

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU
GMINY NIECHLÓW
NA LATA **2018-2022**



Niechlów, marzec 2018

Wprowadzenie

Strategia rozwoju jednostki samorządu terytorialnego jest dokumentem definiującym jej najważniejsze przedsięwzięcia społeczne, gospodarcze i środowiskowe, w tym zawiera kierunki, które w możliwie najlepszy sposób powinny przyczynić się do realizacji pożądanej wizji rozwoju. Moment określenia zapisów Strategii wyznaczyło zaistnienie szczególnych szans w regionalnym i krajowym otoczeniu Gminy, związanych z nowymi instrumentami integracji europejskiej – perspektywa 2014-2020. Rozstrzygnięcia zawarte w Strategii mają na celu określenie listy najskuteczniejszych przedsięwzięć rozwojowych w tej perspektywie.

Dokument Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Niechlów na lata 2018-2022 obejmuje syntetyczną diagnozę wspólnoty lokalnej, bilans strategiczny w kategoriach sił i słabości oraz szans i zagrożeń (analiza SWOT).

Strategia pełni również kluczową rolę, jako generalny plan postępowania władz samorządowych, partnerów gospodarczych i społecznych, którzy mogą się na nią powoływać w procesie pozyskiwania środków zewnętrznych oraz w oparciu o nią budować własne plany strategiczne.

Realizacja planów rozwojowych Gminy Niechlów będzie się wiązać z podejmowaniem współpracy pomiędzy samorządami wszystkich szczebli, instytucjami państwowymi, partnerami społecznymi i prywatnymi. Stąd też Strategia nie obejmuje wyłącznie zadań będących w kompetencjach samorządu gminnego, ale wskazuje na rozwiązania niezbędne do stałego i efektywnego rozwoju całej wspólnoty lokalnej. Takie podejście jest zgodne z nowymi wytycznymi polityki regionalnej państwa- wieloszczeblowe zarządzanie Strategią.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Niechlów na lata 2018-2022 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój Gminy Niechlów (bazujący na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturalnej) prowadzący w efekcie do poprawy jakości życia mieszkańców i budowaniu jego trwałych podstaw ekonomicznych, przy poszanowaniu środowiska przyrodniczego.

Powiązania programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program Zróżnicowanego Rozwoju Gminy Niechlów jest ściśle powiązany z dokumentami strategicznymi i planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego. W odniesieniu do każdego z niżej wymienionych dokumentów zbadano, czy cele strategii przyczyniają się do wdrażania ustaleń ww. dokumentów i są z nimi zgodne.

Przeanalizowano również zgodność zaplanowanego zakresu rzeczowego z lokalnymi dokumentami planistycznymi (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów).

Europa 2020.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu „Europa 2020” wskazuje na potrzebę zwiększenia liczby miejsc pracy oraz wzrost standardów życia mieszkańców Europy, co wiąże się także z odpowiednim poziomem infrastruktury mieszkaniowej, przestrzennej czy zaplecza społecznego. Realizacja Programu wpisuje się w ogólnoeuropejskie cele rozwoju. Strategia obejmuje 3 główne priorytety:

Priorytet I - Inteligentny rozwój

Priorytet II - Zrównoważony rozwój

Priorytet III - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu

Komisja Europejska postuluje osiągnięcie do 2020 roku celów, które pozytywnie wpłyną na realizację strategii i rozwój Europy. Niniejszy Program wpisuje się w następujące cele Strategii:

Cel 1 - Zatrudnienie

Cel 4 - Edukacja

Cel 5 - Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym

U podstaw Strategia Europa 2020 leżą również trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Działania zaplanowane w ramach strategii w szczególności przyczyniają się do realizacji priorytetów nakreślonych w dokumentach strategicznych kierując tym samym działania strategiczne dla Gminy Niechlów.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” – jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym, powstały na bazie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006r. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

Cel główny - Poprawa jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do najbogatszego państwa UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju. Niniejszy Program jest powiązany i wpisuje się w następujące cele szczegółowe:

Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki

Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare State”

Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego

Cel 11 - Wzrost społecznego kapitału rozwoju

Strategia Rozwoju Kraju

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. SRK jest częścią systemu zarządzania rozwojem kraju. Stanowi bazę dla 9 strategii zintegrowanych, które realizują założone w niej cele i uszczegóławiają ją. SRK jest też zgodna z unijną Strategią Europa 2020. Podstawą prawną opracowania strategii była ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Rząd przyjął SRK 25 września 2012 r. To nadrzędny średniookresowy dokument programowy na szczeblu krajowym, odpowiada głównym uwarunkowaniom i trendom rozwojowym w Polsce w najbliższych latach, obejmując swym zakresem cele strategiczne, ale także główne obszary interwencji i priorytety w dziedzinie zarządzania rozwojem państwa, efektywności środków publicznych, konkurencyjności społecznej i gospodarczej czy ochrony środowiska.

Niniejszy Program jest powiązany ze Strategią w obszarze spójności terytorialnej i poprawie jakości kapitału społecznego poprzez niwelowanie ubóstwa. Spójność społeczna i terytorialna to przede wszystkim równomierny rozwój kraju i wyrównywanie szans jego mieszkańców. Dlatego do 2020 roku należy tak inwestować środki, aby zwiększyć aktywność i zmniejszyć ubóstwo grup wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem (np. poprzez zapewnienie dostępu do bardziej elastycznych form opieki nad dziećmi, promocję aktywności zawodowej seniorów). Trzeba także stale

podnosić jakość usług publicznych. Działania takie przewidziano w niniejszym Programie. SRK proponuje, by jednym z instrumentów uzgadniania przez rząd i samorząd wojewódzki wspólnych celów oraz najważniejszych inwestycji był Kontrakt Terytorialny.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 została uchwalona w dniu 28 lutego 2013 r. Jest ona najważniejszym dokumentem strategicznym regionu wytyczającym cele i kierunki rozwoju Dolnego Śląska na najbliższe lata. W powiązaniu z krajowymi oraz europejskimi dokumentami strategicznymi, ujmuje całość spraw wpływających na kształtowanie sytuacji społeczno-gospodarczej regionu. Przyjęty w SRWD 2020 model gospodarczy składa się z dwóch filarów. Pierwszy filar stanowić będzie rozwój przemysłu opartego na najnowocześniejszych technologiach oraz nowoczesnych usługach. Drugi filar opierać się będzie na unikatowych zasobach przyrodniczych, uzdrowiskowych i kulturowych, a także bogatych zasobach naturalnych wspieranych działaniami w sferze energii, klimatu, krajobrazu i zdrowia. Te dwa filary, tworzące podstawy modelu gospodarczego województwa dolnośląskiego, wymagać będą powiązania i skomunikowania z dobrą jakością infrastruktury techniczną, co pozwoli na zwiększenie znaczenia Dolnego Śląska jako silnego regionu gospodarczego.

Strategia na szczeblu regionalnym jest podstawowym dokumentem planistycznym województwa, określającym cele i działania na rzecz jego rozwoju.

Realizacja strategii wynika z zamiaru osiągnięcia celów Obszaru Rozwój Obszarów Miejskich i Wiejskich. Przewidziano realizację przedsięwzięć wymienionych w Strategii:

Bardzo istotnym komponentem przestrzeni województwa są obszary wiejskie o zróżnicowanym charakterze wynikającym m.in. z ich położenia w stosunku do dużych ośrodków miejskich

Priorytetem jest ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

2.1.3. Wzmacnianie restrukturyzacji i wielofunkcyjnego rozwoju wsi.

2.1.4. Racjonalna organizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

2.1.5. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich.

2.4.2. Przeciwdziałanie degradacji urbanistycznej miast i ograniczanie rozlewania się zabudowy

2.4.3. Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich, zwłaszcza zwartych powierzchni o charakterze parkowym.

Ponadto, niniejszy Program lokalny wpisuje się tematycznie w obszar Społeczeństwo i Partnerstwo Strategii, realizując cele następujących priorytetów:

- a) Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oraz
- b) Zapewnienie równego dostępu do usług związanych z korzystaniem z zasobów.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014 – 2020

Celem strategicznym RPO WD jest: poprawa konkurencyjności gospodarczej, spójności społecznej i dostępności przestrzennej województwa przy zrównoważonym wykorzystaniu specyficznych cech potencjału gospodarczego i kulturowego regionu oraz przy pełnym poszanowaniu jego zasobów przyrodniczych. Niniejszy Program wykazuje zgodność z Celem Tematycznym (Celem szczegółowym osi priorytetowej) pt. Zapewnienie infrastruktury dla spójności społecznej i poprawy jakości życia, w szczególności ubogich społeczności. Niniejsza Strategia realizuje priorytet inwestycyjny PI 6.3 "Rewitalizacja zdegradowanych obszarów" poprzez inwestycje w infrastrukturę, która będzie przede wszystkim służyć poprawie warunków życia ubogich społeczności zamieszkujących takie obszary". Należy ponadto odnotować zgodność z pozostałymi celami i działaniami RPO, między innymi w: Działanie 1.3. Rozwój przedsiębiorczości (poprzez aktywizowanie i tworzenie warunków infrastrukturalnych dla powstawania przedsiębiorstw), Działanie 3.3. Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym oraz Działania 6.1. Inwestycje w infrastrukturę społeczną.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Perspektywa 2020 (PZPWD)

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego Perspektywa 2020, sporządzony został na podstawie uchwały nr LVIII/889/2006 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 21 września 2006 r. i zastępuje dotychczas obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 sierpnia 2002 r. Niniejszy Plan został przyjęty przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą nr XLVIII/1622/2014 z dnia 27 marca 2014 r. RPO WD jest zgodne i ściśle powiązane z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego: Cele strategiczne rozwoju przestrzennego województwa dolnośląskiego: 1) umocnienie jego wewnętrznej i zewnętrznej integracji przestrzennej, społeczno-gospodarczej oraz infrastrukturalnej w powiązaniu z sąsiednimi regionami Polski, Czech i Niemiec oraz ukształtowanie Dolnego Śląska, jako harmonijnie rozwiniętego, europejskiego regionu węzłowego o wysokim stopniu konkurencyjności i gospodarce opartej na wiedzy.

Program powiązany jest i wpisuje się w działania w zakresie obszaru 3) zintegrowana ochrona i rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego oraz utrzymanie tożsamości i odrębności kulturowej regionu – bezpośrednio poprzez zaplanowany zakres rzeczowy.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego, Perspektywa 2020 (Uchwała Nr XLVIII/1622/2014) określa ten teren, jako obszar ograniczeń dla rozwoju komunikacji. Ponadto, w/w dokumencie, część południowa gminy została objęta strefą zintegrowanej ochrony walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego oraz krajobrazowego. W skład tej strefy wchodzi obszary najbardziej cenne i najwyższej ochrony.

Gmina Niechlów posiada ponadto przyjętą Lokalną Strategię Rozwoju, obejmującą obszar Gmin: Góra, Niechlów i Wąsosz położonych w Powiecie Górowskim i Województwie Dolnośląskim, jest ściśle powiązana z innymi dokumentami planistycznymi o charakterze strategicznym obowiązującymi na obszarze Ujścia Baryczy.

Strategia Rozwoju na obszarze ujścia Baryczy

Lokalna Strategia Rozwoju obejmująca obszar Gmin: Góra, Niechlów i Wąsosz położonych w Powiecie Górowskim i Województwie Dolnośląskim jest ściśle powiązana z innymi dokumentami planistycznymi o charakterze strategicznym obowiązującymi na obszarze Ujścia Baryczy.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Górowskiego

Strategia opracowana została w 2000 roku. Zgodnie z jej treścią: Misją powiatu jest optymalne zaspokojenie zbiorowych potrzeb jego mieszkańców przez wykonywanie zadań publicznych nie zastrzeżonych ustawowo dla samorządu wojewódzkiego oraz samorządów gminnych, a także dla administracji rządowej i innych organów Państwa, z poszanowaniem środowiska i racjonalnym wykorzystaniem jego zasobów.

Celem nadrzędnym rozwoju powiatu Góra jest wysoka jakość życia jego mieszkańców. Cel nadrzędny osiągnięty ma być dzięki realizacji celów głównych oraz celów szczegółowych, w które LSR wpisuje się w następujących zakresach:

Cel główny – Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego

- cel szczegółowy - odnowa środowiska kulturowego i zagospodarowane obiekty zabytkowe.

Cel główny – zrównoważony rozwój społeczny

- cel szczegółowy – rozwój kultury i integracji społeczności lokalnej; wyrównany poziom startu życiowego dla młodzieży z miast i wsi.

Cel główny – zrównoważony rozwój gospodarczy

- cel szczegółowy - wysokie preferencje dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw; atrakcyjne zagospodarowanie turystyczne powiatu.

Cel główny – ład w zarządzaniu

- cel szczegółowy – wysoka aktywność organizacji pozarządowych; pełna integracja powiatu z województwem dolnośląskim.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Niechlów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Niechlów jest dokumentem, który określa główne cele w ochronie środowiska zaplanowane do realizacji do roku 2020. Naczelną zasadą przyjętą w Programie ochrony środowiska dla gminy Niechlów jest zasada zrównoważonego rozwoju umożliwiająca lepsze zagospodarowanie istniejącego potencjału gminy (zasobów środowiska, surowców naturalnych, obiektów, sprzętu, jak i ludzi oraz wiedzy).

Dla Gminy Niechlów wyznaczono priorytety, szczegółowe cele ekologiczne, których realizacja poprzez konkretne kierunki i zadania ekologiczne przyczyni się do poprawy poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego. Ogólną charakterystykę celów ekologicznych dla Gminy Niechlów przedstawiono poniżej:

Priorytet I: działania systemowe

I. cel ekologiczny: zarządzanie środowiskowe

II. cel ekologiczny: udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska

III. cel ekologiczny: zapobieganie i naprawa szkód w środowisku

IV. cel ekologiczny: aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym

Priorytet II: ochrona zasobów naturalnych

V. cel ekologiczny: ochrona przyrody

VI. cel ekologiczny: ochrona i zrównoważony rozwój lasów

VII. cel ekologiczny: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

VIII. cel ekologiczny: kształtowanie stosunków wodnych i ochrona przed powodzią

IX. cel ekologiczny: ochrona powierzchni ziemi

X. cel ekologiczny: gospodarowanie zasobami geologicznymi

Priorytet III: poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

XI. cel ekologiczny: środowisko, a zdrowie

XII. cel ekologiczny: jakość powietrza

XIII. cel ekologiczny: ochrona wód

XIV. cel ekologiczny: gospodarka odpadami

XV. cel ekologiczny: oddziaływanie hałasu

XVI. cel ekologiczny: oddziaływanie pól elektromagnetycznych

XVII. cel ekologiczny: poważne awarie

XVIII. cel ekologiczny: wykorzystanie odnawialnych źródeł energii

Realizacja celów będzie się odbywała poprzez kierunki działań i określone zadania ekologiczne (przedsięwzięcia) w okresach:

krótkookresowym (lata 2013-2016),

długoterminowym (lata 2018-2020).

Należy podkreślić, że strategia wpisuje się pośrednio w Priorytety I i III, głównie poprzez poprawę stanu przestrzeni z uzupełniającymi remontami infrastruktury ochrony środowiska, a tym samym zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska. Żadna z inwestycji zaplanowanych w strategii nie stoi w sprzeczności z celami ochrony środowiska wynikającymi z dokumentu Plan Zagospodarowania

Przestrzennego Gminy Niechlów / studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Niechlów uwypukla uwarunkowania rozwoju wynikające z czynników przyrodniczo-geograficznych wskazując jednocześnie turystykę, jako mocną sferę aktywności. Jednocześnie jednym z zagrożeń dla rozwoju gospodarczego jest zanieczyszczenie powietrza.

Strategia Gminy Niechlów jest w pełni zgodna z zapisami Studium, proponując działania podkreślające funkcje gminy, ale również wspomaganie działań rewitalizacji przez m. Niechlów, jako głównego ośrodka administracji, jednocześnie poprzez proponowane zadania w powyższym zakresie przyczyną się w sposób istotny do rozwoju wskazanych funkcji poszczególnych miejscowości.

Strategia zgodna jest z zapisami obowiązujących na terenie gminy planów zagospodarowania przestrzennego. W programie nie przewidziano żadnych zadań stojących w sprzeczności z ustaleniami planu miejscowego. Wszystkie zadania są zadaniami o charakterze modernizacyjnym nie ingerujących w funkcje terenów i obiektów wynikające z Planu. W związku z powyższym uznać należy zgodność LPR z planem miejscowym.

Wpisywanie się Programu w Priorytety Inwestycyjne Programów Operacyjnych

Program Operacyjny	Priorytety Inwestycyjne
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających
	oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego 6e (iv) Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych). zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój	8i Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży
Program Operacyjny Polska Cyfrowa	2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie wprowadzania nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

Diagnoza sfery przestrzeni, infrastruktury i środowiska

Położenie Gminy

Gmina Niechlów usytuowana jest w północno - zachodniej części Województwa Dolnośląskiego, w Powiecie Górowskim, w odległości ok 110 km od miasta Wrocławia i około 20 km od siedziby powiatu - miasta Góra.

Gmina graniczy:

od zachodu: z gminą wiejską Pęcław (Powiat Głogowski)

od wschodu: z gminą miejsko - wiejską Góra (Powiat Górowski)

od północy: z gminą miejsko - wiejską Szlichtyngowa i gminą miejsko - wiejską Wschowa (Województwo Lubuskie, Powiat Wschowski)

od południa: z gminą Jemielno (Powiat Górowski)

Podział administracyjny Powiatu Górowskiego



Powierzchnia Gminy Niechlów wynosi 151,98 km² (co stanowi około 20 % powierzchni powiatu), z czego użytki rolne zajmują około 61,83%, a lasy 16,05% powierzchni gminy. Gmina Niechlów stanowi wspólnotę samorządową 21 sołectkich wsi: Bartodzieje, Bełcz Wielki, Bogucin, Głobice, Karów, Lipowiec, Łękanów, Masełkowice, Miechów, Naratów, Niechlów, Siciny, Świerczów, Szaszorowice, Tarpno, Wioska, Wągroda, Wronów, Wroniniec, Żabin oraz Żuchłów. Całkowita liczba ludności na analizowanym terenie zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2011 roku wynosiła 5.175, a gęstość zaludnienia wynosiła około 34 osoby na km².

Gmina Niechlów stanowi zwarty układ funkcjonalno-przestrzenny, ograniczony od południa korytem rzeki Odry, od zachodu doliną Kopanicy-Rowu Śląskiego, a od wschodu lokalną strefą wododziałową dzielącą charakterystyczną „wyspę” wysoczyznową na dwie części (druga położona jest na obszarze gm. Góra). Według podziału Polski na jednostki fizyczno-geograficzne (J. Kondracki, 1994) opracowywany teren położony jest na styku dwóch makroregionów, wchodzących w skład podprowincji Nizin Środkowopolskich. Północna część gminy (po lasy na wysokości Niechlowa - Masełkowic) należy do makroregionu Niziny Południowo-Wielkopolskiej, reprezentowanego na tym obszarze przez mezoregion Wysoczyzna Leszczyńska. Południowa część gminy znajduje się natomiast w obrębie makroregionu zwanego Obniżeniem Milicko-Głogowskim, reprezentowanym na tym terenie przez mezoregion Pradolina Głogowska.

W granicach gminy ma on postać dużej wspólnej doliny środkowej Odry i dolnej Baryczy, o szerokości od kilkudziesięciu metrów do około 2 km. Wysokość nad poziomem morza waha się od ok. 76 m n.p.m. w dnach dolin rzeki Baryczy oraz Rowów Polskiego i Śląskiego, do ok. 113 m n.p.m. na kulminacji wysoczyzny na wschód od Wronińca.

Klimat

Według regionalizacji klimatycznej W. Okołowicza, Gmina Niechlów położona jest w obrębie regionu śląsko-wielkopolskiego, reprezentującego obszar przewagi wpływów oceanicznych. Amplitudy temperatur są tutaj mniejsze od przeciętnych w Polsce, zima łagodna i krótka z nietrwałą szatą śnieżną, wiosna i lato wczesne i ciepłe. Średnia miesięczna temperatura powietrza wynosi 8.0 - 8.4°C, średnia temperatura stycznia -2.7 do - 3.6°C, a najcieplejszego miesiąca (lipca) 18.2°C. Wilgotność względna powietrza kształtuje się w podobny sposób jak na całym obszarze kraju, wartości najwyższe notuje się w okresie od października/listopada do stycznia (średnia miesięczna 84-88%), minimum przypada w czerwcu-lipcu (73%). Również w przypadku zachmurzenia najwyższe wartości notuje się w okresie jesienno-zimowym (z maksimum 7.6-8.0 w skali 11-stopniowej, w grudniu). Najniższym zachmurzeniem charakteryzują się wrzesień (5.2) i czerwiec (5.3-5.4). Dni pochmurnych jest średnio w roku 123-132, najczęściej w grudniu (17.0-17.9). Natomiast najczęściej dni pogodnych notuje się we wrześniu (od 6.5 w Wińsku do 4.4 we Wschowie). Opady atmosferyczne, z roczną sumą 576 mm we Wschowie i 606 mm w Wińsku, kształtują się nieco poniżej średniej krajowej. Maksimum opadowe przypada w sierpniu (70 - 87 mm), najniższe sumy charakteryzują miesiące zimowe (styczeń i marzec - z sumami od 27-31 mm). W ciągu roku jest ponad 160 dni z opadem i około 65 dni z pokrywą śnieżną. Podobnie jak na całym terytorium kraju, również w okolicach Niechlowa przeważają wiatry zachodnie. Ich udział (z szeroko pojmowanego sektora NW - SW) wynosi blisko 50%. Najrzadziej notowane są wiatry północne i północno - wschodnie (łącznie zaledwie 11,6 - 14,6%). Prędkości wiatrów są dosyć zróżnicowane. Największe charakteryzują wiatry zachodnie, które w okresie od listopada do marca wieją z prędkością ca 5 m/s.

Najmniejsze, na ogół w miesiącach letnich, w rejonie Wschowy - wiatry południowe i południowowschodnie, a w okolicach Wińska północno-wschodnie oraz północne. Warunki klimatu lokalnego gminy charakteryzują wartości zbliżone do przytoczonych wyżej. Niewątpliwe są jednak różnice pomiędzy użytkowanymi rolniczo powierzchniami wysoczyzny a zalesioną doliną Rowu Śląskiego, czy podmokłymi powierzchniami łąk w obu pradolinach. Powodem są przede wszystkim różnice w ukształtowaniu powierzchni, pokryciu roślinnością oraz głębokości występowania wód gruntowych. Obszary wysoczyznowe charakteryzują się na ogół wyrównanymi warunkami termicznymi, równomiernym nasłonecznieniem, małą wilgotnością i dobrym przewietrzaniem. Są więc korzystne zarówno dla użytkowania rolniczego jak i osadnictwa. Z kolei zalesione powierzchnie terasowe w dolinie Rowu Śląskiego odznaczają się specyficznymi warunkami klimatu lokalnego, charakteryzującymi się zazwyczaj dobrymi warunkami termicznymi i wilgotnościowymi o zmniejszonych dobowych wahaniami, jednak nieco gorszymi okresowo warunkami solarnymi (zacienienie). Są to jednak tereny o wzbogaconym składzie fizyczno-chemicznym powietrza w tlen, ozon, olejki eteryczne (fitoncyny) oraz inne substancje śladowe, podnoszące komfort bioklimatyczny. Znacznie gorzej wygląda sytuacja w dnach dużych dolin rzecznych. Są one, bowiem miejscami gromadzenia się przemieszczania mas wychłodzonego powietrza, odznaczają się większą wilgotnością powietrza i częstością występowania mgieł, pogłębionymi minimami temperatury oraz skłonnością do inwersji. Ciągami spływu wychłodzonego powietrza są też liczne drobne rozcięcia wysoczyzny morenowej.

Uwarunkowania historyczne

Najstarsze ślady człowieka w gminie Niechlów zarejestrowano w okolicy wsi Siciny. Stanowisko paleolityczne „Siciny 52”, około 3 kilometry w linii prostej na północny zachód od wsi. Przeprowadzone tam w 2003 roku badania wykazały, że jest to stanowisko kultury Federmesser. Kolejnym badanym stanowiskiem archeologicznym w Sicinach jest obszar położony około 700 metrów na północny – wschód od wsi, na wzniesieniu morenowym po prawej stronie drogi do Wioski. W latach 60-tych znajdowała się tam żwirownia będąca własnością Wydziału Komunikacji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Górze, która dostarczała piasku do konserwacji okolicznych dróg. Pierwsze prace weryfikacyjne w tym miejscu podjęto w roku 1963 w ramach ćwiczeń terenowych dla studentów. Na znacznie szerszą skalę badania archeologiczne rozpoczęły się w roku następnym i trwały przez 6 kolejnych lat z przerwą w roku 1968. Prace realizowano na obszarze o łącznej powierzchni 10 arów. Najstarszą osadą tego stanowiska jest stwierdzona ponad wszelką wątpliwość obecność ludności grupy brzesko – kujawskiej kultury lendzielskiej, którą datuje się na 5000 – 4000 lat p. n. e. Znalezione tam też materiały świadczące o obecności na ziemi sicińskiej ludności kultury amfor kulistych sprzed około 2500 lat, kultury łużyckiej oraz przeworskiej z okresu wpływów rzymskich. Niewątpliwie z punktu widzenia historycznego i oraz skali i jakości zabytków materialnych i architektonicznych wieś Siciny zasługuje na szczególne zainteresowanie. Od średniowiecza do 1972 roku Siciny były najważniejszym ośrodkiem administracyjnym, religijnym i gospodarczym na terenie obecnej gminy Niechlów. Wieś, jako rycerska osada funkcjonuje od wczesnego średniowiecza. Pod koniec XIII wieku książę Henryk (III) głogowski zorganizował w Sicinach (Sychicz) swój folwark i rezydencję. Tuż przed swą śmiercią, 5 grudnia 1309 roku książę Henryk podarował wieś cystersom z Lubiąża wraz z wszystkimi prawami. Od tego czasu Siciny nabierały znaczenia administracyjnego i gospodarczego na mapie Śląska. W połowie XV wieku drewniany kościół zastąpiono gotyką, murowaną świątynią jednonawową. W XVIII wieku cystersi zbudowali w Sicinach barokowy kościół oraz pałac, które można podziwiać do dnia dzisiejszego. Związek cystersów

z Sicinami trwał do 1810 roku, kiedy władze pruskie dokonały sekularyzacji klasztorów na Śląsku, co oznaczało całkowitą ich likwidację. Do tego czasu wszystkie miejscowości w północnej części gminy od linii Niechlów, Żuchłów, Wroniniec przynależne były do dóbr cystersów w Sicinach (Seitsch). Do II Wojny Światowej majątek siciński przechodził z rąk do rąk. Najpierw był własnością rodziny orańskiej a potem niemieckich właścicieli ziemskich. Po zakończeniu działań wojennych od maja 1945 roku na terenie gminy Niechlów zaczęli się osiedlać przesiedleńcy z wschodnich części II Rzeczypospolitej oraz z Małopolski i Wielkopolski. Siciny były siedzibą gminy, a potem do 1972 roku Gromadzkiej Rady Narodowej. Gmina Niechlów powstała 1 stycznia 1973 roku w ramach województwa wrocławskiego. W latach 1975 - 1998 ziemia niechlowska była częścią województwa leszczyńskiego. Od 1999 roku w strukturach powiatu górowskiego wróciła do województwa dolnośląskiego.

Na terenie gminy Niechlów archeolodzy przebadali dwa wczesnośredniowieczne grodziska pierścieniowate z okresu plemiennego: w Bartodziejach i Lipowcu. Pierwsze z nich znajdujące się w międzywalu rzeki Barycz, około 700 metrów na północ od zabudowań wsi datowane jest na IX-X wiek. Drugie, w Lipowcu, w sąsiedztwie pól uprawnych, nad wyschniętym korytem rzeki, około 700 metrów na zachód od zabudowań wsi datuje się na IX – XI wiek. Oba grodziska, przy odpowiednim zagospodarowaniu mogą stanowić niezwykle atrakcję turystyczną. Pozostałości po późnośredniowiecznych gródkach stożkowatych w Naratowie i Żuchlowie są dziś trudno uchwytnie ze względu na współczesną zabudowę, skalę zniszczenia i trudne położenie w terenie.

Niewątpliwie swój znaczący udział w historii gminy Niechlów ma miejscowość Żabin. Znajduje się tam kościół p.w. św. Michała Archanioła, który pochodzi prawdopodobnie z połowy XIII wieku. Pierwsze o nim wzmiankowanie rejestrowane jest z roku 1326. Jest to budowla jednonawowa, wczesnogotycka, murowana z cegły o charakterze sakralno – obronnym. Obok kościoła znajduje się zabytkowa, drewniana dzwonnica z końca XVIII wieku o konstrukcji słupkowej.

Ziemia niechlowska niemal przez cały okres swej historii od wczesnego średniowiecza do II Wojny Światowej związana była z Głogowem. Wpływy najpierw książęcej a potem pruskiej i niemieckiej administracji głogowskiej znacząco determinowały charakter wsi na Odrą i Baryczą.

Zagospodarowanie przestrzenne

Łączna powierzchnia analizowanego terenu zgodnie z danymi Urzędu Gminy Niechlów wynosi 15.198,00 ha. Gmina Niechlów pod względem struktury użytkowania terenu jest obszarem rolniczo - leśnym, użytki rolne zajmują około 61,83% powierzchni gminy, natomiast leśne oraz zadrzewione 16,05%. Taki sposób użytkowania gruntów, przy niewielkiej ilości przemysłu na obszarze gminy jest sprzyjający dla rozwoju turystyki. Szczegółową strukturę użytkowania gruntów na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Struktura użytkowania gruntów w gminie Niechlów

Rodzaje gruntów	Powierzchnia ewidencyjna	
	[ha]	[%]
Użytki rolne	9.397,41	61,83
Użytki leśne oraz grunty zadrzewione	2.439,08	16,05
Grunty zurbanizowane i zabudowane	35,39	0,23
Wody (stojące)	6,06	0,04
Nie użytki	146,87	0,97
Grunty związane z prowadzeniem gospodarczej	31,40	0,21
Pozostałe tereny*	3.141,80	20,67
Powierzchnia ogólna	15.198,00	100

* rzeki, ciek wodne; wały i międzywala - w tym tereny DZMiUW i RZMiUW; zasoby gminne nie będące w dzierżawie; niektóre drogi (w szczególności budowle dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych) Źródło: Urząd Gminy Niechlów (stan na dzień 31.12.2011 r.)

Największą powierzchnię w gminie zajmują użytki rolne. Strukturę gospodarstw rolnych znajdujących się na terenie Gminy Niechlów wg stanu na dzień 31.12.2011 r. prezentuje poniższa tabela.

Struktura gospodarstw rolnych na terenie gminy

Rodzaj gospodarstwa rolnego [ha]	Ilość gospodarstw [szt.]	Zajmowana powierzchnia [ha]
1-2 ha	237	304,8915
2-5 ha	174	541,1388
5-7 ha	82	437,6988
7-10 ha	71	528,6304
10 -15 ha	58	590,8811
powyżej 15 ha	63	2.371,4952

W strukturze gospodarstw dominują ilościowo gospodarstwa najmniejsze o powierzchni nie przekraczającej 2 ha, jednak ich udział w strukturze powierzchni łącznej w ha jest najniższy. Przeciwna sytuacja dotyczy gospodarstw największych – jest ich najmniej (63), a zajmują blisko 50% powierzchni.

Łączna powierzchnia analizowanego terenu gospodarstw rolnych – 4 774 tys. ha, zgodnie z danymi Urzędu Gminy Niechlów powierzchnia łączna wynosi 12.056,205 ha. Gmina Niechlów pod względem struktury użytkowania terenu jest obszarem rolniczo - leśnym, użytki rolne zajmują około 77,95% powierzchni gminy, natomiast leśne oraz zadrzewione około 20,23%. Taki sposób użytkowania gruntów, przy niewielkiej ilości przemysłu na obszarze gminy jest sprzyjający dla rozwoju turystyki.

Zabytki i granice stref ochrony konserwatorskiej

Świadectwem bogatej przeszłości gminy są zabytki zlokalizowane na jej terenie. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Niechlów jednym z ważniejszych obiektów zabytkowych jest dwór barokowy (pałac) znajdujący się w miejscowości Naratów. Powstał około 1735 roku. W roku 1900 został przebudowany i uzupełniony w wieżę, odrestaurowany w 1965 roku. Dwór jest murowany i założony na prostokącie, składający się z jednopiętrowego budynku, nakrytego łamanym dachem. Elewacje frontową akcentuje ujęty na osi portal oznaczony datą 1735. Ponadto na terenie gminy znajduje się

kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła - jest to jedna z najstarszych świątyń - pochodzi z 1326 roku. Kościół został wybudowany w stylu wczesnogotyckim i jest obiektem jednonawowym, wymurowanym z cegły z masywnymi przyporami oraz z prezbiterium. Wewnątrz możemy dostrzec sklepienia krzyżowo-żebrowe. Budynek w roku 1960 został odremontowany. Pod ścianą świątyni znajduje się pomnik nagrobny rodziny Hofmann-ostatnich właścicieli majątku we wsi Żabin. Około 15 metrów od kościoła znajduje się drewniana dzwonnica z XVIII wieku o konstrukcji słupowej, zwieńczona namiotowym hełmem. Aktualny wykaz ważniejszych zabytków Gminy Niechlów wpisanych do rejestru zabytków przedstawiono w tabeli 3.

Ważniejsze zabytki Gminy Niechlów

Miejscowość	Obiekt	Wiek
Bartodzieje	Cmentarz poewangelicki	XIX
Bełcz Wielki	Zespół pałacowo-folwarczny	XIX
	Pałac	XIX
	Park pałacowy	XIX
	Gorzelnia	XX
Głobice	Cmentarz poewangelicki	XIX/XX
	Zespół folwarczny	XIX
	Park podworski	XIX
Karów	Cmentarz poewangelicki	XIX
	Dwór	XIX
	Park podworski (relikt)	XIX
Klimontów	Willa - rezydencja	XX
	Dom zarządcy	XIX
	Budynek gospodarczy(ruina)	XIX
Łękanów	Cmentarz poewangelicki	XIX/XX
	Dwór	XIX
	Park dworski	XIX
	Młyn	XIX/XX
Miechów	Dwór	XIX
	Park	XIX
Naratów	Kaplica	XVIII
	Cmentarz rzymsko-katolicki	XIX
	Dwór	XVIII
	Park podworski	XIX
	Dworzec PKP	XX
	Szkoła	XX
Niechlów	Cmentarz poewangelicki	XVIII/XIX
	Park miejski	XIX
	Zabudowania PPZ	XX

	Szkoła podstawowa	XX
	Zespół folwarczny	XIX
Siciny	Kościół par. św. Marcina	XVIII
	Cmentarz rzymsko-katolicki	XVIII
	Pałac	XVIII
	Brama wjazdowa	XVIII
	Zabudowania folwarczne	XVIII
	Plebania	XIX
	Szkoła	XX
Szaszorowice	Cmentarz rzymsko-katolicki	XIX
	Pałac	XX
	Brama wjazdowa	XIX
	Zabudowania folwarczne	XIX
	Park pałacowy	XX
Świerczów	Cmentarz poewangelicki	XIX
Tarpno	Dwór	XIX
	Relikt parku	XIX
Wągroda	Cmentarz poewangelicki	XIX
	Kościół fil. P.W. NMP	XX
	Szkoła	XX
Wroniniec	Kościół(ruina)	XVII
	Cmentarz poewangelicki	XVI
	Kaplica grobowa rodziny von Hocke	XVII
	Dwór	XVIII
	Park podworski	XIX
	Szkoła	XX
Wronów	Budynek byłej szkoły podstawowej	XX
Żabin	Kościół św. Michała Archanioła	XIII/XIV
	Dzwonnica	XVIII
	Cmentarz ewangelicki	XIV
	Cmentarz ewangelicki	XIX/XX
Żuchłów	Kościół parafialny	XIX
	Plebania	XIX
	Cmentarz poewangelicki	XIX
	Cmentarz rzymsko-katolicki	XX
	Zespół folwarczny	XIX
	Pałac	XIX
	Brama wjazdowa	XIX
	Oficyna pałacowa	XIX

Dodatkowo na terenie Gminy Niechlów występuje wiele stanowisk archeologicznych. Zgodnie z miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów na terenie stanowisk

archeologicznych ochronie podlegają wszelkie obiekty podziemne i pojedyncze znaleziska oraz odkryte podczas remontów detale architektoniczne. Ponadto dla terenów, stanowisk archeologicznych ustala się następujące wymogi konserwatorskie wszelkie zamierzenia inwestycyjne wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych, przed uzyskaniem pozwolenia na budowę (a dla robót niewymagających pozwolenia na budowę - przed realizacją inwestycji, tj. przed uzyskaniem zaświadczenia potwierdzającego akceptację przyjęcia zgłoszenia wykonywania robót budowlanych) należy uzyskać pozwolenie Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na przeprowadzenie ziemnych robót budowlanych na terenie zabytkowym w trybie prac konserwatorskich, które polegają na przeprowadzeniu wyprzedzających ratowniczych badań archeologicznych metodą wykopaliskową, przez uprawnionego archeologa, należy wyłączyć spod ewentualnego zalesienia obszary stanowisk archeologicznych, Zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów na terenie gminy istnieją 22 stanowiska archeologiczne. Szczegółową liczbę występujących stanowisk z podziałem na poszczególne miejscowości gminy prezentuje poniższa tabela.

Stanowiska archeologiczne Gminy Niechlów

Lp.	Miejscowość	Ilość stanowisk archeologicznych [sztuk]
1.	Bartodzieje	3
2.	Bełcz Wielki	4
3.	Bogucin	2
4.	Głobice	4
5.	Karów	6
6.	Lipowiec	11
7.	Łękanów	19
8.	Maselkowice	5
9.	Miechów	27
10.	Naratów	16
11.	Niechlów	14
12.	Siciny	40
13.	Szaszowice	19
14.	Świerczów	8
15.	Tarpno	3
16.	Wągroda	5
17.	Wioska	31
18.	Wroniniec	5
19.	Wronów	45
20.	Zakrzów	5
21.	Żabin	4
22.	Żuchłów	24

Źródło: Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów

Szczegółowe informacje dot. istniejących stanowisk archeologicznych w gminie zawiera miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Niechlów.

Na terenie gminy Niechlów archeolodzy przebadali dwa wczesno- średniowieczne grodziska pierścieniowate z okresu plemiennego: w Bartodziejach i Lipowcu. Pierwsze z nich znajdujące się w międzywalu rzeki Barycz, około 700 metrów na północ od zabudowań wsi datowane jest na IX-X wiek. Drugie, w Lipowcu, w sąsiedztwie pól uprawnych, nad wyschniętym korytem rzeki, około 700 metrów na zachód od zabudowań wsi datuje się na IX – XI wiek. Oba grodziska, przy odpowiednim

zagospodarowaniu mogą stanowić niezwykle atrakcję turystyczną. Pozostałości po późnośredniowiecznych gródkach stożkowatych w Naratowie i Żuchlowie są dziś trudno uchwytnie ze względu na współczesną zabudowę, skalę zniszczenia i trudne położenie w terenie.

Wśród zespołów pałacowo-folwarcznych i dworsko-folwarcznych położonych na terenie gminy Niechlów niewątpliwie wyróżnia się, powstały na początku XX wieku, okazały zespół pałacowo-folwarczny w Bełczu Wielkim, będący siedzibą dużego fideikomisu. Do zespołu pałacowo-folwarcznego, oprócz w/w pałacu z parkiem, należały liczne obiekty gospodarcze, min.: stajnia z 1910 r., obora z 1908 r., spichlerz z 1910 r., gorzelnia z 1908 r. oraz zabudowania mieszkalne. Zespół pałacowo-folwarczny jest zdecydowaną dominantą architektoniczną miejscowości. Bezsprzecznie najcenniejszy na tym obszarze jest folwarczny zespół pocysterski w Sicinach, z reprezentacyjnym późnobarokowym pałacem, wzniesionym w latach 40-tych XVIII wieku wg. projektów Marcina Franza i Karola Marcina Franza. Jednak większość zespołów pałacowo-folwarcznych na terenie gminy Niechlów to niewielkie założenia z częścią rezydencjonalną podkreśloną niewielkim parkiem krajobrazowym. Jako przykład wymienić tu można Karów, Miechów czy Szaszorowice.

Niewątpliwie swój znaczący udział w historii gminy Niechlów ma miejscowość Żabin. Znajduje się tam kościół p.w. św. Michała Archaniola, który pochodzi prawdopodobnie z połowy XIII wieku. Pierwsze o nim wzmiankowanie rejestrowane jest z roku 1326. Jest to budowla jednonawowa, wczesnogotycka, murowana z cegły o charakterze sakralno – obronnym. Obok kościoła znajduje się zabytkowa, drewniana dzwonnica z końca XVIII wieku o konstrukcji słupkowej.

Natomiast w miejscowości Wągroda znajduje się neogotycki kościół, wzniesiony w 1905 r. jako ewangelicki. Obecnie jest świątynią katolicką p.w. Wniebowzięcia NMP. Jego bryła z wieżą przykrytą ostrosłupowym hełmem stanowi dominantę wysokościową miejscowości.

Jedną z większych miejscowości w gminie jest Wroniniec, gdzie najwartościowszymi obiektami zabytkowymi są ruiny ewangelickiego kościoła, datowanymi na początek XVII w. (obiekt rejestrowy), wraz z cmentarzem ewangelickim z XVII w. oraz kaplicą nagrobną rodziny von Hocke (obiekt rejestrowy), zespół dworsko-folwarczny z rejestrowym pałacem z początku XVIII w. i licznymi zabudowaniami gospodarczymi.

Należy zwrócić także uwagę na tereny Żuchłowa, gdzie znajduje się Kościół parafialny Zesłania Ducha Św. wraz z plebanią, zespół pałacowo-folwarczny, grodzisko oraz wiatrak-koźlak, pochodzący z II poł. XIX w.

Na terenie gminy występuje dużo zabudowań mieszkalno-zagrodowych o interesujących formach, z pozostałościami ciekawych detali architektonicznych. Gmina Niechlów posiada bogaty potencjał kulturowy, bogate historycznie zasoby materialne tych terenów stanowią bardzo mocny atut gminy.

Infrastruktura

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Niechlów należy do obszarów o dość wysokim stopniu scentralizowanego zaopatrzenia w wodę z lokalnych sieci wodociągowych. Do sieci wodociągowej podłączonych jest ponad 92% mieszkańców gminy. Brak jest natomiast dostatecznej infrastruktury kanalizacyjnej służącej

odprowadzaniu ścieków. Gospodarka wodno - ściekowa administrowana jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Wodociągów, ul. Szkolna 23, 56-215 Niechlów.

Urządzenia sieci wodociągowej w Gminie

URZĄDZENIA SIECIOWE				
Wodociągi	Jedn. miary	2012	2013	2014
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	51,3	51,3	51,3
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	51,3	51,3	51,3
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	51,3	51,3	51,3
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1105	1107	1114
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dm ³	125,5	125,5	126,5
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	4843	4778	5046
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	24,3	24,4	24,8
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	24,3	24,4	24,8

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku w Gminie Niechlów z sieci wodociągowej korzystało 5046 osób. Gospodarstwom domowym dostarczano 126,5 dm³ wody poprzez 1114 szt. połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Gmina Niechlów jest w całości zwodociągowana. Woda pitna pochodzi z ujęcia wód podziemnych w Miechowie. w tamtejszej stacji przechodzi proces uzdatniania, a następnie jest tłoczona przez zestawy podwyższonego ciśnienia i rozprowadzana przez system wodociągowy z przepompownią w Naratowie i hydrofornią w Łękanowie, do wszystkich miejscowości w gminie. System obsługuje także pięć miejscowości w gminie Góra. Dodatkowo na terenie gminy znajdują się niewykorzystywane obecnie ujęcia wody, mogące stanowić rezerwę systemu. Jest to studnia w Łękanowie oraz dawne ujęcia zakładowe w Sicinach, Niechlowie i Świerczowie. Wydajności ujęć i ich rezerwa jest wystarczająca dla pokrycia obecnego zapotrzebowania. Stan sieci wodociągowej w większości wsi jest dobry, posiadają one przewody z polietylenu. Jedynie we Wronowie, Sicinach, Łękanowie, Naratowie, Miechowie, Wronińcu i Niechlowie (wyłączając Klimontów) woda rozprowadzana jest starymi rurami metalowymi. W tych wsiach istnieje potrzeba remontu lub wymiany odcinków sieci, a także niektórych przyłączy. Dodatkowo na terenie gminy funkcjonuje Zakład Przetwórstwa

Ziemniaczanego, który pobiera wodę do produkcji z własnego ujęcia wód podziemnych w Niechlowie, natomiast do wstępnej obróbki technologicznej (np. płukania) wykorzystuje wodę pobieraną bezpośrednio z rzeki Baryczy. Szczegółowe dane dot. eksploatowanego ujęcia wód podziemnych w Miechowie przedstawia poniższa tabela.

Ujęcia wód podziemnych na terenie Gminy Niechlów

Lokalizacja	Ilość czynnych studni	Głębokość studni [m]	Wydajność [m ³ /h]	Średni pobór wód	Faktyczny pobór wody	Cele poboru wód	Ważność Pozwoleń
Ujęcie wody Miechów	3 studnie	51 m	70	średnio 1.100	ok. 300 tys. m ³	Bytowo-gospodarcze mieszkańców, potrzeby własne SUW	31.12.2029 r.

Zgodnie z dokumentem pn. „Prognoza oddziaływania na środowisko zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Niechlów I” na analizowanym terenie utworzono jedną strefę ochronną pośrednią wewnętrzną i zewnętrzną ustaloną tylko dla ujęcia wody podziemnej w Niechlowie. Dodatkowo żaden z terenów oprócz terenu oznaczonego w miejscowym planie symbolem R(1) nie leży w strefach ujęć wody oraz żadnych innych strefach, które miałyby wpływ na ich ograniczone użytkowanie. Teren oznaczony jako R(1) zlokalizowany w Niechlowie znajduje się w strefie ochronnej pośredniej zewnętrznej dla której określa się wymogi i zakazy zgodnie z przepisami szczególnymi. Ochrona pośrednia zewnętrzna zapewnia ochronę jakościową i ilościową wód podziemnych i podobnie, jak w ochronie wewnętrznej, istnieje na jej terenie zakaz prowadzenia działalności, która mogłaby przyczynić się do zmniejszenia zasobów lub zanieczyszczenia wody w ujęciu.

Proces wodociągowania na terenie gminy został zakończony.

Wszystkie miejscowości posiadają sieć wodociągową. Wraz z wyznaczeniem nowych obszarów zabudowy konieczne jest podjęcie działań zmierzających do jak najszybszej rozbudowy sieci wodociągowej, zwiększania jej niezawodności, obniżania awaryjności i strat ilości wody oraz zapewnienia odpowiedniej ilości wody dla celów przeciwpożarowych określonej w przepisach dotyczących zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych. Kolejne inwestycje wodociągowe na terenie gminy zakładają modernizację i wymianę wyeksploatowanej sieci. Przyczyną ograniczenia zużycia wody w gminie może być urealnienie opłat za pobór wody oraz stawek eksploatacyjnych w gospodarce komunalnej, przy równoległym wprowadzeniu liczników wody zużycie wody w gospodarstwach domowych.

Zużycie wody w gospodarstwach domowych wynosiło 24,8 m³ wody/mieszkańca. Obserwować można stałą tendencję i utrzymanie wskaźników zużycia.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Charakterystyka korzystania z sieci kanalizacji sanitarnej

Kanalizacja	Jedn. miary	2012	2013	2014
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	14,1	14,1	14,1
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	321	325	336
ścieki odprowadzone	dam3	167	165,0	154,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	4291	4245	4265
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	4318	4272	4333

Ścieki z terenu Gminy Niechlów winny być odprowadzane są za pomocą systemów kanalizacji sanitarnej. Brak dostatecznie rozwiniętej infrastruktury odprowadzającej ścieki jest jednym z większych problemów na terenie gminy. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Niechlów skanalizowane są tylko dwie miejscowości Niechlów oraz częściowo Naratów. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest około 1,2 % ludności, a długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi tylko 3,2 km. Zgodnie z danymi GUS w 2010 roku około 62 mieszkańców korzystało z sieci kanalizacyjnej. Szczegółowe informacje dotyczące długości sieci kanalizacyjnej oraz stopnia skanalizowania gminy przedstawiono w tabeli 7.

Oczyszczalnie ścieków w Gminie Niechlów

Oczyszczalnie Ścieków				
Lokalizacja	Użytkownik	Typ oczyszczalni	Przepustowość/ RLM [m3/d]	Ilość wytworzonych osadów [Mg]
Niechlów	ZGKMiW	Mechaniczno-	200	1
Naratów	ZGKMiW	Mechaniczno-	160	0,5

Źródło: Urząd Gminy Niechlów (stan na dzień 31.12.2011 r.)

Ścieki bytowo-gospodarcze z terenów gminy gdzie brak jest funkcjonującej sieci kanalizacyjnej gromadzone są w indywidualnych zbiornikach bezodpływowych, skąd są okresowo wywożone wozami asenizacyjnymi do oczyszczalni ścieków. Jednak nie wszystkie budynki mieszkalne posiadają zbiorniki bezodpływowe, a wiele z istniejących jest nieszczelnych, w związku, z czym istnieje możliwość spływu części ścieków bezpośrednio do rowów. Zgodnie z danymi Urzędu Gminy Niechlów na terenie gminy eksploatowanych jest 477 sztuk zbiorników bezodpływowych. Podmiotami gospodarczymi odpowiedzialnymi za opróżnianie zbiorników bezodpływowych zlokalizowanych w gminie w 2011 roku były Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Wodociągów w Niechlowie oraz Technika Komunalna „Tekom” Sp. z o.o.

Obecny stan sieci kanalizacyjnej na terenie gminy nie gwarantuje dostatecznej przepustowości. Rozwój przestrzenny gminy w najbliższych latach pociągnie za sobą zwiększone zapotrzebowanie na

wodę, a tym samym proporcjonalny będzie wzrost wytwarzanych ścieków. W związku z tym konieczny jest harmonijny rozwój sieci kanalizacji sanitarnej dostosowany do zachodzących zmian. Pozostałe tereny gminy przewidziano do skanalizowania urządzeniami asenizacji indywidualnej, głównie za pomocą przydomowych oczyszczalni ścieków. Dodatkowo należy przewidzieć odprowadzanie ścieków deszczowych z utwardzonych terenów zakładów przemysłowych i użyteczności publicznej oraz z terenów narażonych na zanieczyszczenia (np. stacje benzynowe, parkingi itp.). W celu usunięcia zawiesiny i substancji ropopochodnych wyloty kanalizacji deszczowej powinny posiadać podczyszczalnie wód deszczowych, składające się, co najmniej z osadnika i separatora. Przy odprowadzaniu ścieków deszczowych z terenów zanieczyszczonych (stacje benzynowe, parkingi, itp.) należy przewidywać wykonanie podczyszczalni wód deszczowych w celu usunięcia zawiesiny i substancji ropopochodnych.

System gospodarki ściekowej gminy opiera się na dwóch mechaniczno - biologicznych oczyszczalniach ścieków, znajdujących się w miejscowości Niechlów oraz Naratów. Odbiornikiem oczyszczalni ścieków w m. Niechlów oraz m. Naratów jest rzeka Wiewiernica, tj. Niechlów (km 1+750), Naratów (km 7+878). Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu w oczyszczalniach eksploatowanych na terenie Gminy Niechlów oraz charakterystykę gospodarki ściekowej prezentują poniższe tabele.

Charakterystyka ścieków oczyszczanych na terenie Gminy Niechlów

Ścieki oczyszczane w ciągu roku	Jedn. miary	2012	2013	2014
odprowadzone ogółem	dam3	18,0	18,0	18,0
oczyszczane łącznie z wodami infiltracyjnymi i ściekami dowożonymi	dam3	27	27	27
oczyszczane razem	dam3	18	18	18
oczyszczane biologicznie	dam3	18	18	18
oczyszczane biologicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków ogółem	%	100,0	100,0	100,0

Oczyszczone ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku

Oczyszczone ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	dam3	144,0	91,0	127,0
ogółem na 1 mieszkańca	m3	27,9	17,7	24,9
ogółem na 1 km2 powierzchni	dam3	1,0	0,6	0,8
oczyszczane razem	dam3	18	18	18
oczyszczane biologicznie	dam3	18	18	18

nieoczyszczane razem	dam3	126,0	73,0	109,0
nieoczyszczane odprowadzone z zakładów przemysłowych	dam3	126	73	109
oczyszczane biologicznie, chemicznie i z podwyższonym usuwaniem biogenów w % ścieków wymagających oczyszczenia	%	12,5	19,8	14,2

Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem				
wodociąg	%	93,9	93,9	98,7
kanalizacja	%	8,1	9,0	11,9

Odpady komunalne

W ramach uruchomionego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi właściciele nieruchomości zamieszkałych i częściowo zamieszkałych z terenu gminy uzyskali możliwość selektywnego zbierania odpadów.

System gospodarki odpadami na terenie Gminy Niechlów oparty jest na zbiórce odpadów komunalnych gromadzonych selektywnie i nieselektywnie. Zadania z zakresu zbierania odpadów komunalnych realizowane są przez firmy posiadające stosowne zezwolenia na zbiórkę odpadów. Około 95% mieszkańców Gminy Niechlów objętych jest systemem zbierania odpadów komunalnych. Przeważającą część odpadów wytwarzanych na terenie gminy stanowią odpady komunalne. Odpady przemysłowe ze względu na brak dużych zakładów produkcyjnych stanowią niewielki odsetek ogólnej liczby odpadów i trafiają do strumienia odpadów komunalnych. Ich źródłem są niewielkie zakłady usługowe i handlowe

Do września 2012 roku odpady zebrane z terenu Gminy Niechlów były kierowane na gminne składowisko odpadów w miejscowości Wronów. Zarządcą składowiska jest Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Wodociągów w Niechlowie. Przedmiotowe składowisko nie przyjmuje już odpadów od dnia 15.09.2012 r. zgodnie z ustawą z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897, z późn. zm.) oraz WPGO Województwa Dolnośląskiego 2012. W latach 2013-2016 odpady zebrane z terenu gminy kierowane były do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w Rudnej Wielkiej, 56-210 Wąsosz. Podmiotem prowadzącym instalację było CHEMEKO - SYSTEM Sp. z o. o. Zakład Utylizacji, Recyklingu, Przerobu i Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych i Przemysłowych ul. Jerzmanowska 4-6, 54-519 Wrocław.

Aktualnie gmina przynależy WPGO Województwa Lubuskiego. Od roku 2017 odpady zebrane z terenu gminy kierowane były do RIPOK w Kiełczu k/Nowej Soli. Podmiotem prowadzącym instalację jest Tonsmeier Zachód Sp. z o.o. Oddział Kiełcz.

Nie stwierdza się obecnie braku możliwości technicznych dla poprawnego funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy.

Gazyfikacja i zaopatrzenie w ciepło

W Gminie Niechlów nie funkcjonuje żaden zorganizowany system zaopatrzenia w ciepło. Sposób ogrzewania budynków opiera się na wykorzystaniu lokalnych źródeł ciepła - kotłowni lokalnych, przemysłowych i indywidualnych, zasilanych tradycyjnymi nośnikami energii. W celu ograniczenia szkodliwej emisji spalin na terenie gminy w przyszłych latach planuje się wykonać szereg prac modernizacyjnych źródeł ciepła oraz stopniowej ich wymiany na zasilane paliwem ekologicznym. Kolejnym krokiem do stworzenia ekologicznie czystego obszaru powinno stać się wykorzystywanie alternatywnych źródeł ciepła w postaci geotermiki ziemi, pomp ciepłych, a także kolektorów słonecznych.

Zaopatrzenie terenu województwa dolnośląskiego w wysokometanowy gaz ziemny odbywa się z krajowego systemu przesyłowego, gazociągami wysokiego ciśnienia. Dolnośląska Spółka Gazownictwa rozprowadza na terenie swojego działania następujące rodzaje gazu: GZ- 50 (aktualne oznaczenie E), GZ-41,5 (aktualne oznaczenie Lw) oraz GZ-35 (aktualne oznaczenie Ls). System Dystrybucyjny Dolnośląskiej Spółki Gazownictwa współpracuje aktualnie tylko z systemem przesyłowym obsługiwany przez Operatora Systemu Przesyłowego Gaz-System. W systemie gazu GZ-50 gaz jest dostarczany do sieci dystrybucyjnej przez 157 punktów zakupowych - punktów wejścia. Punkty zlokalizowane są na odpięciach z gazociągów przesyłowych. W systemie gazu GZ-41,5 gaz jest dostarczany do sieci dystrybucyjnej przez 53 punkty zakupowe - punkty wejścia. Punkty zlokalizowane są na odpięciach z gazociągów przesyłowych. W systemie gazu GZ-35 gaz jest dostarczany do sieci dystrybucyjnej przez 3 punkty zakupowe - punkty wejścia. Punkty zlokalizowane są na odpięciach z gazociągów przesyłowych. Dolnośląska Spółka Gazownictwa nie posiada punktów dostaw bezpośrednich z gazociągów kopalnianych. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego całkowita długość eksploatowanej sieci gazowej przesyłowej na terenie Gminy Niechlów na koniec 2010 roku wynosiła 25,299 km. Gospodarstwa domowe, które nie są podłączone do sieci gazowej korzystają z butli bądź zbiorników napełnianych gazem płynnym.

W 2008 roku wydano koncesję Ministra Środowiska nr 30/2008/p na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarze Góra, położonym na terenie następujących gmin: Jemielno, Niechlów oraz miast i gmin: Góra, Wąsosz w województwie dolnośląskim. Koncesja obejmuje także tereny województwa wielkopolskiego (gmina Święciechowo, miasto i gmina: Krobia, Ponieć, Rydzyna, Rawicz oraz Bojanowo) oraz tereny województwa lubuskiego (miasto i gmina: Wschowa i Szlichtyngowa). Celem prac poszukiwawczych i rozpoznawczych jest udokumentowanie ww. obszarze złóż gazu ziemnego, zgodnie z kryteriami bilans owalności dla dokumentowania złóż gazu ziemnego. W ramach udzielonej koncesji na terenie Gminy Niechlów dokonano otworu wiertniczego Siciny-2. Dodatkowo w 2012 r. firma, której została udzielona ww. koncesja przystąpiła do kolejnego etapu prac poszukiwawczych, czyli wykonywania badań sejsmicznych 3D. Program prac sejsmicznych został przygotowany w taki sposób aby uzyskać jak najwięcej informacji na temat budowy geologicznej regionu a szczególności strefy wokół otworu Siciny-2. Obszar prac sejsmicznych wynosił 95km², w tym 69,57km² położonych w granicach Gminy Niechlów.

Charakterystyka infrastruktury korzystania z gazu

Sieć gazowa	Jedn. miary	2012	2013	2014
długość czynnej sieci ogółem w m	m	25299	25299	25299
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	25299	25299	25299
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności				
	%	0,0	0,0	0,0

Zgodnie z informacją PGNIG (operator gazociągów), dopóki nie będzie większego zapotrzebowania na gaz w gospodarce na terenie gminy, mieszkańcy nie mogą liczyć na inwestycję budowania sieci przesyłowej dostarczania gazu do ich mieszkań.

Transport i komunikacja

Na terenie Gminy Niechlów istnieje dość dobrze rozbudowana sieć dróg. Główne powiązania z województwem i krajem zapewnia sieć dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych. Przez gminę przebiegają bezpośrednio drogi wojewódzkie o dużym natężeniu ruchu, tj. droga wojewódzka nr 305 relacji granica województwa - Wroniniec (skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 324), droga wojewódzka nr 324 relacji granica województwa - granica województwa oraz droga wojewódzka nr 330 relacji Rzeka Odra - Luboszyce (skrzyżowanie z drogą wojewódzką nr 323). Ponadto przez teren gminy przebiega szereg dróg powiatowych oraz gminnych, które umożliwiają swobodną komunikację z sąsiednimi gminami. Uzupełnieniem sieci drogowej gminy są drogi wewnętrzne znajdujące się we władaniu ANR, rzadziej innych jednostek lub osób prywatnych, oraz drogi techniczne znajdujące się w pasach wałów przeciwpowodziowych. Poza drogami na terenie osiedli oraz głównymi szlakami łączącymi sąsiednie wsie, istniejące drogi w zasadzie nie są modernizowane ani konserwowane. Szacuje się również, że około 72,25 km dróg gruntowych zostało zlikwidowanych. Do zaorywania dróg dochodziło zazwyczaj wówczas, gdy pola po obu stronach drogi należały do jednego użytkownika.

Szczegółową charakterystykę sieci dróg gminnych na terenie Gminy Niechlów przedstawia poniższa tabela.

Sieć dróg gminnych na terenie Gminy Niechlów

Lp.	Numer drogi	Przebieg odcinka	Długość [km]
1.	000601D	Siciny - Czerlejewo	4,325
2.	000602D	Tarpno - Łagiszyn	0,715
3.	000603D	Tarpno - Bogucin	2,100
4.	000604D	Naratów - Żuchłów	2,845
5.	000605D	Wroniniec - Naratów	0,846
6.	000606D	Żuchłów - wysypisko śmieci	0,437
7.	000607D	Żuchłów - Miechów	2,500
8.	000608D	Żuchłów - droga przez wieś	2,338
9.	000609D	Siciny - droga przez wieś (tylna)	1,194
10.	000610D	Siciny - droga do cmentarza	0,404
11.	000611D	Siciny - Dom Strażaka	0,143
12.	000612D	Łękanów - droga przez wieś (GS)	0,973

13.	000613D	Łękanów - łącznik do GS	0,058
14.	000614D	Karów - przez wieś	0,570
15.	000615D	Wroniniec - wysypisko śmieci	0,535
16.	000616D	Wroniniec - przez wieś (boczna)	0,825
17.	000617D	Wroniniec - przez wieś	0,304
18.	000618D	Świerczów - przez wieś	0,200
19.	000619D	Niechlów ul. Dworcowa	0,440
20.	000620D	Niechlów ul. Szkolna	0,429
21.	000621D	Niechlów ul. Krótka	0,209
22.	000622D	Niechlów ul. Tylna	0,343
23.	000623D	Niechlów - Żabin	3,607
24.	000624D	Siciny - Wronów	2,225
25.	000625D	Masełkowice - Luboszyce	2,500
26.	000626D	Łękanów - Kowalewo	3,440

Źródło: Urząd Gminy Niechlów (stan na dzień 31.12.2011 r.)

Budynki i mieszkania

Budynki na terenie gminy zostały w większości wybudowane przed rokiem 1918. Takie budynki stanowią 55% (50% izb), a budynki z lat 1918-1944 stanowią 34% (19% izb). Generalnie przeważają budynki stare, w złym stanie technicznym, zawilgocone, brak izolacji pionowych i poziomych. Dachy w 80% kwalifikują się do remontów kapitalnych. W złym stanie są stolarki okienne oraz stropy i tynki. Ocenia się, iż 5% budynków należy przeznaczyć do rozbiórki.

W Gminie Niechlów w 2014 roku znajdowało się 1558 mieszkań. Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosiła 125 607 m². Notuje się tutaj wzrost wynikający głównie z adaptacji powierzchni w lokalach istniejących, a nie z samego wzrostu ilości mieszkań.

Zasoby mieszkaniowe Gminy Niechlów

Zasoby mieszkaniowe Gminy	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem				
mieszkania	-	1552	1555	1558
izby	-	6123	6143	6157
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	124878	125324	125607
Budynki mieszkalne w gminie				
ogółem	-	1073	1076	1078

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania wyniosła 80,6 m² i była większa od średniej wojewódzkiej wynoszącej 66,9 m². Powierzchnia ta jest wielkością stałą.

Wskaźniki charakteryzujące zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki	Jedn. miary	2012	2013	2014
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m2	80,5	80,6	80,6
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	m2	24,2	24,6	24,6
mieszkania na 1000 mieszkańców	-	301,0	305,7	304,7

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Jak wynika z danych zamieszczonych w tabeli poniżej 95,4% mieszkań w Gminie Niechlów jest podłączonych do sieci wodociągowej, 84,3% posiada łazienkę a 71,5% centralne ogrzewanie. Wskaźniki te są wartościami niepodlegającymi istotnym zmianom w ostatnich latach.

Wyposażenie mieszkań w instalacje (wskaźniki)

Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań	Jedn. miary	2012	2013	2014
na wsi				
wodociąg	%	95,4	95,4	95,4
łazienka	%	84,2	84,2	84,3
centralne ogrzewanie	%	71,4	71,4	71,5

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne

Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne	Jedn. miary	2012	2013	2014
wodociąg	-	1480	1483	1486
ustęp splukiwany	-	1389	1392	1395
łazienka	-	1307	1310	1313
centralne ogrzewanie	-	1108	1111	1114

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Budynki użyteczności publicznej

Na obszarze gminy znajdują się budynki użyteczności publicznej o zróżnicowanym przeznaczeniu, wieku i technologii wykonania. Na potrzeby niniejszego opracowania, jako budynki użyteczności publicznej przyjęto obiekty zlokalizowane na terenie gminy będące własnością Gminy, administrowane przez użytkowników lub zarządców. Na terenie gminy występują budynki własności

gminnej: m.in. budynki oświatowe zlokalizowane w miejscowości : Niechlów, Naratów, Siciny, budynki świetlic wiejskich w 19 miejscowościach gminy, budynek Urzędu Gminy Niechlów, Gminnego Ośrodka Kultury w Niechlowie, Filia biblioteczna w Sicinach.

Ochrona środowiska

Zanieczyszczenie atmosfery

O jakości powietrza na danym obszarze decyduje zawartość w nim różnorodnych substancji, których koncentracja jest wyższa od warunków naturalnych. Poziomy stężenie zanieczyszczeń w powietrzu wynikają bezpośrednio z wielkości emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz warunków meteorologicznych. Źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego możemy podzielić na:

źródła naturalne - wulkany, pożary lasów, bagna wydzielające m.in. metan, gleby, skały ulegające erozji, tereny zielone, z których pochodzą pyłki roślinne, pył kosmiczny;

źródła antropogeniczne - wywołane działalnością człowieka, tj.:

procesy energetycznego spalania paliw oraz przemysłowych procesów technologicznych, odprowadzających substancje do powietrza emitorem (kominem) w sposób zorganizowany. Są to tzw. punktowe źródła emisji,

emisje ze źródeł ruchomych związanych z transportem pojazdów samochodowych i paliwami, tzw. emisja liniowa,

emisje związane z ogrzewaniem mieszkań w sektorze komunalno - bytowym tzw. emisja powierzchniowa.

Zgodnie z art. 89 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ocena jakości powietrza oparta jest na klasyfikacji stref w województwie. Mechanizm ten ma na celu utrzymać dotychczasową jakość powietrza na obszarach, gdzie jest ona dobra oraz pomóc w osiągnięciu standardów jakości powietrza poprzez działania techniczne i organizacyjne tam, gdzie jakość powietrza jest zła. Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 3 marca 2008 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, rocznej ocenie podlegają następujące substancje:

SO₂, NO₂, NO_x, CO, C₆H₆, PM₁₀, Pb - dla tych związków obowiązują poziomy dopuszczalne substancji w powietrzu,

Ozon oraz zawarte w pyłe (PM₁₀) zanieczyszczenia: As, Cd, Ni oraz B(a)P - dla tych związków obowiązują poziomy docelowe substancji w powietrzu, ozon podlegający ocenie pod kątem poziomemu celu długoterminowego.

Na terenie Województwa Dolnośląskiego ocenie podlegają wszystkie substancje ujęte w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz

pył drobny PM_{2,5} (zgodnie z zaleceniami Ministra Środowiska oraz wytycznymi GIOŚ). Oceny jakości powietrza dokonuje się oddzielnie uwzględniając kryteria ustanowione ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz kryteria ustanowione ze względu na ochronę roślin.

Ocenę jakości powietrza względem ochrony zdrowia prowadzi się dla zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, PM_{2,5}, PM₁₀, Pb, C₆H₆, CO, As (PM₁₀), B(a)P (PM₁₀), Cd (PM₁₀) oraz Ni (PM₁₀). Dla ww. zanieczyszczeń ocenę jakości powietrza pod względem ochrony zdrowia prowadzi się na terenie „strefy dolnośląskiej”, na której znajduje się Gmina Niechlów. Wyniki dotyczące jakości powietrza atmosferycznego na terenie „strefy dolnośląskiej” odniesione do kryterium względem ochrony zdrowia przedstawia poniższa tabela.

Ocena zanieczyszczeń pod kątem ochrony zdrowia w 2011 roku

Symbol klasy wynikowej dla „strefy dolnośląskiej” - ochrona zdrowia										
SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}	C ₆ H ₆	CO	Pb	As	B(a)P	Cd	Ni
A	A	C	A	A	C*	A	A	C	A	A

* wg krajowych norm dla uzdrowisk

Źródło: Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2011 roku

Zgodnie z oceną jakości powietrza atmosferycznego, dla większości zanieczyszczeń, jakość powietrza na terenie Gminy Niechlów, która należy do „strefy dolnośląskiej” można opisać symbolem klasy A, tj. stężenia powyższych związków nie przekraczają poziomów dopuszczalnych oraz docelowych. Wyjątek stanowi pomiar stężenia tlenku węgla, benzo(a)pirenu w pyle PM₁₀ oraz stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀.

We wszystkich stacjach pomiarowych rejestrowany poziom tlenku węgla w sezonie grzewczym był wyższy niż w sezonie pozagrzewczym. W 2011 r. na terenie województwa dolnośląskiego stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu 8- godzinnego tlenku węgla w stacji pomiarowej w Jeleniej Górze - Cieplicach, położonej na terenie obszaru ochrony uzdrowiskowej. W pozostałych stacjach pomiarowych maksymalne stężenia 8-godzinne wynosiły od 14% na terenach podmiejskich Głogowa do 42% normy w Wałbrzychu. Analizując zmiany poziomu zanieczyszczenia powietrza tlenkiem węgla w wieloleciu (2005-2011) większość stacji nie wykazuje wyraźnego trendu wzrostowego lub spadkowego. Wyraźne zmniejszenie stężeń zanotowała stacja komunikacyjna we Wrocławiu, natomiast systematyczny wzrost stężeń średniorocznych od 2009 r. widoczny jest w Jeleniej-Górze - Cieplicach.

Podobnie jak w latach ubiegłych, ocena jakości powietrza wykonana w 2011 r. wykazuje liczne obszary przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle PM₁₀ w całym województwie dolnośląskim (za wyjątkiem stacji Czerniawy). Notowane wielkości stężeń średniorocznych kształtowały się w zakresie 70% na stacji pomiarowej w Czerniawie do 1220% normy na stacji pomiarowej w Szczawnie Zdroju przy ul. Kopernika. Głównym potencjalnym źródłem przekroczeń jest emisja powierzchniowa, pochodząca głównie z ogrzewania mieszkań oraz niekorzystnych warunków meteorologicznych związanych z niskimi temperaturami powietrza w sezonie zimowym i towarzyszące im stany inwersyjne atmosfery. Strefa dolnośląska została zaklasyfikowana do klasy C, co jest równoznaczne z koniecznością podjęcia przez Marszałka Województwa działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem tego zanieczyszczenia, tj. opracowania Programu Ochrony Powietrza (POP). Terminem osiągnięcia docelowego poziomu benzo(a)pirenu w powietrzu to rok

2013 rok, ustalony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 roku w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

Dodatkowo w 2011 roku zanotowano przekroczenia dopuszczalnej liczby przekroczeń normy średniodobowej dla PM10 na stanowiskach w województwie dolnośląskim. Strefę dolnośląską można opisać symbolem klasy C. Przyczyną tak wysokiego poziomu pyłu PM10 w powietrzu było wzmożone spalanie paliw do celów grzewczych powodujące zwiększoną emisję zanieczyszczeń do powietrza. Niekorzystne warunki meteorologiczne (niska temperatura powietrza, prędkości wiatru poniżej 1,5 m/s oraz wystąpienie inwersji temperatury) powodowały kumulowanie się zanieczyszczeń w przyziemnej warstwie atmosfery. W przypadku pyłu zawieszonego PM10 przekroczenia średniodobowej wartości normatywnej występują głównie w sezonie grzewczym - na terenach miejskich jedynie ok. 5% wszystkich przypadków wystąpienia stężenia powyżej 50 Mg/m³ miało miejsce w sezonie pozagrzewczym. Także średni poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM10 jest w większości punktów pomiarowych wyższy w sezonie grzewczym niż w sezonie pozagrzewczym. Analiza zmian poziomów stężeń w wieloleciu (lata 2005-2011) wykazuje trend wzrostowy zanieczyszczenia powietrza pyłem PM10, zarówno na obszarach miejskich, jak i pozamiejskich województwa.

Poziom zanieczyszczenia powietrza na terenach pozamiejskich uzależniony jest w dużym stopniu od napływu zanieczyszczeń z dużych zakładów energetycznych i przemysłowych zlokalizowanych zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami. Zanieczyszczenia, emitowane z wysokich kominów, są przenoszone z masami powietrza na duże odległości i rozpraszane na znacznym obszarze, przyczyniając się do wzrostu zanieczyszczeń w rejonach oddalonych od źródeł emisji.

Ocenę jakości powietrza względem ochrony roślin prowadzi się dla zanieczyszczeń: SO₂ oraz NO_x. Dla tych zanieczyszczeń ocenę jakości powietrza pod względem ochrony roślin dla Gminy Niechlów prowadzi się na terenie „strefy dolnośląskiej”. Wyniki dotyczące jakości powietrza atmosferycznego na terenie przedmiotowej strefy odniesione do kryterium względem ochrony roślin przedstawia poniższa tabela.

Ocena zanieczyszczeń pod kątem ochrony roślin w roku 2010

Symbol klasy wynikowej dla poszczególnej strefy - ochrona roślin	
SO ₂	NO _x
A	A

Źródło: Ocena jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2011 roku

W rocznej ocenie jakości powietrza pod kątem ochrony roślin za rok 2010, strefę dolnośląską, na terenie której znajduje się Gmina Niechlów zarówno dla zanieczyszczenia SO₂ jak i NO_x można opisać symbolem klasy A, tj. stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomów dopuszczalnych.

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji zanieczyszczających, pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Drugim źródłem emisji substancji zanieczyszczających do powietrza jest wykorzystanie paliw płynnych do napędzania silników spalinowych w pojazdach samochodowych, maszynach rolniczych, budowlanych, gdzie podczas spalania paliw emitowanych jest wiele

zanieczyszczeń. Istotnym elementem emisji w tym zakresie jest również emisja powstająca w obrocie tymi paliwami, występująca głównie w czasie tankowania oraz przeładunku.

Na stan powietrza atmosferycznego na terenie gminy wpływa przede wszystkim stopień uprzemysłowienia regionu, wielkość emisji ze wszystkich źródeł, jak również warunki rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Podstawowymi substancjami zanieczyszczającymi powietrze atmosferyczne na terenie Powiatu Górowskiego gdzie zlokalizowana jest Gmina Niechlów są pyły, których źródłem jest energetyka przemysłowa i technologie przemysłowe; dwutlenek azotu (transport, komunikacja i energetyka zawodowa) oraz dwutlenek siarki (energetyka zawodowa i sektor komunalno - bytowy).

Zanieczyszczenie powietrza na terenie gminy spowodowane jest także przez tzw. niską emisję pochodzącą z małych kotłowni osiedlowych, lokalnych kotłowni sektora usługowego oraz palenisk domowych. Obecnie na terenie gminy dominują indywidualne kotłownie opalane węglem lub koksem i węglowe paleniska domowe. Występują także (głównie w sektorze usługowym), kotłownie opalane olejem opałowym, gazem propan - butan oraz drewnem (zrębki).

Zagrożenia hałasem

Hałasem nazywa się wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, oddziałujące na organizm ludzki. Hałas uważany jest za czynnik zanieczyszczający środowisko. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie jak i na zmniejszaniu poziomu hałasu, co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Obiekty przemysłowe, ruch drogowy, kolejowy i lotniczy stanowią główne źródła emisji hałasu do środowiska, a tym samym kształtują klimat akustyczny w rejonie ich oddziaływania. Hałas wywołuje zmęczenie, złe samopoczucie, utrudnia wypoczynek, może prowadzić do częściowej lub całkowitej utraty słuchu. Ponadto powoduje poważne zmiany psychosomatyczne, jak zagrożenie nadciśnieniem, zaburzenia nerwowe, zaburzenia w układzie kostno-naczyniowym.

Ustawa Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. 2016.672 ze zm.) definiuje podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem jak:

emisja, przez którą rozumie się wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, lub ziemi, energii, takie jak hałas czy wibracje,

hałas, przez który rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,

poziom hałasu przez który rozumie się równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Dyrektywa 2002/49/WE wprowadziła ujednolicone i stosowane w krajach Unii wskaźniki oceny hałasu. Wskaźniki te będą stosowane do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem (LN i LDWN) oraz do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby (LAeqD i LAeqN). Wraz z wprowadzeniem nowych wskaźników oceny hałasu zmianie uległy rozporządzenia Ministra Środowiska, w których wartości wskaźników określały dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku. Nowe kryteria oceny hałasu zróżnicowane w zależności od rodzajów terenu, rodzaju obiektu lub działalności będącej źródłem

hałasu oraz w zależności od pory dnia lub nocy określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2007 Nr 120 poz. 826). Wskaźnikiem oceny hałasu jest zgodnie z ustawą równoważny poziom dźwięku [dB]. Poziom ten stanowi uśrednioną wartość w odniesieniu do pory doby (dzień od 6:00 do 22:00 lub noc od 22:00 do 6:00).

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją, uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LAeq i wynosi odpowiednio:

mała uciążliwość	LAeq < 52 dB
średnia uciążliwość	52 dB < LAeq < 62 dB
duża uciążliwość	63 dB < LAeq < 70 dB
bardzo duża uciążliwość	LAeq > 70 dB

Ze względu na środowisko występowania, hałas dzieli się na trzy podstawowe grupy:

hałas w przemyśle (przemysłowy),

hałas od środków transportu (komunikacyjny),

hałas w pomieszczeniach mieszkalnych, użyteczności publicznej i na terenach wypoczynkowych (komunalny).

Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Na hałas przemysłowy wpływają wszelkie źródła hałasu znajdujące się na terenie zakładu przemysłowego, zarówno na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu). Punktowymi źródłami hałasu są wentylatory, czerpnie, sprężarki itp. usytuowane na zewnątrz budynków. Źródłem hałasu wtórnego są obiekty budowlane w tym produkcyjne, w których hałas pochodzący od pracy maszyn i urządzeń emitowany jest do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi. Ponadto prace dorywcze wykonywane poza budynkami produkcyjnymi jak np. cięcie, kucie, a także obsługa zakładów przez transport kołowy stanowią dodatkowe źródło hałasu. Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie dominują podmioty działające w handlu hurtowym i detalicznym oraz w budownictwie, to one kształtują klimat akustyczny w bezpośrednim swoim otoczeniu. Oddziaływanie akustyczne zakładów ma charakter punktowy. O wpływie zakładu na klimat akustyczny środowiska decyduje jego lokalizacja. W przypadku zakładów zlokalizowanych w otoczeniu terenów, dla których rozporządzenie nie przewiduje dopuszczalnych poziomów dźwięku (tereny przemysłowe, aktywizacja gospodarcza, tereny rolne, lasy, itp.) problem hałasu nie występuje. Pojawia się on wówczas, gdy zakład sąsiaduje z obszarami zapisanymi w planach zagospodarowania przestrzennego poszczególnych gmin, jako tereny wymagające ochrony przed hałasem (zabudowa mieszkaniowa, tereny oświaty, służby

zdrowia, tereny rekreacyjne). Wówczas występują sytuacje, w których zakłady przekraczają obowiązujące wartości dopuszczalne poziomu równoważnego hałasu.

Ochrona przed hałasem polega na zapobieganiu przekraczania dopuszczalnych wartości poziomu równoważnego hałasu. Aktualnie zgodnie z art. 115a ustawy Prawo ochrony środowiska w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub pomiarów podmiotu zobowiązanego do ich prowadzenia, że poza zakładem w wyniku jego działalności przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu. W przypadku zakładów, dla których obowiązek wykonania raportu jest wymagany, pozwolenie wydaje Marszałek Województwa Dolnośląskiego, a na terenach zamkniętych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu nie prowadził działań kontrolnych funkcjonujących przedsiębiorstw na terenie Gminy Niechlów pod względem oceny zachowania przepisów dotyczących hałasu.

Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Na terenie Gminy Niechlów hałas generowany przez pojazdy samochodowe jest dominującym źródłem, mogącym w znaczny sposób kształtować klimat akustyczny na analizowanym obszarze. Hałas wywołany ruchem drogowym, charakteryzowany jest przez takie czynniki jak: natężenie ruchu, struktura strumienia pojazdów oraz płynność ruchu. Ważny jest także stan nawierzchni poszczególnych dróg oraz odchylenie jezdni. Na terenie Gminy Niechlów istnieje dość dobrze rozbudowana sieć dróg. Główne powiązania z województwem i krajem zapewnia sieć dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, co 5 lat prowadzi badania dotyczące pomiaru natężenia ruchu na drogach województwa dolnośląskiego. Ostatni pomiar natężenia ruchu przeprowadzony był w 2010 roku. Dane Zarządu Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu w odniesieniu do drogi wojewódzkiej Nr 305 przechodzącej przez teren gminy, wskazują, że natężenie ruchu w 2010 roku kształtowało się na poziomie poniżej 5.000 pojazdów na dobę, np. na odcinku drogi wojewódzkiej relacji Siciny - Wroniniec o długości 4,8 km, średnie natężenie ruchu wynosiło 1.189 pojazdów. Natomiast natężenie ruchu na drodze wojewódzkiej Nr 324 było wyższe i na odcinku Wroniniec - Góra o długości 5,9 km kształtowało się na poziomie 2.795 pojazdów na dobę. Najniższe natężenie ruchu zanotowano na odcinku o długości 6,3 km relacji Rzeka Odra - Luboszyce drogi wojewódzkiej nr 330. Natężenie ruchu kształtowało się na poziomie 304 pojazdów na dobę.

Na terenie Gminy Niechlów mamy do czynienia z obszarami, w których hałas przenikający do środowiska kształtuje klimat akustyczny tych terenów. Racjonalnie prowadzona polityka rozwoju przestrzennego z jej podstawowymi funkcjami winna być prowadzona i ukierunkowana na powstrzymanie degradacji oraz przywracanie walorów środowiska naturalnego, w tym na poprawę i kształtowanie klimatu akustycznego. Jednym z działań gminnego programu ochrony środowiska jest zapewnienie dobrego klimatu akustycznego na terenie gminy. W związku z tym na analizowanym terenie realizowanych jest wiele zadań inwestycyjnych mających przyczynić się do poprawy stanu

klimatu akustycznego, tj. modernizacja nawierzchni dróg, budowa nowych ciągów komunikacyjnych itd. Dodatkowo jedną z nowych inwestycji oddanych we wrześniu 2012 roku jest nowy most na Odrze znajdujący się przy granicy Gminy Niechlów. Nowy most na Odrze, znajdujący się w ciągu drogi wojewódzkiej nr 323 pomiędzy Ciechanowem a Radoszycami, zlokalizowany jest około pół kilometra powyżej dotychczasowej przeprawy promowej. Inwestycja objęła też budowę obustronnych dojazdów do mostu z włączeniem ich w sieć drogową województwa. Przed zrealizowaną inwestycją połączenie na drugi brzeg Odry było możliwe dzięki przeprawie promowej lub poprzez korzystanie z mostów w Ścinawie czy w Głogowie. W chwili obecnej szacuje się, że nowa przeprawa przejmie do 30% obecnego ruchu przez wspomniane mosty.

W latach 2010 - 2011 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu nie prowadził pomiarów poziomów hałasu komunikacyjnego na terenie gminy.

Środowisko naturalne

Zbiorowiska leśne i zaroślowe

Użytki leśne oraz grunty zadrzewione zajmują obszar 2.439,08 ha, co stanowi około 16,05% powierzchni gminy. Na terenie Gminy Niechlów dominują bory sosnowe, Zdecydowanie przeważa wśród nich zespół suboceanicznego boru świeżego *Luecobryo - Pinetum*. Największy zwarty obszar tego boru znajduje się w środkowej północnej części gminy, między Niechlówem a okolicami Wronowa. W większości przypadków są to monokultury sosny, jednak w wielu miejscach z naturalnym samosiewem sosnowym, świadczącym o zgodności drzewostanu z siedliskiem.

Bardzo rzadkim leśnym zespołem borowym gminy jest śródładowy bór suchy *Cladonio - Pinetum*. Jest to siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE - kod 91T0. W gminie występuje jedynie w mało powierzchniowych fragmentach, zajmując najczęściej pobrzeża piaszczystych dróg leśnych. Charakteryzują się one obfitym występowaniem kilku chronionych gatunków porostów z rodzaju *Cladonia* oraz również chronionego porostu płucnicy islandzkiej *Cetraria Islandica*, a także borówki brusznicy *Vaccinium vitis-idaea*. Płaty te, najczęściej o powierzchni kilku ar, zasługują na ochronę w ramach nadleśnictwa, jako cenne fragmenty rodzimej przyrody. Szeroko rozpowszechnionym zespołem leśnym na obszarze gminy jest łąg wiązowo - jesionowy *Ficario - Ulmetum minoris* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE - kod 91F0). Występuje on głównie w dolinie Odry, a szczególnie rozprzestrzeniony jest na obszarze międzywala, gdzie jest dominującym zespołem leśnym. Tak dobrze zachowane łągi dębowo - wiązowe jak te z doliny Odry w Gminie Niechlów występują tylko w kilku miejscach w Polsce. Ponadto mniejsze płaty tych łągów spotyka się w dolnie Baryczy. Najczęstszym zespołem leśnym gminy są łągi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe klasyfikowane wspólnie, jako kod 91E0* - siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE; priorytetowe. Występują one najczęściej w postaci wąskich smug nad wieloma niewielkimi ciekami gminy, a także w krajobrazie rolniczym. Większe fragmenty zachowały się w okolicach Bartodziej, Wronińca oraz w dolinie Śląskiego Rowu. Stosunkowo rzadko w gminie występują lasy z panującą olszą czarną *Alnus glutinosa*. Dobrze wykształcone płaty zespołu olsu porzeczkowego *Ribesio nigri - Alnetum*, o kępowo - dolinowej strukturze runa zachowały się w rejonie Wronowa, Bartodziej i Miechowa. Najczęstszym siedliskiem w gminie są dąbrowy acydofilne, lasy ze związku *Quercion robori - petraea*. Są to widne lasy z przewagą dębu bezszypułkowego *Quercus petraea* z kwaśnym runem. Spotkamy je np. w okolicy Niechlowa i Wronowa. Do zbiorowisk zaroślowych zaliczyć można występujące na skrajach lasów i miedzach śródpolnych krzewiaste

zarośla z klasy Rhamno - Prunetea. Zbudowane są z tarniny *Prunus spinosa*, jeżyny *Rubus sp.*, róż *Rosa sp.*, głógów *Crataegus sp.*, chronionych: kruszyny oraz kaliny koralowej *Viburnum opulus*, a także szakłaka *Rhamnus catharticus*.

Lasy w gminie pełnią ważną funkcję ekologiczną i gospodarczą oraz podnoszą atrakcyjność turystyczną regionu. Tereny leśne pełnią funkcje:

ekologiczną (ochronną) - gdyż zapewniają stabilizację stosunków wodnych, chronią gleby przed erozją, kształtują klimat, stabilizują skład atmosfery i ją oczyszczają, tworzą warunki do zachowania potencjału biologicznego gatunków i ekosystemów, wzbogacają krajobraz regionu,

produkcyjną (gospodarczą) - gdyż umożliwiają pozyskiwanie drewna (surowca odnawialnego, ekologicznego, wszechstronnie wykorzystywanego, umożliwiającego rozwój wielu gałęzi przemysłu), prowadzenie gospodarki łowieckiej, rozwijanie turystyki,

społeczną - gdyż służą kształtowaniu korzystnych warunków zdrowotnych i rekreacyjnych dla społeczeństwa oraz tworzeniu różnorodnych form użytkowania lasu przez społeczność lokalną, zagospodarowują tereny zdegradowane i gleby marginalne.

Zbiorowiska łąkowe, murawowe i okrajowe

Łąki i pastwiska wykazują w gminie Niechlów tendencję do zmniejszania swego arealu. Największe ich skupiska znajdują się w dolinie Odry, Baryczy, Śląskiego Rowu oraz w rejonie Żuchłowa. Na obszarze gminy przeważają łąki z rzędu *Molinietalia caeruleae*. Wśród nich do najszerzej rozpowszechnionych należą łąki wyczyńcowi ze związku *Alopecurion pratensis* oraz łąki kaczeńcowe ze związku *Calthion palustris*. Część tutejszych łąk zaliczono do łąk świeżych użytkowanych ekstensywnie (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE - kod 6410). Przykładem takich łąk są te pod Żuchłowem i Wronińcem. Bardzo cennym siedliskiem łąkowym są łąki selernicowe (Siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE - kod 6640). Związane są one z dolinami dużych rzek. Tutejsze ich fragmenty należą do najlepiej wykształconych na Dolnym Śląsku. Występują one w gminie tylko w dolinie Odry i Baryczy. Rzadkim zespołem łąkowym gminy są łąki trzęś licowe *Molinietum caeruleae* (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE). Ich największe skupisko znajduje się na południe od Niechlowa. Niewielkie fragmenty nawiązujące do muraw napiaskowych ze związku *Koelerion glaucae* i kserotermicznych z klasy *Festuco - Brometea* znajdują się porzucane na obszarze całej gminy, najczęściej w skarpach nasypów, wałów, rowów przydrożnych itp. Spotyka się tu takie gatunki roślin jak: goździk kartuzek *Dianthus carthusianorum*, przetacznik kłosowy *Veronica spicata* czy wilczomlec sosnka *Euphorbia cyparissias*.

Zbiorowiska wodne i szuwarowe

Naturalnymi zbiorowiskami wodnymi w gminie są niektóre odcinki rzeki Barycz i jej starorzecza. Szczególnie cenne są nadbaryckie starorzecza (siedlisko chronione w ramach Dyrektywy Siedliskowej UE - kod 3150). Spotykamy na nich m.in. zespół *Hydrocharitetum morsus - ranae*, zwłaszcza rzadszy wariant z dominującą osoką aloesowatą *Stratiotes aloides* oraz zespół „lili wodnych” *Nupharo - Nymphaetum albae* z chronionymi roślinami - grzebieniami białymi *Nymphaea alba* i grążelem żółtym *Nuphar luteum*. Najcenniejszymi zespołami tego siedliska są łaty zespołu kotewki orzecha wodnego i salwinii pływającej. W pozostałej części gminy liczne są różnego rodzaju żwirownie, piaskownie, glinianki i inne oczka wodne, które porastają m.in. takie zespoły roślinne jak: *Potametum natantis* -

zbirowisko z rdestnicą pływającą *Potamogeton natans*, szuwar trzciny *Phragmites Australis*, szuwar wąsko pałkowy *Typhetum angustifoliae*, szuwar szeroko pałkowy *Typhetum latifoliae*. Wszędzie, nawet na najmniejszych zbiornikach wodnych pospolite są pleustonowe fitocenozy z rzęsą drobną *Lemna minor* z klasy *Lemnetae minoris*. Zbirowiska szuwarów wielkoturzycowych ze związku *Magnocaricion* porastają dość licznie doliny rzeczne - Odry, Baryczy, Rowu Śląskiego. Pośród nich do najczęstszych należą *Caricetum ripariae*, *Caricetum acutiformis*, *Caricetum elatae*, *Caricetum gracilis* oraz szuwar mozgowy *Phalaridetum arundinaceae*.

Faunę Gminy Niechlów reprezentują gatunki typowe dla nizinnych obszarów kraju. Barycz i Odra stanowią miejsce życia wielu gatunków ryb, przy czym na odcinku przepływającym przez gminę, Odra stanowi krainę leszcza. Na obszarze gminy występują też liczne płazy (ropuchy, żaby, traszki), a także, co najmniej trzy chronione gatunki gadów: zaskroniec, padalec i jaszczurka zwinka. W lasach występują dziki, łanie, daniele, sarny, zające. W mniejszych rzekach żyją wydry, a w niektórych starorzeczach zadomowiły się bobry. Największym bogactwem gminy są liczne gatunki ptaków - żerujących i gniazdujących w dolinie Odry i Baryczy. Około 35 gatunków ptaków, w tym 7 rzadkich, gniazduje w łąkach wierzbowo-topolowych i objętych przez nie przestrzeniach trawiastych, zaroślach wiklinowych, starorzeczach. Również łąki wiązowe są miejscem gniazdowania wielu gatunków, zwłaszcza dziuplaków, śpiewających i drapieżnych, m.in. słowików, krogulców, jastrzębi, kani, myszołowów i kruków, a nawet orła bielika. Najwyższe zagęszczenie populacji lęgowych rzadkich ptaków, w tym brodziec, bekasa, bataliona i czajki, stwierdzono na terenach nadrzecznych łąk i pastwisk. Starorzeczca, miejscami szerokie międzywale, rozlewiska tworzące się przy wysokich stanach wody przy ujściu Baryczy, słabe wykorzystanie terenów rolniczych nad samą Odrą oraz stosunkowo niskie zaludnienie stwarzają dogodne warunki do gniazdowania ptaków wodno- błotnych. Cenne są tu zwłaszcza rejon ujścia Baryczy oraz okolice Bełcza Wielkiego.

Przyroda ożywiona

Flora gminy

Szata roślinna występująca na terenie gminy spełnia następujące funkcje:

sanitarно-higieniczną - polegającą przede wszystkim na wzbogaceniu powietrza w tlen i zmniejszeniu w atmosferze ilości dwutlenku węgla,

ochronną - polegającą na ochronie gleb przed nadmierną erozją wietrzną, jak również stanowiącą ostoję i schronienie dla świata zwierzęcego,

retencyjną - polegającą na retencjonowaniu zasobów wodnych (opadów atmosferycznych i wód podziemnych),

dekoracyjną - wynikającą w dużej mierze z naturalnych cech roślinności (kształt, barwa),

gospodarczą - polegającą na pozyskiwaniu naturalnych surowców - drewno, produkty runa leśnego.

Obszary leśne, jak również uprawy rolne poddawane są nadzwyczajnym zagrożeniom i degradacji. Najczęstszymi ich formami są:

zanieczyszczenia pyłowe ze źródeł niskiej emisji,

zanieczyszczenia związane z ruchem komunikacyjnym,

zanieczyszczenia wód powierzchniowych,

zanieczyszczenia odpadami komunalnymi (dzięki składowiska odpadów).

Obserwuje się również pozytywne zjawisko, jakie ma miejsce w ostatnich latach. Związane jest ono z zalesieniem terenów dawnych upraw lub terenów nie użytkowanych rolniczo. Jest to istotne, z uwagi na funkcję ochronną lasów. Ważnym elementem szaty roślinnej na terenach ubogich w lasy są zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, przydrożne, rosnące na placach, skwerach i nieruchomościach. Pieczę prawną nad utrzymaniem tej roślinności sprawuje gmina. Niemal każde wycięcie drzewa i krzewów wymaga zezwolenia, a także rekompensaty dla środowiska przyrodniczego w postaci nowych nasadzeń w innych miejscach. Mimo zasady równoważenia strat w lokalnym środowisku przyrodniczym, nadal aktualna jest potrzeba zwiększenia zadrzewień i zakrzewień oraz zakładanie parków.

Fauna gminy

Zasoby świata zwierzęcego na terenie gminy można uznać za bardzo bogate. Świat zwierzęcy jest typowy dla obszarów województwa dolnośląskiego i cechuje go duża różnorodność. Dużą grupę stanowią rzadkie gatunki dziko żyjących zwierząt wodnych, płazów, gadów, ssaków, ptaków i ryb. Dla tej grupy największym zagrożeniem ich egzystencji oraz dalszego rozwoju jest:

nieprawidłowa gospodarka wodna, np. przedostawanie się ścieków bytowo - gospodarczych do wód powierzchniowych,

kłusownictwo - mogące przyczynić się do niekontrolowanego zmniejszenia populacji,

zmienność i niedobory stanu wód - wysuszenie terenów podmokłych może spowodować wyginiecie bytujących tam gatunków zwierząt,

masowy ruch turystyczny.

Przyczyny degradacji szaty roślinnej i przeobrażeń fauny

Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze terenu, problemy ochrony środowiska przyrodniczego dotyczą wielu dziedzin życia gospodarczego człowieka. Do największych zagrożeń, które mogą mieć wpływ na kształtowanie środowiska przyrodniczego należą:

niski poziom wód gruntowych i powierzchniowych,

pogorszenie się jakości wód,

zatrucia wód gruntowych i powierzchniowych ściekami bytowymi i gnojowicą,

kłusownictwo,

zagrożenie drzewostanów owadami,

występowanie grzybów pasożytniczych,

zagrożenia pożarami.

Głównym objawem degradacji środowiska przyrodniczego może być przekształcanie ekosystemów wodnych. Jest to wynikiem systematycznego obniżania się poziomu wód gruntowych i powierzchniowych na skutek zmian klimatycznych oraz niewłaściwego zmeliorowania terenu. W sytuacji obecnej najlepszym rozwiązaniem dla terenów gdzie występują wahania zwierciadła wody jest zastosowanie tak zwanej małej retencji oraz ograniczenie stosowania melioracji odwadniających w większych obszarach.

Krajobraz

Funkcjonowanie człowieka na ziemi związane jest z korzystaniem ze środowiska i jego wpływem na walory krajobrazowe. Nie powinno ono jednak wykluczać ochrony obecnego stanu środowiska. Należy podkreślić, że rozwój gospodarczy obszaru gminy i potrzeby ochrony środowiska na tym terenie powinny być ze sobą powiązane, zachowując zasadę zrównoważonego rozwoju.

Pod względem walorów krajobrazowych teren gminy jest bardzo bogaty i zróżnicowany. Za naruszenie naturalnego krajobrazu można uznać większe obiekty kubaturowe związane z działalnością człowieka. W mniejszych jednostkach osadniczych gminy nie obserwuje się większych obiektów kubaturowych naruszających walory krajobrazowe. Występuje zabudowa zwarta, gdzie centrum wsi stanowi najczęściej jedna ulica, otoczona obszarami pól uprawnych i kompleksów leśnych.

Na walory estetyczno - krajobrazowe oddziałują również maszty telefonii komórkowej rozstawione na terenie gminy.

Formy ochrony przyrody

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220), formami ochrony przyrody są w Polsce parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000 oraz obszary chronionego krajobrazu. Formę ochronną mogą mieć również pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. Na terenie Gminy Niechlów zlokalizowanych jest wiele form ochrony przyrody i krajobrazu.

Obszary chronionego krajobrazu

W granicach gminy Niechlów znajduje się fragment, utworzonego w 1992 r., Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Baryczy” o łącznej powierzchni 44.125 ha. Chroni on fragmenty doliny Odry i Baryczy również w gminach Góra, Wąsosz i Rawicz. Ochroną objęto część pradoliny w obrębie, której płyną Odra, dolna Barycz i jej dopływy - Orla, Śląski Rów i Rów Polski. Jest to obszar torfowobagienny, w znacznej części zalesiony. Rozlewiska rzek, liczne tereny podmokłe oraz rozległe łąki i zadrzewienia stwarzają dogodne warunki dla bytowania i gniazdowania licznych gatunków ptaków, w tym gatunków chronionych. OChK „Dolina Baryczy” obejmuje w gminie Niechlów prawie 1/3 powierzchni oraz równie rozległy dolinny łącznik ekologiczny pradoliny Kopanicy-Rowu Śląskiego. Dyskusyjny, mało przystający do warunków przyrodniczych terenu jest przebieg północnej granicy obszaru chronionego krajobrazu. Na odcinku od Niechlowa do granicy z gm. Góra zasięg obszaru chronionego krajobrazu wyznacza droga gruntowa prowadząca w kierunku Osetna. Przecina ona

nieprzerwany ciąg lasów porastających strefę krawędziową pradoliny Baryczy i stanowiących naturalną granicę obszaru wyróżniającego się ponadprzeciętnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi.

Pomniki przyrody

Pojedyncze twory przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie nazywane są pomnikami przyrody. Na terenie Gminy Niechlów dotychczas ustanowiono 2 pomniki przyrody. Ogólną charakterystykę pomników przyrody na analizowanym obszarze prezentuje poniższa tabela.

Pomniki przyrody Gminy Niechlów

Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Miejscowość / Obręb ewidencyjny	Nr ewidencyjny działki	Opis lokalizacji	Forma własności	Rodzaj gruntów
Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz.	Dąb szypułkowy (Quercus)	562	Miechów/ Miechów	241	Rośnie na środku pola uprawnego	Skrab Państwa	Grunty orne
Rozporządzenie Nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. (Dz. Urz.	Sosna pospolita (Pinus silvestris)	410	Miechów/ Miechów	236L/2	Rośnie na skraju lasu	Skrab Państwa	Lasy

Źródło: www.wroclaw.rdos.gov.pl

Na początku 2004 roku na terenie gminy ustanowionych było jeszcze 5 pomników przyrody, lecz zgodnie z Rozporządzeniem Wojewody Dolnośląskiego z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie zmiany rozporządzenia nr 9/98 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Nr 40 Województwa Leszczyńskiego, poz. 254) uchylono następujące pozycje: 331. Dąb szypułkowy o obwodzie 685 cm, wys. 20 m we wsi Karów, gmina Niechlów oraz 387; Dąb szypułkowy o obw. 410 cm, wys. 20 m we wsi Głobice, gmina Niechlów.

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym od 1992r. w sposób spójny pod względem metodycznym i organizacyjnym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii

Europejskiej. Celem utworzenia sieci Natura 2000 na terenie Polski jest zachowanie zarówno zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy, ale też typowych, wciąż jeszcze powszechnie występujących siedlisk przyrodniczych, charakterystycznych dla 9 regionów biogeograficznych (tj. alpejskiego, atlantyckiego, borealnego, kontynentalnego, panońskiego, makaronezyjskiego, śródziemnomorskiego, stepowego i czarnomorskiego). W Polsce występują 2 regiony: kontynentalny (96% powierzchni kraju) i alpejski (4% powierzchni kraju). Dla każdego kraju określa się listę referencyjną siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których należy utworzyć obszary Natura 2000 w podziale na regiony biogeograficzne.

Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 jest dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków i dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, które zostały transponowane do polskiego prawa, głównie do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.). Sieć Natura 2000 określa następujące typy obszarów:

obszary specjalnej ochrony ptaków- OSO - tworzone na podstawie Dyrektywy Ptasiej dla ochrony siedlisk.

specjalne obszary ochrony siedlisk - SOOS - tworzone na podstawie Dyrektywy Siedliskowej dla ochrony: typów siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt,

obszary mające znaczenie dla Wspólnoty - OZW - projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk (zgodnie z art. 25 ust. 1 pkt. 3 ustawy o ochronie przyrody).

Powołując się na decyzję wykonawczą Komisji UE z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia piątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, na Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z dnia 4 lutego 2011 r.) oraz na dane Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu można wywnioskować, iż na terenie analizowanej gminy dotychczas ustanowiono:

jeden obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) pod nazwą „Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLB020008) oraz

jeden specjalny obszar ochrony siedlisk (SOOS) pod nazwą „Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLH020018).

Graficzną prezentację położenia obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie Gminy Niechlów przedstawia poniższy rysunek.

Obszary Natura 2000 - „Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLB020008) obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO); „Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLH020018) specjalny obszar ochrony siedlisk (SOOS)”



„Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLB020008) - obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO):

Całkowita powierzchnia wyznaczonego obszaru to 17.999,4 ha, w tym na terenie Gminy Niechlów ustanowiony obszar zajmuje powierzchnię 2.471,3 ha. Obszar w większości pokrywają lasy liściaste - 38%, siedliska łąkowe i zaroślowe 26% oraz siedliska rolnicze - 19%. Obszar stanowi fragment doliny Odry o długości 101 km, od Brzegu Dolnego do Głogowa, w przybliżeniu od km 290 do km 385, w granicach dawnej terasy zalewowej rzeki. Obejmuje też ujście Baryczy. Granica obszaru poprowadzona jest zgodnie z zasięgiem aktualnego terenu zalewowego wraz z planowanymi polderami. Obszar obejmuje siedliska nadrzeczne zachowane w międzywalu oraz najlepiej wykształcone lasy, łąki i torfowiska niskie poza jego obrębem. Duża część terenu jest regularnie zalewana. Obszar porośnięty jest lasami, głównie łęgami jesionowymi i wiązowymi, rozwijającymi się na glebach aluwialnych. Na obszarze przeważają dobrze zachowane płaty siedlisk, częste są to starodrzewia ponad 100-letnie, z licznymi drzewami pomnikowymi. Lasy są intensywnie eksploatowane. Liczne, pozostałe po dawnym korycie Odry starorzecza, są w różnych fazach zarastania. Można tu obserwować kolejne stadia sukcesyjne zbiorowisk związanych z dynamicznym układem doliny rzecznej, w tym także zbiorowisk szuwarowych, związanych ze starorzeczami. W dolinie znajdują się rozległe kompleksy wilgotnych łąk. Najbardziej na południe wysuniętą część obszaru tworzą tzw. Zielone łąki koło Miękinii. Jest to rozległy kompleks wilgotnych i świeżych łąk, częściowo użytkowany kośnie, oraz olsów i łęgów olchowych. Obszar odznacza się dużym bogactwem siedlisk rzadkich i zagrożonych, charakterystycznych dla doliny dużej rzeki nizinnej (11 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej), w tym oba typy bardzo dobrze zachowanych lasów łęgowych, zajmujących tu znaczną powierzchnię. Cennym elementem przyrody obszaru są łąki z interesującymi gatunkami roślin, szczególnie ważne dla bezkręgowców. Z uwagi na te walory terenu powołano tu także w identycznych granicach obszar siedliskowy o kodzie PLH02001Obszar jest ostoją ptasią o randze europejskiej (E 53). Występuje tu co najmniej 14 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 2 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi, gnieździ się łącznie ok. 100 gatunków ptaków.

„Łęgi Odrzańskie” (kod obszaru: PLH020018) - specjalny obszar ochrony siedlisk (SOOS):

Całkowita powierzchnia wyznaczonego obszaru to 20.223,0 ha. Cennym elementem przyrody obszaru są łąki z interesującymi gatunkami jak: goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonathe*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica* czy czosnek kątowy *Allium angulosum*. Bardzo bogata jest flora ostoi z licznymi gatunkami prawnie chronionymi oraz gatunkami rzadkimi i zagrożonymi, tak w skali całej Polski, jak i lokalnie (m.in. liczne są storczykowate). W rezerwacie Odrzysko występuje obfita populacja salwinii pływającej *Salvinia natans* i kotewki orzecha wodnego *Trapa natans*. Na terenie ostoi stwierdzono obecność 22 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG; ważne jest przede wszystkim występowanie kilku rzadkich gatunków bezkręgowców (motyli, chrząszczy i ważek) oraz rzadkich gatunków ryb (m.in. kietbia białopłetwego i bolenia). Na uwagę zasługuje cenne zimowisko nietoperzy w podziemiach dawnego klasztoru w Lubiążu - jedno z największych stanowisk mopka na terenie południowo-zachodniej Polski. Obszar jest też ostoją ptasią o randze europejskiej (IBA PLB089). Występuje tu, co najmniej 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, w tym 7 gatunków osiągających liczebność kwalifikującą ostoję (tzw. Gatunki kwalifikujące: bielik, dzięcioł średni, dzięcioł zielono siwy, kania czarna, kania ruda, łabędź krzykliwy, muchołówka białoszyja) oraz 18 pozostałych gatunków (bocian biały, bocian czarny, bąk, bączek, błotniak łąkowy, błotniak stawowy, dzięcioł czarny, gąsiorek, kropiatka, jarzębatka, lelek, lerka, muchołówka mała, ortolan, trzmiełojad, zielonka, zimorodek, żuraw). Łącznie w granicach ostoi gnieździ się ponad 100 gatunków ptaków. Obszar spełnia rolę bardzo ważnego korytarza ekologicznego.

Ochrona gatunkowa

Ochrona gatunkowa roślin i zwierząt ma na celu zabezpieczenie dziko występujących roślin lub zwierząt i ich siedlisk w szczególności gatunków rzadko występujących, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie umów międzynarodowych, a także zachowanie bioróżnorodności. W zakresie ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów obowiązują:

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2012 r., poz. 81),

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419),

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. Nr 168, poz. 1765).

Szczegółowy spis chronionych, zagrożonych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt Gminy Niechlów przedstawiono w dokumencie pn. „Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Niechlów”, a przykładowe gatunki roślin chronionych to: Bluszcz pospolity, Centuria zwyczajna, Cis pospolity, Czosnek kątowy, Grąźel żółty, Grzybień biały, kalina koralowa, Kąkol polny, Kocanki piaskowe, Konwalia majowa, Kruszyna pospolita, Kotewka orzech wodny, Mikołajek płaskolistny, Niesięźrzyta pospolity, Osoka aloesowata, Ostróżeczka polna, Pełnik europejski, Pierwiosnka lekarska, Pływacz zwyczajny, Porzeczka czarna, Róża francuska, Rutewka wąskolistna, Rutewka żółta, Salwinia pływająca, Selernica żytkowana, Skrzyp zimowy, Storczyk szerokolistny, Wiciokrzew pomorski, Wilczomlec błotny, Włosienicznik wodny. Przykładowe gatunki zwierząt chronionych Gminy Niechlów to: Barczatka kataks, Czerwończyk nieparek, Dostojka aglajaka, Dostojna ino, Modraszek nausitous, Ogończyk

akacjowiec, Dąbrowiec samotnik, Kozioróg dębosz, Pachnica dębowa, Łączyn brodawnik, Napierśnik, Pasikonik długopokładetkowy, Podłączyn szary, Siwoszek błękitny, Świerszcz polny, Boleń, Brzana, Certa, Kiełb białołętwy, Różanka, Grzebiuszka ziemna, Kumak nizinny, Ropucha szara, Ropucha zielona, Rzekotka drzewna, Żaba jeziorowa, Żaba moczarowa, Żaba śmieszka, Żaba trawna, Żaba wodna, Jaszczurka zwinka, Jaszczurka żyworodna, Padalec zwyczajny, Zaskroniec zwyczajny, Bielik, Bączek, Bąk, Błotniak stawowy, Bocian biały, Bocian czarny, Brzegówka, Brzęczka, Cyranka, Czajka, Derkacz, Dudek, Dzieciotł czarny, Dzieciotł średni, Dzieciotł zielonosiwy, Dzieciotł zielony, Gągoł, Gąsiorek, Gęgawa, Jarzębatka, Jastrząb, Kania czarna, Kania ruda, Kłaskawka, Kobuz, Kokoszka, Krakwa, Krętogłów, Kropiatka, Krwawodziób, Kszyk, Lelek, Lerka, Łabędź krzykliwy, Łabędź niemy, Nurogęś, Ortolan, Paszkot, Perkoz dwuczuby, Perkozek, Przepiórka, Pustułka, Remiz, Sieweczka rzeczna, Siniak, Srokosz, Strumieniówka, Świergotek łąkowy, Świerszczak, Trzciniak, Trzmielojad, Turkawka, Wodnik, Zimorodek, Żuraw, Borowiec wielki, Bóbr europejski, Gacek, Gronostaj, Karlik drobny, Karlik większy, Mroczek późny, Nocek łydkowłosy, Nocek Natterera, Nocek rusy, Wydra.

Projektowane obszary chronione

Zgodnie z dokumentem pn. „Inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Niechlów” jednym z projektowanych form ochrony przyrody w gminie jest ekosystemowy rezerwat przyrody „Bełczańskie Starorzecza” o powierzchni 1.700 ha. Planowany do utworzenia rezerwat obejmuje 19-kilometrowy odcinek doliny Odry między Lubowem a Karowem. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie najcenniejszego kompleksu starorzeczy, łąk zalewowych i kęp lasów łągowych nad środkową Odrą. Najcenniejszymi siedliskami tego rezerwatu są: Zbiorowiska wodne z klasy Potametea i Lemnetea minoris, wilgotne łąki wyczyńcowe Alopecuretum pratensis, wilgotne łąki selernicowe Violo - Cnidietum dubii, szuwary wielkoturzycowe Magnocaricion, szuwary właściwe Phragmition, nadrzeczne łągi topolowe Populetum albae, nadrzeczne łągi wierzbowe Salicetum albo-fragilis. Znajduje się tu jedno z największych w Polsce skupisk wiekowych okazów topól czarnych. Osobliwości florystyczne: arcydzięgiel nadbrzeżny, czosnek kątowy, kotewka orzech wodny, salwinia pływająca, seler nica żyłkowana. Osobliwości faunistyczne: rzekotka drzewna, kumak nizinny, boleń, bekas, bielik, błotniak stawowy, cyranka, gęgawa, kania ruda, krwawodziób, łabędź krzykliwy, nurogęś, płaskonos, trzmielojad, zimorodek, żuraw, wydra. Dodatkowo na terenie gminy znajduje się jeszcze jeden projektowany rezerwat przyrody, tj. „Ujście Baryczy” - rezerwat florystyczny. Rezerwat zajmuje powierzchnię około 900 ha obejmuje przyujściowy 7 - kilometrowy odcinek doliny Baryczy i przylegający do niego 2 - kilometrowy odcinek doliny Odry. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie największego obszaru łąk zalewowych nad dolną Baryczą i środkową Odrą. Najcenniejszymi siedliskami tego rezerwatu są: wilgotne łąki wyczyńcowe Alopecuretum pratensis, wilgotne łąki selernicowe Violo - Cnidietum dubii, szuwary wielkoturzycowe Magnocaricion, zwłaszcza szuwar mozgowy Phalaridetum arundinaceae, szuwary właściwe Phragmition, zbiorowiska z klasy Potametea i Lemnetea minoris, kępy nadrzecznych łągów topolowych Populetum albae oraz nadrzecznych łągów wierzbowych Salicetum albo-fragilis. Osobliwości florystyczne: krwiściąg lekarski, selernica żyłkowana, czosnek kątowy, rutewka wąskolistna. Osobliwości faunistyczne: boleń, certa, kiełb białołętwy, rzekotka drzewna, kumak nizinny, bekas, bielik, błotniak stawowy, cyranka, czajka, czapla siwa (kolonia), gęgawa, kania czarna, kormoran (kolonia), krwawo dziób, łabędź krzykliwy, płaskonos, zimorodek, żuraw, wydra.

Budowa geologiczna

Ukształtowanie powierzchni gminy jest dość zróżnicowane. Wynika to z usytuowania terenu na zachodnim skraju rozległej wyspy wysoczyznowej (w obrębie Wysoczyzny Leszczyńskiej), ograniczonej od południa, zachodu i północy przez duże formy pradolinne. Powierzchnie wierzchołków pokrywają piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz gliny zwałowe. Wzdłuż doliny Śląskiego Rowu i Rowu Polskiego leżą plejstoceny piaski i żwiry teras rzecznych, a w niższym położeniu piaski i mady holoceny. Najbardziej charakterystyczną cechą tego obszaru są bardzo szerokie dna dolin, o wybitnie akumulacyjnym charakterze. Na skutek znacznego (peryglacialnego) złagodzenia form, różnice wysokości w granicach dokumentowanego terenu nie osiągają nawet 40 m. Najniższe położone są dna dolin rzecznych (Baryczy i wspólnej doliny Kopanicy-Rowu Śląskiego) - około 75.9 m n.p.m. w skrajnie zachodniej części gminy. Miejscem najwyższym wyniesionym (112.6 m n.p.m.) jest kulminacja wysoczyzny na wschód od Wronińca. Generalnie w ukształtowaniu terenu gminy wyróżnić można:

powierzchnie wysoczyznowe wschodniej części obszaru ograniczone dolinami Baryczy i Kopanicy - Rowu Śląskiego wyniesione na 95-113 m n.p.m., generalnie płaskie,

spadkach 0-3%, a w strefie zboczowej do 2-5% (jedynie u podnóża, w południowozachodniej części spadki terenu dochodzą do 10%),

powierzchnie średniej i niskiej terasy nadzalewowej (trudne do rozdzielenia bardzo łagodne przejście), wypełniające niemal całą pradolinę Baryczy,

szerokie i płaskie dna dużych dolin rzecznych Kopanicy (Rowu Polskiego) i Rowu Śląskiego oraz znacznie mniej regularne dno wspólnej tu doliny Odry i Baryczy (szerokie, do około 2 km, z licznymi starorzeczami lub wąskie - o szerokości zaledwie kilkudziesięciu metrów),

lokalnie bardzo wyraźne zbocza dolin wspomnianych rzek, o wysokościach około 8-13 m spadkach ca 15-25%,

wydmy paraboliczne i wałowe o wysokości względnej ok. 2-5 m i spadkach rzędu 5 - 20%, tworzące niewielkie pola eoliczne, głównie w południowo-wschodniej części gminy.

Wynika to z tego, że na znacznych połaciach gminy spodziewać się można pewnych ograniczeń dla użytkowania rolniczego i zabudowy. Powodem są zwłaszcza znaczne spadki terenu oraz położenie pewnych powierzchni w obrębie corocznych zalewów rzek.

Gmina Niechlów położona jest w obrębie dużej jednostki geologicznej zwanej Monokliną Przedsudecką. Budowa geologiczna gminy jest dobrze udokumentowana. Głębokie podłoże tworzy tzw. platforma paleozoiczna, na której spoczywa późniejsza pokrywa skał osadowych, zbudowana głównie z utworów permu i triasu. Z utworami permu związane są złoża gazu ziemnego. Z informacji zawartych w profilach licznych wierzeń hydrogeologicznych i geologiczno-poszukiwawczych wynika, że w większości wykonanych otworów, mimo że ich średnia głębokość wynosi niewiele ponad 35 m, osiągnięto strop utworów trzeciorzędowych. Podłoże mezozoiczne (iły z wkładkami węgla brunatnych) nawiercono w najgłębszym z odwiertów - dla ujęcia w Tarpnie, w otworze wykonanym do 128.2 m p. p. t. Seria osadów trzeciorzędowych odznacza się zmienną, kilkudziesięciometrową miąższością, przy czym strop tych utworów, reprezentowany przez iły pstre górnego miocenu

występuje na głębokości około 50-80 m p. p. t. Występujące od powierzchni terenu utwory czwartorzędowe odznaczają się, zatem zmienną miąższością, najmniejszą (kilka metrów) w rejonie Wągrody, największą (ponad 30 m), w okolicach Głobic. Warunki gruntowe analizowanego terenu są bardzo zróżnicowane. W podłożu obszarów wysoczyznowych niemal powszechnie występują morenowe gliny, gliny piaszczyste i piaski gliniaste. Tylko lokalnie gliny zwałowe przykryte są cienką warstwą osadów piaszczysto-żwirowych. Ale już w dużych dolinach rzecznych, szczególnie na obszarze teras akumulacyjnych, miąższość gruntów piaszczysto-żwirowych (różnej genezy - wodno lodowcowych i rzecznych) wzrasta do kilku-kilkunastu, a w dolinie Baryczy nawet kilkudziesięciu metrów. Występują tam różnoziarniste piaski, pospółki i żwiry. Piaszczyste osady teras rzecznych, występujące w warstwie przypowierzchniowej, charakteryzują się często znacznej miąższości wkładkami i przewarstwieniami namułów organicznych, mułków czy nawet torfów. Utwory rzeczno-bagienne związane są przede wszystkim z dolinami Odry, Baryczy, Kopanicy, Rowu Śląskiego oraz większymi rozcięciami erozyjnymi wysoczyzny. Osady te wypełniają dna wspomnianych dolin. W dolinie Rowu Śląskiego, występujące od powierzchni terenu torfy, gytie i namuły organiczne osiągają nawet kilkumetrowe miąższości. Natomiast w dolinie Odry-Baryczy tego rodzaju grunty zalegają jedynie w obrębie niektórych starorzeczy. Poza nimi mają zazwyczaj charakter niewielkich wkładek i przewarstwień, w obrębie gruntów piaszczysto-żwirowych, lub te ostatnie zawierają jedynie domieszki części humusowych. Sporadycznie miąższością większą niż 20-50 cm odznaczają się grunty organiczne drobnych rozcięć erozyjnych wysoczyzny.

Surowce mineralne Gminy Niechlów to przede wszystkim bogate złoża węglowodorów. Mniejsze znaczenie mają kopaliny pospolite, z których na uwagę zasługują zwłaszcza udokumentowane złoża piasków i żwirów, ograniczone jednak głównie do piasków drobnych i średnich. Ponadto na obszarze gminy Niechlów występują złoża gazu ziemnego zlokalizowane w stropowej partii piaskowców czerwonego spągowca (perm dolny). Złoża ograniczone są od dołu poziomem wody podścielającej, występującej na głębokości 1240-1370 m p. p. t. Gaz ziemny występujący na obszarze gminy należy do surowców najczystszych ekologicznie. Nie zawiera toksycznych składników.

Aktualny stan zagospodarowania złóż na terenie gminy na podstawie „Bilansu zasobów kopaliny i wód podziemnych w Polsce wg stanu na dzień 31.12.2011 r.” prezentuje poniższa tabela.

Zasoby surowców naturalnych Gminy Niechlów

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby		Wydobycie
		geologiczno - bilansowe	przemysłowe	
Piaski i żwiry [tvs. Mg]				
Karów	P	30.757	-	-
Lipowiec	Z	824	-	-
Siciny*	T	127	-	-
Siciny 2	E	175	-	-
Siciny 3	R	75	-	-
Szoszowice	Z	183	-	-
Gaz ziemny [mln m3]				
Lipowiec	R	100,00	-	-
Lipowiec el. E	T	462,77	157,07	-
Naratów	E	60,70	27,79	31,37
Niechlów	E	216,34	88,65	19,83
Żuchłów	E	2.128,22	1.604,10	321,90

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego aktualny spis obszarów górniczych znajdujących się na terenie Gminy Niechlów prezentuje poniższa tabela.

Aktualne obszary górnicze na terenie Gminy Niechlów

Nazwa obszaru górniczego/ Nazwa złoża	Koncesja eksploatacyjna nr /organ wydający/ data wydania / termin ważności	Kopalina	Użytkownik	Zagospodarowanie złoża
Lipowiec E/ Lipowiec El. E	Nr 13/97, Minister Ochr. Środowiska, Zasobów Nat., data wydania: 02.07.1997r. termin ważności: 02.07.2022	Gaz ziemny	PGNiG S.A., Oddział Zielonogórski, Z-d Górnictwa Nafty i Gazu, ul. Westerplatte 15, 65-034 Zielona Góra	zagospodarowane
Naratów/ Naratów	Nr 19/96, Minister Ochr. Środowiska, Zasobów Nat., data wydania: 12.06.1996r. termin ważności:	Gaz ziemny	PGNiG S.A., Oddział Zielonogórski, Z-d Górnictwa Nafty i Gazu ul. Westerplatte 15, 65-034 Zielona Góra	zagospodarowane
Niechlów/ Niechlów	Nr 18/96, Minister Ochr. Środowiska, Zasobów Nat., data wydania: 12.06.1996r. termin	Gaz ziemny	PGNiG S.A., Oddział Zielonogórski, Z-d Górnictwa Nafty i Gazu ul. Westerplatte 15, 65-	zagospodarowane
Siciny RM/ Siciny	Nr BO-Oś-VIII-751/15/08/KF, Starosta Górowski, data wydania: 10.03.2008r. termin	Piaski i żwiry	Efekt Group Malepszy Sp. z o.o.	zagospodarowane
Siciny/ Siciny 2	nr ŚR-VIII-751/27/09, Starosta Górowski, data wydania: 14.05.2009r. termin ważności:	Piaski i żwiry	Efekt Group Malepszy Sp. z o.o.	zagospodarowane
Żuchłów - Góra	Brak danych	Gaz ziemny, sól kamienna	PGNiG S.A. Zielona Góra, Inowrocławskie	zagospodarowane

Powołując się na dane Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie Gminy Niechlów eksploatowane były 4 złoża (2011). Z 3 złóż, tj. Naratów, Niechlów oraz Żuchłów wydobyto łącznie 373,10 mln m³ gazu ziemnego.

Dodatkowo w 2008 roku firma Mazovia Energy Resources Sp. z o. o. w Warszawie otrzymała koncesję Ministra Środowiska nr 30/2008/p na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w rejonie „Góra”. Koncesję nr 8/2009/p otrzymała także firma Liesa Investments Sp. z o. o. w 2009 roku na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego w rejonie „Wschowa” (część bloków koncesyjnych: 245, 264, 265, 266. Obie udzielone koncesje obejmują tereny Gminy Niechlów. Ponadto na terenie Gminy Niechlów w 2011 r. na polach w pobliżu wsi Tarpno powstała wieża wiertnicza. Koncesje na poszukiwanie gazu łupkowego na tym terenie wykupiła amerykańska firma San Leon Energy. Było to pierwsze miejsce w regionie, gdzie dokonano poszukiwań gazu łupkowego.

Więcej informacji związanych z poszukiwaniem i rozpoznawaniem złóż gazu ziemnego zamieszczono w rozdziale „Ciepłownictwo i gazyfikacja”.

Gleby

Na obszarze całego powiatu górowskiego, w tym także na terenie gminy dominują gleby bielicowe i pseudobielicowe oraz brunatne. Znaczne powierzchnie zajmują też mady oraz czarne ziemie. Obecność dużego udziału mad związana jest z naniesionymi przez Odrę i inne większe rzeki osadami rzecznyymi. Znacznie mniejsze powierzchnie zajmują gleby murszowe i inne gleby hydrogeniczne i semihydrogeniczne.

Pod względem panujących warunków glebowych gminę można podzielić na cztery regiony, tj.:

środkowo-wschodni - najlepsze warunki do upraw polowych, gleby lekkie z dobrym poziomem próchniczym, zapewniają osiągnięcie dobrych plonów, równocześnie najwięcej gleb zakwaszonych, wymagających wapnowania,

wspólna dolina Odry i Baryczy - gleby zwarte i ciężkie - stwarzające trudności w uprawie mimo dobrej jakości, wadliwe stosunki wodne (powód - przepuszczalne podłoże) powodują że gleby tam są zbyt suche i wrażliwe na warunki pogodowe, nie są w stanie zapewnić dobrych plonów,

niewielki obszar na północy gminy - najgorsze warunki glebowe, gleby są tam na przemian podmokłe i przesuszone,

tereny położone w sąsiedztwie cieków wodnych i starorzeczy - najbardziej przydatne do użytkowania w postaci pastwisk i łąk, najlepsze warunki glebowe występują wzdłuż Odry oraz Rowów Polskiego i Śląskiego.

Warunki glebowe Gminy Niechlów są korzystne dla produkcji rolnej. Na terenie gminy występują następujące kompleksy przydatności rolniczej:

Kompleks 2 (pszenny dobry), występujący wyspowo na wschodzie i południu gminy,

Kompleks 3 (pszenny wadliwy), występujący jedynie w południowej części gminy,

Kompleks 4 (żytni bardzo dobry/pszenno - żytni) zajmuje rozległe połacie środkowowschodniej części gminy,

Kompleks 5 (żytni dobry) występuje wyspowo w całej wschodniej części gminy, przeważnie na obrzeżach kompleksu 4,

Kompleks 6 (żytni słaby) występuje w postaci dość licznych, niewielkich połaci na południowo-zachodnich obszarach oraz w części północnej, głównie na obrzeżach lasów,

Kompleks 7 (żytni bardzo słaby) występuje w postaci kilku połaci, na obszarach obrębów Wronów, Siciny, Niechlów, Szaszorowice, Masełkowiec, Głobice i Wągradna, przeważnie w sąsiedztwie użytków zielonych i lasów,

Kompleks 8 (zbożowo-pastewny mocny), którego niewielki płat znajduje się w Szaszorowicach,

Kompleks 9 (zbożowo-pastewny słaby) na terenie gminy występuje w trzech miejscach, zajmując stosunkowo duży obszar w północnej części użytków rolnych Wronowa i północno-zachodnie Wioski oraz niewielkie obszary na skraju kompleksu leśnego w Sicinach.

Gmina charakteryzuje się w większości gruntami ornymi średniej jakości lepszymi oraz gorszymi (IV a, VI b) oraz glebami dobrymi oraz średnio dobrymi (IIIb). Ponadto dość duża ilość to grunty sklasyfikowane jako słabe (V). Całkowity procent ilości tych gruntów występujących na obszarze gminy wynosi 17,6 %, z czego gleby średniej jakości, lepsze (IVa) i gorsze (IVb), które występują w największej ilości zajmują 46,6% wszystkich gleb Gminy Niechlów.

Gleby gminy narażone są na procesy degradacji. Degradacja to proces prowadzący do spadku żyzności gleb wskutek niszczenia ich wierzchniej warstwy próchnicznej (np. erozji gleby, niewłaściwej uprawy, pożarów, zbyt dużego odwodnienia) zanieczyszczenia substancjami szkodliwymi (np. metalami ciężkimi) lub zmiany drzewostanów liściastych na iglaste, które powodują zakwaszenie. Degradację gleb możemy podzielić na naturalną oraz chemiczną.

Degradacja naturalna gleb może być wywołana czynnikami środowiskowymi takimi jak: klimat czy ukształtowanie terenu oraz dobór odpowiednich roślin uprawnych i ich usytuowanie do spadku terenu. Na terenie gminy gleby narażone są na degradację naturalną związaną przede wszystkim z intensywnym użytkowaniem rolniczym. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne i leśne. Istotne znaczenie ma dobór roślin uprawnych (od niego zależy osłona, jaką zapewniają glebie rośliny), a także częstotliwość orki i innych zabiegów agrotechnicznych. Rośliny wieloletnie (np. trawy, lucerna) zabezpieczają nawet przed silnym sphywem powierzchniowym. Mniej chronią glebę rośliny ozime jak żyto, rzepak, jeszcze mniej zboża jare, osłaniające przed sphywem letnim. Szczególne zagrożenie stwarza również uprawa roślin, które w okresie silnych opadów nie osłaniają wystarczająco gleb np. kukurydza, tytoń, buraki cukrowe, ziemniaki, przyczyniając się do znacznych sphywów powierzchniowych z tych terenów.

Wody powierzchniowe

Gmina Niechlów położona jest w całości w dorzeczu Odry, przy czym niemal cały obszar gminy odwadniany jest przez rzekę Barycz - prawy dopływ Odry (powierzchnia dorzecza 5534,5 km²), która na terenie gminy ma swój przyujściowy odcinek, a do Odry wpada niecałe 2 km poza granicami gminy (pod Wyszaniem). Odra ma na obszarze gminy jedynie bardzo drobne dopływy bezpośrednie, w większości odwadniające najbliższe starorzecza. Dolna Barycz zbiera wody z południowej i południowo-zachodniej części gminy. Płynący jej zachodnim i północno-zachodnim skrajem prawy dopływ - Rów Śląski (dorzecze 223,4 km²), za pośrednictwem szeregu drobnych cieków zmierzających na zachód odwadnia pozostałą część terenu i uchodzi do Baryczy na zachód od Niechlowa. Niedaleko Wyszania uchodzi do Baryczy drugi jej prawy dopływ - Rów Polski, zwany

również Kopanicą (dorzecze 622,7 km²), odwadniająca północne i północno-zachodnie krańce gminy oraz wyznaczająca na bardzo niewielkim odcinku zachodnią granicę gminy. Przez obszar gminy przebiegają, więc działy wodne pomiędzy Odrą i Baryczą oraz Baryczą i jej dużymi dopływami: Kopanicą (Rowem Polskim) i Rowem Śląskim. Do sieci naturalnych cieków wodnych gminy należą również mniejsze dopływy Śląskiego Rowu: Ostrowita, Wiewiernica oraz Kanał Uszczanowski.

Największe rzeki gminy (Odra, Barycz, Kopanica, Rów Śląski) płyną dnami rozległych pradolin. Pierwotnie podmokłe terasy zalewowe w wielu miejscach pocięte są siecią rowów melioracyjnych i systemem sztucznych wałów. W układzie koryta Odry przeważają odcinki kręte, miejscami przechodzące w meandrujące. Na całym odcinku wzdłuż granicy gminy Odra została uregulowana za pomocą ostróg i poddana dodatkowej przebudowie tak, że dostosowano jej przebieg do zestawów holowanych o długości 600 m, przyjmując najmniejszy promień krzywizny 350 m. Barycz na odcinku od wschodniej granicy gminy do Szaszorowic zachowała swój naturalny, meandrujący charakter, natomiast dalej w kierunku ujścia jest uregulowana, miejscami z techniczną zabudową brzegów koryta i dwoma jazami: w Żabinie i Bartodziejach.

Na terenie gminy znajduje się tylko jeden większy zbiornik wodny, znajdujący się na południe od wsi Niechlów - jest to nowy zbiornik retencyjny o powierzchni 12,3 ha, o objętości 220 tys. m³ i średniej głębokości 1,97 m, zasilany z Wiewiernicy i wód gruntowych. Został oddany do użytku w 2000 r. Jego podstawowym zadaniem jest retencjonowanie wód powierzchniowych, ale zbiornik jest również wykorzystywany do celów rekreacyjnych. Na terenie gminy występują liczne naturalne, malownicze starorzecza w dolinie Odry i Baryczy, a także wzdłuż zachodniej granicy gminy, w dolinach Rowów Śląskiego i Polskiego. Największe starorzecza występują jednak na międzywalu. Duże i najlepiej zachowane, z utrzymującą się w nich wodą, znajdują się w granicy obwałowań: na terenie wsi Głobice (w Wągradzie oraz w Świerczowie) i poza obwałowaniami: jedno w Masełkowicach, dwa w Bełczu Wielkim, dwa w Głobicach i jedno na granicy Głobic i Wągrody.

Na uwagę zasługują również nieduże, ale dość liczne stawy i oczka wodne (w obrębach: Bełcz Wlk., Głobice, Wągroda i Świerczów), często oczyszczone i z uporządkowanym otoczeniem, będące w dużej mierze pozostałością starorzeczy. W dolinie Baryczy tereny podmokłe i małe starorzecza występują przede wszystkim wzdłuż przejściowego odcinka rzeki, zwłaszcza na południowym obszarze obrębu Niechlów i w północnych Bartodziejach, a także między wałami w Szaszorowicach oraz w Żabinie.

Zgodnie ze Studium techniczno - ekonomiczno - ekologicznym Programu ochrony wód zlewni Baryczy (Instytut Ochrony Środowiska, 2002 r.) na terenie Gminy Niechlów zinwentaryzowano mniejsze zbiorniki wodne. Charakterystykę mniejszych cieków wodnych Gminy Niechlów prezentuje poniższa tabela.

Mniejsze cieki wodne na terenie Gminy Niechlów

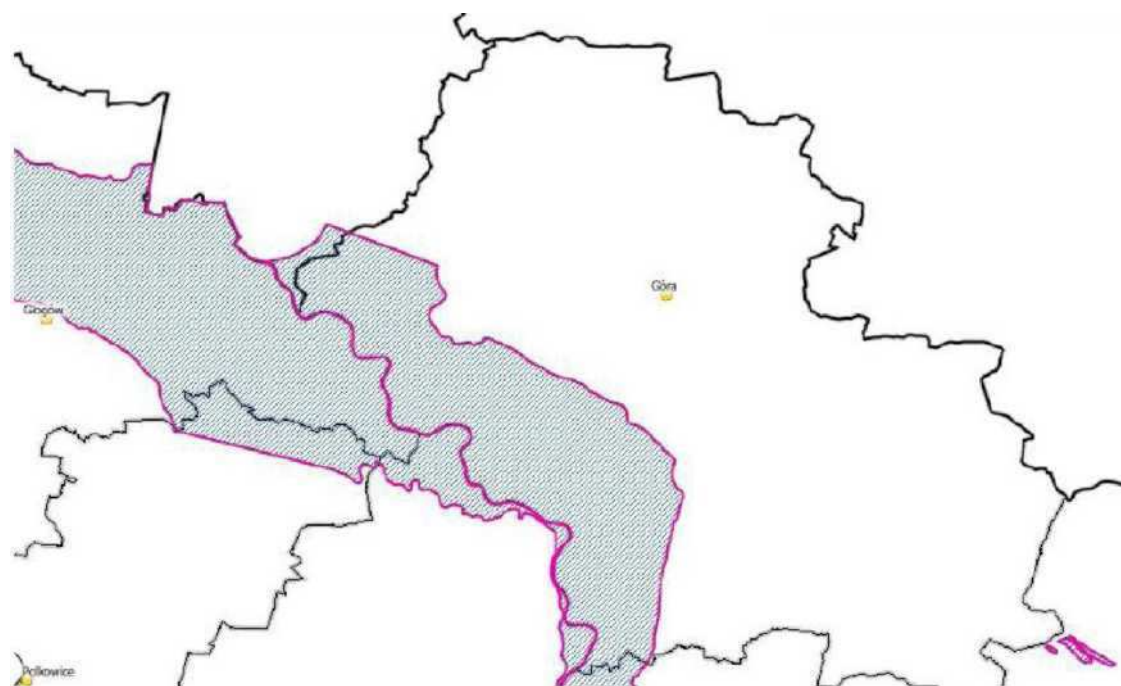
Lokalizacja zbiorników na cieku	Ilość zbiorników	Przeznaczenie	Powierzchnia zalewu [ha]	Pojemność [tys. m ³]
Barycz, Wiewiernica, Rów Polski, Ostrowita	68	Retencja, stawy rybne	85,2	635,6

Źródło: Studium techniczno - ekonomiczno - ekologicznym Program ochrony wód zlewni Baryczy (Instytut Ochrony Środowiska, 2002 r.)

Rzeki przepływające przez teren gminy charakteryzują się znacznym zróżnicowaniem stanów wody. Wynika to z małej zdolności retencyjnej ich zlewni, spowodowanej przede wszystkim brakiem większych zbiorników wodnych oraz słabą przepuszczalnością podłoża na części obszaru gminy. Wezbrania Baryczy występują głównie na przedwiośniu (marzec / kwiecień) wiążą się często z roztopami w górze rzeki. Rzadziej zdarzają się wezbrania letnie (lipiec), związane z nawałnymi opadami deszczu w dorzeczu samej rzeki Baryczy. Zwykle wezbrania Odry i Baryczy ograniczają się do zalewów terenów na międzywalu, jednak towarzyszą im przeważnie rozległe podtopienia spowodowane przesiąkaniem wody przez obwałowania, co świadczy o złym stanie technicznym urządzeń wałowych. Znaczące zamulenie cieków melioracji szczegółowych utrudnia odprowadzanie wody z terenów zalewowych. Podtopienia te obejmują swym zasięgiem użytki zielone, lasy i zadrzewienia w dolinach rzecznych, a także częściowo pola uprawne.

Obszar zalewowy Odry z powodzi w roku 1997 prezentuje poniższy rysunek.

Obszar powodzi 1997



Przez teren gminy przepływa sieć cieków melioracji podstawowych: Barycz, Uszczanowski, Wiewiernica, Śląski Rów, Rów Polski oraz Ostrowita.

Obszar zmeliorowanych gruntów na terenie gminy wynosi 47,4 km², a obszar gruntów drenowanych 25,3 km². Obszar ten narażony jest na okresowe niedobory wody, które są uzupełniane przez gromadzenie wody w zbiornikach wodnych małej retencji oraz przez istniejący system jazów na rzece Baryczy, Rowie Śląskim i Kanale Polskim.

Obszary Gminy Niechlów podatne na podtopienia i zalewy to: Bełcz Wielki, Głobice, Karów, Wągroda, Szaszorowice, Świerczów, Bartodzieje, Lipowiec, Niechlów.

Na jakość wód powierzchniowych gminy wpływają uwarunkowania naturalne, tj. warunki klimatyczne, hydrograficzne, tempo przebiegu procesów biohydrochemicznych w wodach (tzw. zdolność samooczyszczania się wód) oraz presje antropogeniczne. Poważnym czynnikiem mogącym wpływać na obniżenie jakości wód mogą być:

splawy powierzchniowe z terenów wiejskich, rolniczych (nawozy sztuczne i naturalne, środki ochrony roślin),

ścieki komunalne odprowadzane w sposób niekontrolowany,

wody opadowe i roztopowe spluwające z dróg i placów.

Ocenę stanu jednolitych części wód (JCW) w roku 2011 na terenie województwa dolnośląskiego przygotowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2011.257.1545) oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U.2011.258.1550). Rozporządzenia wymagają dokonania oceny stanu (dla naturalnych części wód) bądź potencjału (dla sztucznych lub silnie zmienionych) ekologicznego, stanu chemicznego i stanu jakości wód.

Wody podziemne

Górny poziom wód podziemnych na obszarze gminy występuje na różnej głębokości. W sąsiedztwie koryt rzek Odry i Baryczy, gdzie nie ma warstwy izolacyjnej z gruntów spoistych, występuje płytki poziom wodonośny (ok. 1 m p. p. t.) w osadach aluwialnych. W okresach wysokich stanów, a w szczególności wylewów wezbraniowych, wody obu rzek zasilają wody gruntowe, natomiast podczas stanów niskich są one przez rzeki drenowane. Wody podziemne na tym obszarze cechują się złą jakością, zwłaszcza w dolinie Odry, ponieważ mają zanieczyszczenie podobne do wód rzecznych.

Zanieczyszczenie wód podziemnych w największym stopniu zależy od głębokości zalegania i izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz od lokalizacji potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Najbardziej zagrożone w Gminie Niechlów, podobnie jak w całym kraju, są wody gruntowe w obrębie czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Dobre właściwości filtracyjne skał słabo izolujących poziom wodonośny stwarzają warunki do migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Wody wgłębne, lepiej izolowane od powierzchni, charakteryzują się dobrą jakością. Zanieczyszczenie wód podziemnych może mieć charakter nieodwracalny. Głównymi zagrożeniami dla jakości wód podziemnych w gminie mogą być:

zanieczyszczenia obszarowe, których źródłem jest rolnictwo (stosowanie gnojowicy, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin),

hodowla zwierząt - poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy,

odprowadzanie ścieków do rowów, z gospodarstw nie posiadających zbiorników bezodpływowych,

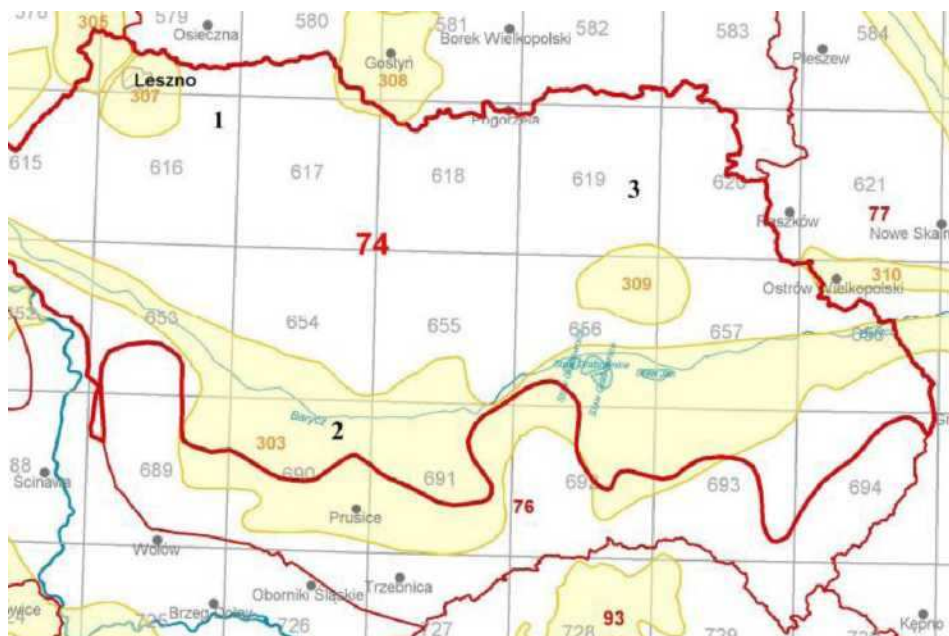
„dzikie” składowiska odpadów,

awarie (transport substancji niebezpiecznych).

Ochrona wód podziemnych, jako głównego źródła zaopatrzenia ludności w wodę jest ważnym elementem oceny tendencji przeobrażeń środowiska przyrodniczego. W związku z tym wody te badane są z uwzględnieniem stopnia naturalnej izolacji, a zatem wrażliwości na wpływ zanieczyszczeń.

Dyrektywa 2000/60/WE powszechnie nazywana Ramową Dyrektywą Wodną (RDW) ustanawia ramy działań na rzecz ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. Perspektywnym celem Ramowej Dyrektywy Wodnej jest osiągnięcie do 2015 roku dobrego stanu wszystkich wód. Dla jednolitych części wód podziemnych określa osiągnięcie dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego. Wody podziemne tak jak i wody powierzchniowe zostały podzielone na jednolite części wód, tj. na jednostki, dla których będą prowadzone analizy presji antropogenicznych i opracowywane programy wodno - środowiskowe. Zasady ich wydzielenia oparte są na dokonanym podziale według typów wód oraz innych kryteriów, w tym podziale na obszary chronione. Podział ten został opracowany w celu dostosowania prawa krajowego do obowiązujących dyrektyw unijnych. Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrogeologicznej obszar Gminy Niechlów znajduje się w granicach JCWPd nr 79 oraz JCWPd 74. Jednolita Część Wód Podziemnych nr 79 zajmuje powierzchnię 3.819,9 km² i położona jest w Regionie Środkowej Odry. JCWPd nr 79 obejmuje tereny następujących powiatów: wschowski, górowski, wołowski, trzebnicki, milicki, oleśnicki, Miasto Leszno, leszczyński, gostyński, rawicki, pleszewski, oraz krotoszyński. Jednolita Część Wód Podziemnych nr 74 zajmuje powierzchnię 4.322 km² i położona jest w Regionie Środkowej Odry. JCWPd nr 74 obejmuje następujące powiaty: gostyński, górowski, krotoszyński, leszczyński, miasto Leszno, milicki, oleśnicki, ostrowski, ostrzeszowski, rawicki, trzebnicki, wołowski, wschowski. Graficzny zasięg JCWPd nr 74 prezentuje poniższy rysunek.

Charakterystyka położenia JCWPd nr 74



Na terenie Gminy Niechlów nie funkcjonują żadne punkty monitoringu wód podziemnych. Ostatnie badania jakości wód podziemnych na terenie innych gmin Powiatu Górowskiego były prowadzone w roku 2011 w ramach monitoringu diagnostycznego prowadzonego przez Państwowy Instytut Geologiczny.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą w punktach monitoringu krajowego, na terenie Powiatu Górowskiego, wykazano że wody podziemne charakteryzowały się III klasą jakości, tj. wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka oraz IV klasą jakości, tj. wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka. Głównymi wskaźnikami decydującymi o takiej klasyfikacji były: O₂, Ni, Mn, Ca, Fe, U oraz temperatura.

Wnioski i podsumowania dla obszaru kryzysowego – infrastruktura, środowisko i przestrzeń

Stan środowiska na terenie gminy należy określić jako dobry, co wynika głównie z braku istotnych czynników zanieczyszczenia środowiska. Problemem jest głównie zanieczyszczenie powietrza spowodowane niską emisją oraz terenami komunikacji oraz niedostateczne rozwiązania w zakresie gospodarki ściekowej. Dla wyznaczenia działań rewitalizacyjnych najważniejsze będą wnioski związane z wyposażeniem w infrastrukturę ochrony środowiska oraz sytuacji gospodarki komunalnej i mieszkaniowej na tle kraju, województwa i powiatu.

Gmina Niechlów w sposób specyficzny dzieli się na dwie strefy: północną - do drogi wojewódzkiej, która charakteryzuje się dużymi zmianami antropogenicznymi o charakterze typowo rolniczym i południową, która skupia się w dorzeczu i zakolach rzecznych, bardzo cenną pod względem przyrodniczym, gdzie nie jest prowadzona, aż tak intensywna gospodarka rolna.

Natomiast zarówno jedna, jak i druga część jest bardzo cenna przyrodniczo. Gmina jest w posiadaniu ogromnych i niedocenionych zasobów bogactwa naturalnego o charakterze ponad lokalnym oraz ponad krajowym. Istnieją tu unikalne gatunki roślin i zwierząt występujące w środowisku naturalnym oraz naturalnych skupiskach.

Bogactwo środowiska przyrodniczego można zaobserwować zarówno na obszarach pozbawionych cech zmian antropogenicznych, jak również na obszarach takim zmianom już podlegającym. Jednak, aby móc czerpać z tego bogactwa, wiodącym nurtem, wokół którego powinna skupiać się gmina i dalej rozwijać, są min. walory przyrodnicze, które powinny być uwzględniane przy opracowywaniu dalszych strategii, planów i kierunków rozwoju gminy. Powinien być to rozwój z uwzględnieniem wszelakich zasad zrównoważonego rozwoju. Przy tworzeniu kierunków rozwoju gminy i polityki przestrzennej, należałoby również uwzględnić specyfikę gminy i jej naturalny podział na dwie części, północną/rolniczą i południową/dziewiczą¹.

W zakresie wyposażenia w infrastrukturę sytuację obrazuje m. in. wskaźnik korzystających z instalacji w % ogółu ludności. Sytuacja w Gminie Niechlów jest gorsza, niż średnia dla kraju, województwa dolnośląskiego, jak i powiatu. Szczegółowe dane zaprezentowano w tabeli poniżej.

1 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (diagnoza)

Korzystający z instalacji w % ogółu ludności

Nazwa	Obszary wiejskie								
	wodociąg			kanalizacja			gaz		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
POLSKA	76,2	76,6	84,3	29,4	30,9	37,3	21,7	22,0	22,4
DOLNOŚLĄSKIE	80,8	81,2	88,5	32,2	33,5	41,1	12,9	13,6	14,1
Powiat górowski	87,8	87,8	96,0	5,7	6,1	7,6	3,3	3,4	3,4
Niechlów (2)	93,9	93,9	98,7	8,1	9,0	11,9	0,0	0,0	0,0

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wysoki jest jednak stopień zwodociągowania gminy, wskaźnik jest wyższy niż w grupie porównawczej.

Ocenie gminy na tle otoczenia służy również wskaźnik określający przeciętną powierzchnię mieszkania. Sytuacja w Gminie Niechlów jest lepsza niż średnia w skali Polski, województwa i powiatu. Sytuacja taka jest pozornie korzystna i typowa dla gmin wiejskich, gdzie mieszkania są większe niż w miastach. Zamieszkuje je również więcej osób, stąd wskaźnik ten należy porównać ze wskaźnikiem powierzchni na osobę lub liczbą mieszkań na 1000 mieszkańców.

Przeciętna powierzchnia mieszkania – zestawienie porównawcze

Obszar	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania		
	2012	2013	2014
POLSKA	72,8	73,1	73,4
DOLNOŚLĄSKIE	71,9	72,0	72,2
Powiat górowski	76,6	76,9	77,1
... (3)	80,5	80,6	80,6

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Analizując kolejny wskaźnik – ilości mieszkań na 1000 mieszkańców należy podkreślić, że gmina Niechlów sytuuje się gorzej w odniesieniu do jednostek porównawczych (powiatu, województwa i kraju). Niższa jest również jest powierzchnia mieszkania na mieszkańca.

Mieszkania na 1000 mieszkańców – zestawienie porównawcze

Obszar	Mieszkania na 1000 mieszkańców		
	2012	2013	2014
POLSKA	356,1	359,9	363,4
DOLNOŚLĄSKIE	375,9	381,6	386,2
Powiat górowski	318,2	321,6	324,0
... (3)	301,0	305,7	304,7

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wnioski dla wyznaczonego obszaru kryzysowego: sfera przestrzeni, środowiska i infrastruktury

Stosunkowo dobre wyposażenie Gminy w podstawową infrastrukturę, z brakami na obszarze rewitalizowanym

Braki w wyznaczonym obszarze rewitalizowanym:

Niedostateczne remonty infrastruktury technicznej (media, drogi)

Zły stan techniczny budynków wielorodzinnych praktycznie na całym obszarze Gminy, w szczególności na obszarze rewitalizacji z wyjątkowym zagęszczeniem problemów technicznych na obszarze rewitalizacji

Niedostatecznie rozwinięte sieci infrastruktury ochrony środowiska (szczególnie gospodarka ściekowa)

Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni gminnych oraz przy budynkach użyteczności publicznej

Braki jakościowe w układzie komunikacyjnym, zarówno w ruchu drogowym, jak i ciągach pieszych,

Obserwowane ograniczenia w rozwoju mieszkańców w wyniku niedostatków infrastruktury technicznej i zagospodarowaniu przestrzeni

Brak infrastruktury umożliwiającej realizację działań w sferze społecznej i gospodarczej, w powiązaniu z aktywnością w zakresie turystyki, rekreacji

Niedostatki w infrastrukturze drogowej i komunikacyjnej i turystycznej.

Dalece niewystarczające parametry termiczne budynków oraz ogólny stan techniczny.

Kluczowe potrzeby rewitalizacyjne

Do zidentyfikowanych kluczowych potrzeb rewitalizacyjnych należą:

działania w zakresie zagospodarowania przestrzeni w sposób umożliwiający wprowadzenie nowych funkcji sprzyjających integracji społecznej

wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych dla poprawy potencjału turystycznego

remonty budynków wielorodzinnych jako uzupełnienie działań rewitalizacyjnych

działania termomodernizacyjne w budynkach mieszkalnych i budynkach użyteczności publicznej

poprawa stanu dróg lokalnych

Diagnoza sfery gospodarczej

Rys ogólny

Po zmianie systemu gospodarczo-politycznego w Polsce pod koniec XX w. oraz w związku z kryzysem gospodarczym, który nastąpił na przełomie XX i XXI w., wiele dużych zakładów produkcyjnych zaprzestało działalności, ograniczyło jej zakres lub zmieniło swój profil. Spowodowało to likwidację wielu zakładów produkcyjnych, zmniejszenie produkcji, oraz, w wyniku ograniczania zatrudnienia, powstanie dużego bezrobocia. Działalność produkcyjna poddana została poważnym zmianom i przeobrażeniom. Likwidacja dużych zakładów produkcyjnych zaskutkowała, z jednej strony ogromnym bezrobociem, z drugiej powstawaniem niewielkich zakładów produkcyjnych i rzemieślniczych zatrudniających po kilka, kilkanaście osób.

Na terenie gminy Niechlów produkcja nigdy nie była dominującym i znaczącym profilem działalności, jednakże w/w procesy tu również odcisnęły swe piętno i wpłynęły na poziom życia mieszkańców. Nieliczne, co prawda, na tym obszarze zakłady przemysłowe zostały w większości zlikwidowane, jedynym, który przetrwał i wciąż działa na rynku jest Przedsiębiorstwo Przemysłu Ziemniaczanego SA w Niechlowie. Spółka zajmuje się pełnym procesem produkcyjnym, poczynając od skupu ziemniaków przemysłowych, poprzez produkcję skrobi ziemniaczanej, białka ziemniaczanego oraz skrobi modyfikowanych, po zbyt na rynkach krajowych, jak i zagranicznych. Zakład jest na terenie gminy największym przedsiębiorstwem zapewniającym największą liczbę miejsc pracy oraz stanowiącym rynek zbytu dla płodów rolnych wytwarzanych przez rolników².

W Gminie Niechlów, w lokalnej gospodarce dominuje charakter usługowy i turystyczny w prowadzonej działalności gospodarczej. Istnieją również podmioty sektora przemysłowego, jednak funkcja przemysłowa nie pełni istotnej roli w strukturze działalności gospodarczej. Miejscowość Niechlów jest lokalnym ośrodkiem działającym na rzecz obsługi administracyjnej mieszkańców gminy oraz podstawowych usług publicznych: szkolnictwa, służby zdrowia i innych.

² Diagnoza w ramach aktualizacji SUiKZP

Na terenie Gminy Niechlów dominują podmioty gospodarcze sektora prywatnego – jest to blisko 93% zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W ich strukturze przeważają znacząco osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (189 podmiotów). Podsumowanie zaprezentowano w poniższej tabeli.

Podmioty gospodarcze w Gminie Niechlów

Podmioty wg sektorów własnościowych	Jedn. miary	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	-	263	273	263
sektor publiczny - ogółem	-	17	18	18
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	-	12	12	12
sektor publiczny - spółki handlowe	-	1	1	1
sektor prywatny - ogółem	-	246	255	245
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	192	201	189
sektor prywatny - spółki handlowe	-	11	11	11
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	-	1	0	0
sektor prywatny - spółdzielnie	-	2	2	2
sektor prywatny – fundacje	-	0	1	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	-	16	15	16

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W strukturze własnościowej dominują podmioty sektora prywatnego.

W strukturze wielkościowej dominują podmioty małe, do 10 zatrudnionych. Tylko trzy firmy zatrudniają powyżej 50 pracowników.

Podmioty gospodarcze w Gminie Niechlów według wielkości

Podmioty wg klas wielkości	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	-	263	273	263
0 - 9	-	246	257	247
10 - 49	-	13	13	13
50 - 249	-	4	3	3

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Zdecydowana większość podmiotów kwalifikuje się do grupy podmiotów prowadzących działalność różną, sklasyfikowaną, jako pozostałą działalność. Sytuację obrazuje tabela poniżej.

Podmioty według grup działalności

Podmioty nowo zarejestrowane wg grup sekcji PKD 2007	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	-	25	26	24
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	-	1	1	1
przemysł i budownictwo	-	12	6	12
pozostała działalność	-	12	19	11

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Bardziej szczegółowych informacji dostarcza podział działalności według klasyfikacji PKD 2007. Ewidencja prowadzona jest odrębnie dla osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz osób prawnych. Poniżej odpowiednie dane liczbowe.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	-	192	201	189
Sekcja A	-	13	13	11
Sekcja C	-	13	13	10
Sekcja F	-	40	41	47
Sekcja G	-	68	72	62

Sekcja H	-	7	7	7
Sekcja I	-	6	6	5
Sekcja J	-	5	5	5
Sekcja K	-	15	15	14
Sekcja M	-	6	9	8
Sekcja N	-	3	6	6
Sekcja P	-	1	1	1
Sekcja Q	-	5	5	6
Sekcja R	-	1	1	1
Sekcje S, T, U	-	9	7	6

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W grupie podmiotów działających w formie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą dominującymi branżami były:

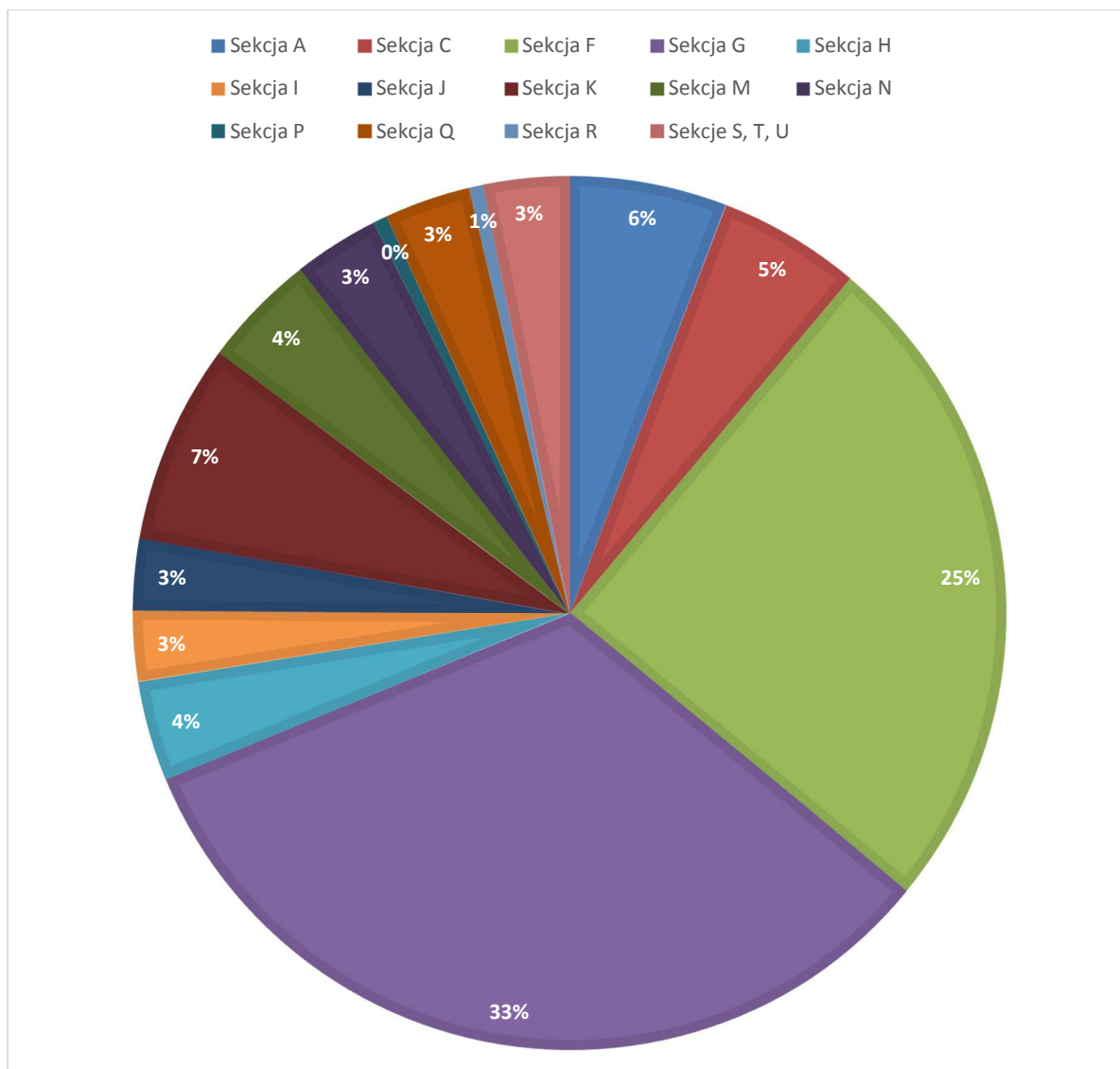
33%: sekcja F – Budownictwo

25% Sekcja G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

7 % Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

Strukturę zaprezentowano na wykresie poniżej.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - struktura



Legenda (klasyfikacja PKD 2007)

Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie

Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe

Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych

Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Sekcja F – Budownictwo

Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle

Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa

Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

Sekcja J – Informacja i komunikacja

Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca

Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne

Sekcja P – Edukacja

Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Sekcja S – Pozostała działalność usługowa

Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

O sytuacji na rynku pracy świadczy ponadto ocena czy podmiotów gospodarczych przybywa, ocenę tego umożliwi porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i podmiotów wyrejestrowanych w danym roku. Przewaga nowo rejestrowanych jest zjawiskiem pozytywnym, zachodzącym w ostatnich latach, jednak rok 2014 był tutaj wyjątkiem.

Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane wg grup sekcji PKD 2007

Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane wg grup sekcji PKD 2007 na 10 000 mieszkańców	2012	2013	2014
Nowo zarejestrowane	48	51	47
Podmioty wyrejestrowane	37	27	55

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wskaźniki charakteryzujące działalność gospodarczą

Podmioty - wskaźniki	2012	2013	2014
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	- 510	537	514

podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	80,7	83,7	80,6
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	-	37	40	37
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	-	3,10	3,15	3,32
nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	-	2	2	2

Zgodnie z danymi pozyskanymi z CEIDG na terenie gminy Niechlów największą liczbę podmiotów gospodarczych stanowią przedsiębiorstwa, dla których podstawowym profilem działalności jest budownictwo. Tak duża liczba przedsiębiorstw budowlanych wskazuje, że mimo, iż na analizowanym obszarze w zasadzie nie obserwuje się rozwoju nowego budownictwa, a prace remontowe bardzo często prowadzone są „gospodarczym sposobem” przez właścicieli i użytkowników poszczególnych nieruchomości jest ona bardzo ważną gałęzią lokalnej przedsiębiorczości.

Niewielkie na terenie gminy zapotrzebowanie na usługi związane z budownictwem wynikają bezpośrednio z małych zasobów finansowym mieszkańców. Jednakże należy zwrócić uwagę, że działalność o tym profilu może być prowadzona nie tylko na rynku lokalnym, ale również na terenie powiatu, kraju, a nawet Unii Europejskiej. Uwzględniając powyższe uwarunkowania oraz aktualną sytuację, gdzie obserwuje się szybki rozwój dużych ośrodków aglomeracyjnych, na terenach, których realizowanych jest wiele nowych obiektów, powstaje atrakcyjny rynek pracy dla przedsiębiorców prowadzących działalność związaną z budownictwem. Stosunkowo nieduża odległość Wrocławia i Poznania, w których prowadzone są liczne procesy inwestycyjne, stanowi mocny atut dla tego profilu działalności³.

Drugą w kolejności największą liczbę podmiotów gospodarczych stanowią przedsiębiorstwa, dla których głównym profilem gospodarczym jest handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych.

Handel detaliczny, szczególnie produktami spożywczymi i podstawowymi produktami gospodarstwa domowego uznaje się za usługi szczebla podstawowego. Z tej kategorii najwięcej podmiotów stanowią przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i tytoniu – 9 firm. Powyższą grupę uzupełniają 3 kolejne podmioty prowadzące „pozostałą sprzedaż detaliczną prowadzoną w niewyspecjalizowanych sklepach”, a także w/w Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, co sumarycznie daje 13 sklepów. Ofertę handlową wzbogacają jeszcze dwa przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż detaliczną wyrobów tekstylnych, odzieży i obuwiu prowadzoną na straganach i targowiskach. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy liczba ta wydaje się niewystarczająca do zaspokojenia podstawowych potrzeb.

3 SUIKZP

Kolejną dosyć liczną grupą stanowią usługi związane z obsługą pojazdów samochodowych – konserwacją i naprawą pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli zajmuje się 7 podmiotów, sprzedaż hurtową i detaliczną samochodów osobowych i furgonetek prowadzą 2 podmioty. Do tego dochodzą firmy związane ze sprzedażą hurtową oraz sprzedażą detaliczną części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli – po 1 podmiocie. Stosunkowo liczna grupa podmiotów związanych z tym profilem działalności wynika z trendu panującego od kilkunastu lat w zachodniej części kraju, gdzie znaczna grupa osób zajmuje się ściąganiem z Niemiec używanych samochodów, które po odremontowaniu odsprzedaje. Biorąc pod uwagę powolny, ale systematyczny wzrost majątności Polaków oraz wprowadzanie regulacji prawnych zmierzających do ograniczenia liczby samochodów używanych, w związku z dążeniem do poprawy jakości środowiska, szczególnie ograniczenia zanieczyszczenia powietrza, należy uznać, że gałąź ta będzie coraz mniej opłacalna. W związku z czym przewiduje się, że liczba podmiotów gospodarczych zajmujących się tym profilem najprawdopodobniej ulegnie zmniejszeniu.

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje grupa podmiotów zajmujących się różnego typu sprzedażą hurtową (5 podmiotów). Prowadzenie tego profilu działalności wymaga odpowiedniego zaplecza magazynowego oraz wydajnej sieci transportowej. Infrastruktura magazynowa jest stosunkowo dobrze rozwinięta, w związku z istnieniem na tym obszarze dużej liczby starych budynków magazynowych lub budynków, które można łatwo dostosować do tych potrzeb. Jednakże brak bliskości głównych dróg, szczególnie krajowych i autostrad oraz niefunkcjonująca linia kolejowa stanowi znaczącą barierę dla rozwoju tej gałęzi handlu. Ostatnią grupę handlową stanowią przedsiębiorstwa zajmujące się sprzedażą detaliczną prowadzoną przez domy sprzedaży wysyłkowej i internet oraz sprzedażą prowadzoną poza siecią sklepów, straganów i targowisk (po jednym z każdej grupy). Sprzedaż wysyłkowa, szczególnie internetowa jest gałęzią handlu, która coraz prężniej się rozwija. Zwiększające się zainteresowanie kupujących możliwością zakupu różnego rodzaju towarów w ten sposób, daje dobre perspektywy i szansę na rozwój przedsiębiorców o tym profilu działalności⁴.

Ponadto zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym na przedmiotowym terenie funkcjonuje Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Łękanowie prowadząca sprzedaż detaliczną w niewyspecjalizowanych sklepach oraz spółka DKMK prowadząca sprzedaż hurtową napojów alkoholowych i bezalkoholowych, herbaty, kawy, kakao i przypraw, owoców i warzyw oraz drewna, materiałów budowlanych i wyposażenia sanitarnego.

Bezrobocie

Ważną oceną sytuacji gospodarczej jest analiza zjawiska bezrobocia na terenie Gminy Niechlów. W okresie od 2012 r. odnotować należy 2,1 % spadek bezrobocia. W dalszym ciągu 427 osób to osoby bezrobotne, co stanowi 13,1% ludności w wieku produkcyjnym. Sytuację przedstawiono w poniższych tabelach.

Po zmianie systemu gospodarczo-politycznego w Polsce pod koniec XX w. oraz w związku z kryzysem gospodarczym, który nastąpił na przełomie XX i XXI w., wiele dużych zakładów produkcyjnych zaprzestało działalności, ograniczyło jej zakres lub zmieniło swój profil. Spowodowało to likwidację

⁴ Tamże

wielu zakładów produkcyjnych, zmniejszenie produkcji, oraz, w wyniku ograniczania zatrudnienia, powstanie dużego bezrobocia. Działalność produkcyjna poddana została poważnym zmianom i przeobrażeniom. Likwidacja dużych zakładów produkcyjnych zaskutkowała, z jednej strony ogromnym bezrobociem, z drugiej powstawaniem niewielkich zakładów produkcyjnych i rzemieślniczych zatrudniających po kilka, kilkanaście osób.

Bezrobotni zarejestrowani wg płci

Bezrobotni zarejestrowani wg płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
Ogółem	osoba	496	498	427
Mężczyźni	osoba	226	224	196
Kobiety	osoba	270	274	231

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

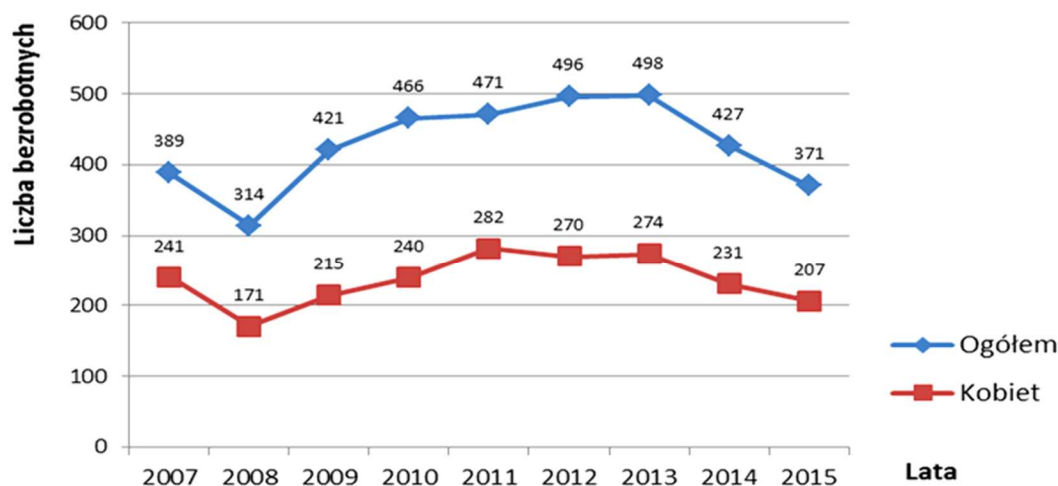
Stopa bezrobocia

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
Ogółem	%	15,2	15,3	13,1
Mężczyźni	%	12,7	12,6	11,0
Kobiety	%	18,3	18,5	15,5

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Możliwość uzyskania zatrudnienia stanowi jedno z ważniejszych kryteriów oceny warunków życia mieszkańców. Bezrobocie jest zjawiskiem negatywnym wywierającym istotny wpływ na poziom i jakość życia ludności. W 2015 roku na terenie gminy Niechlów zarejestrowanych było 371 bezrobotnych, w tym 207 kobiet. Oznacza to, że na 100 osób w wieku produkcyjnym 8,6 zarejestrowano, jako bezrobotne.

Gmina Niechlów - dynamika kształtowania się bezrobocia w latach 2007 - 2015



źródło: diagnoza w ramach aktualizacji Studium UIKZP Gminy Niechlów

Na podstawie danych zaczerpniętych z GUS-u obejmujących okres ok. 12 lat największe bezrobocie w Polsce, jak i w gminie Niechlów występowało w latach 2003 - 2005. Występujący w tych latach wzrost bezrobocia można przypisać między innymi dekoniunkturze oraz innym niekorzystnym wynikom makroekonomicznym, które pojawiły się w tym okresie, dodatkowo wzmocnionym przez lokalną sytuację na rynku pracy. Jako pozytywny można uznać fakt, że począwszy od 2006 roku, z racji wejścia w okres gospodarczej koniunktury, bezrobocie spadało, co pokazuje powyżej zamieszczony wykres obejmujący 9 ubiegłych lat (lata 2007 - 2015). Od 2008 do 2013 roku, zarówno na terenie Polski, jak i gminy obserwuje się niestety wzrost bezrobocia, będący echem ogólnoswiatowego kryzysu gospodarczego na rynkach finansowych i bankowych. Jednak od roku 2013 nastąpił nieznaczny spadek stopy bezrobocia.

Tabela 19 Gmina Niechlów - bezrobocie w latach 2007 - 2015

Lp.	Rok	Liczba bezrobotnych ogółem	W tym kobiety	Udział kobiet w %
1	grudzień 2007	389	241	61,95
2	grudzień 2008	314	171	54,46
3	grudzień 2009	421	215	51,07
4	grudzień 2010	466	240	51,50
5	grudzień 2011	471	282	59,87
6	grudzień 2012	496	270	54,43
7	grudzień 2013	498	274	55,02
8	grudzień 2014	427	231	54,10

9	grudzień 2015	371	207	55,79
---	---------------	-----	-----	-------

źródło: diagnoza w ramach aktualizacji Studium UIKZP Gminy Niechlów

W przeciągu prawie całego analizowanego okresu udział kobiet wśród ogółu bezrobotnych oscylował około 55 %. Obecnie, na koniec roku 2015 współczynnik ten wynosił 55,79 % i należy go ocenić, jako niekorzystny.

Turystyka jako element sfery gospodarki

Ze względu na walory oraz położenie Gminy turystyka odgrywa ważną rolę w lokalnej gospodarce. Na terenie gminy Niechlów zlokalizowane są atrakcje turystyczne o znaczeniu lokalnym i regionalnym.

W gminie Niechlów rejestrujemy dwa pomniki przyrody: dęb szypułkowy w Karowie o obwodzie ponad 5,6 m oraz sosna pospolita w Miechowie o obwodzie 4,1 m.

Najcenniejsze zabytki architektury świeckiej jak i kościelnej znajdujemy w Sicinach. XVIII wieczny kościół św. Marcina to perła śląskiego baroku porównywalna z świątyniami we Wrocławiu, Pradze i Kutnej Horze. Obiekt projektowali wybitni na przełomie XVII i XVIII wieku architekci Marcin i Karol Frantz. Wnętrze zdobią arcydzieła rzeźbiarskie i malarskie takich artystów jak: Jan Antoni Felder, Ignacy Axter, Krystian Filip Bentum, Franciszek Józef Mangoldt oraz Michael Leopold Willmann, zwany śląskim Rembrandtem. Obok kościoła znajduje się dobrze zachowany XVIII wieczny pałac opata z niezwykłymi freskami sufitowymi i ściennymi. Za pałacem znajdujemy XVIII i XIX wieczne zabudowania gospodarstwa rolnego prowadzonego przez cystersów jak i późniejszych właścicieli Sicin.

W Naratowie znajduje się barokowy dwór wzniesiony około 1735 roku z pozostałościami fosy, który w 1900 roku został przebudowany i powiększony o piękną, strzelistą wieżę. W pobliżu znajdziemy też zabytkowy budynek byłego dworca kolejowego w Naratowie.

Wroniniec może się poszczycić dwoma niezwykłymi zabytkami. Pierwszy z nich to wzniesiony w początkach XVIII wieku pałac, przebudowany w XIX wieku, wzniesiony na planie czworoboku, dwukondygnacyjny. Obok niego znajdujemy ciekawej urody zabudowania gospodarcze byłego majątku ziemskiego. We Wronińcu notujemy też ruiny kościoła wzniesionego w latach 1601-1603, który przez kilka stuleci służył wspólnocie protestanckiej.

Około 200 metrów od Niechlowa, przy drodze w kierunku do Szlichtyngowej znajduje się krzyż średniowieczny, kamienny krzyż pokutny datowany na XIV-XVI wiek. Krzyż pokryty nieczytelnym już tekstem oraz wizerunkiem Chrystusa. Najprawdopodobniej postawiony został przez zabójcę, który w ten sposób pokutował za swój czyn.

W miejscowości Bełcz Wielki znajdujemy ruiny pięknego pałacu folwarcznego wzniesionego około 1910 roku. Niestety, w ostatnim czasie zabytek nie był wystarczająco strzeżony. 15 maja 2016 roku doszło w nim do podpalenia. Wskutek pożaru zniszczeniu uległ cały dach oraz strop budowli. Obok pałacu znajdujemy piękny park z wieloma gatunkami drzew i krzewów oraz monumentalne, zabytkowe zabudowania gospodarcze, stajnie oraz gorzelnię.

W miejscowości Żabin godny uwagi jest kościół p.w. św. Michała Archanioła. Datowany jest na drugą połowę XIII wieku. Obok świątyni znajduje się drewniana, dzwonnica z końca XVIII wieku o konstrukcji słupkowej.

Identyfikacja problemów strefy gospodarki

Poniższe porównanie wybranych wskaźników pokazuje, że na terenie Gminy Niechlów wskaźniki charakteryzujące działalność gospodarczą wykazują w roku 2014 wartości niższe, niż średnia. W przypadku liczby podmiotów na 10. tys. ludności wskaźnik jest wyraźnie niższy, niż średnie krajowa, regionalna i powiatowa. Wyraźna różnica występuje w przypadku oceny średniej na poziomie województwa. Pozytywnym (powyżej średniej) zjawiskiem jest ilość podmiotów noworejestrowanych.

Wskaźnik – również wyraźnie niższy niż w grupie porównawczej dotyczący ilości podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym świadczy o niskiej aktywności gospodarczej. Potwierdzeniem tego jest analiza ilości osób fizycznych prowadzących działalność.

W sferze rozwoju społecznego niższy wskaźnik zarejestrowanych fundacji, organizacji i stowarzyszeń potwierdza generalny wniosek o gorszej sytuacji w gminie, niż grupa porównawcza.

Analiza wskaźników aktywności gospodarczej

Nazwa	podmiot y wpisane do rejstru REGON na 10 tys. ludności	jednostki nowo zarejestrowan e w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	jednostki wykreślone z h REGON na 10 tys. ludności	podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjny m	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	fundacje, stowarzyszeni a i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców
	2014	2014	2014	2014	2014	2014
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
POLSKA	1 071	93	79	170,0	77	3,31
DOLNOŚLĄSKI E	1 207	101	88	190,1	81	3,61
Powiat ...	1 085	81	81	170,4	64	3,29
... (3)	1 040	103	81	159,7	53	2,71

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Do problemów sfery gospodarczej na terenie Gminy Niechlów zaliczyć można czynniki zewnętrzne i uwarunkowania lokalne. Kluczowym czynnikiem zewnętrznym negatywnie wpływającym na rozwój sfery gospodarki jest ograniczona dostępność komunikacyjna oraz silna konkurencja ze strony miast (Lubin, Poznań, Wrocław), które to ośrodki przyciągają inwestorów.

Do uwarunkowań wewnętrznych stwarzających problemy dla lokowania nowych przedsiębiorstw należy zaliczyć przede wszystkim:

ograniczone finansowe możliwości Gminy w przeznaczaniu wydatków na cele inwestycyjne i infrastrukturę

ograniczona ilość przygotowanych terenów inwestycyjnych

ograniczona pozycja ekonomiczna i siła rynkowa lokalnych przedsiębiorstw

niski napływ kapitału inwestycyjnego z zewnątrz

brak branży charakterystycznej, która promowała by gminę

zbyt mały poziom inwestycji prywatnych tworzących nowe miejsca pracy

dominacja małych (1, 2-osobowych) firm, głównie handlowych i usługowych

upadek licznych zakładów przemysłowych na terenie gminy w latach 90-tych

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera gospodarcza

Nierównomierny rozkład aktywności gospodarczej mieszkańców, z występowaniem stref o niskiej aktywności, w szczególności w przestrzeni planowanej do rewitalizacji.

Obserwowane ograniczenia w rozwoju działalności gospodarczej w sektorze turystyki i rekreacji jako skutek niedostatków infrastruktury, szczególnie turystycznej i rekreacyjnej.

Ograniczenia dostępności administracji i usług –bez możliwości poprawy standardu i warunków.

Utrudniony dostęp do usług administracji publicznej, usług finansowych i innych, w szczególności dla osób niepełnosprawnych.

Niedostateczne wsparcie instrumentami finansowymi i promocyjnymi lokalnych podmiotów i inicjatyw społeczno-gospodarczych.

Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju usług opartych na sporcie, turystyce i rekreacji

Kluczowe potrzeby rewitalizacyjne

Do zidentyfikowanych kluczowych potrzeb rewitalizacyjnych należą:

wyeliminowanie niedostatków infrastrukturalnych

wsparcie przedsiębiorców w zakresie informacji dotyczących instrumentów finansowych dostępnych na realizację ich projektów

poprawa promocji gminy

wzmocnienie sektora turystycznego oraz realizacja inwestycji prywatnych w sektorze turystyki

promowanie dostępności terenów inwestycyjnych i tworzenie oferty inwestycyjnej dla sektora przemysłowego

Diagnoza sfery społecznej

Struktura demograficzna i społeczna

W roku 2014 na terenie Gminy Niechlów zamieszkiwało 5114 mieszkańców (dane statystyczne). Według najaktualniejszych informacji ewidencji gminnej w roku 2016 liczba ludności wynosiła 5114 mieszkańców. Od lat obserwować można spadek ilości mieszkańców, jednak w latach 2012-2014 spadek ten został zahamowany,. W ostatnich 3 latach obserwować można niewielkie wahania ilości mieszkańców, co ważne od roku 2013 ilość mieszkańców wzrosła.

Ludność wg miejsca zamieszkania i płci (stan na 31 XII)

Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci		2012	2013	2014
ogółem,				
Ogółem	osoba	5157	5087	5114
Mężczyźni	osoba	2576	2541	2552
Kobiety	osoba	2581	2546	2562

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Obserwować można zrównoważony stan liczby kobiet w stosunku do liczby mężczyzn (tabela poniżej).

Współczynnik feminizacji

Współczynnik feminizacji	Jedn. miary	2012	2013	2014
Ogółem	osoba	100	100	100

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Strukturę wiekową mieszkańców Gminy zaprezentowano w poniższej tabeli. Dominującą grupą wiekową są osoby w wieku 20-24. Natomiast liczba osób w wieku powyżej 70 roku życia jest w zdecydowanej mniejszości. Mając jednak na uwadze, że faktyczny wiek aktywności zawodowej przeważnie wynosi do 70 lat, to struktura wiekowa czytelnie pokazuje na dużą liczbę osób aktywnych zawodowo w strukturze demograficznej Gminy Niechlów.

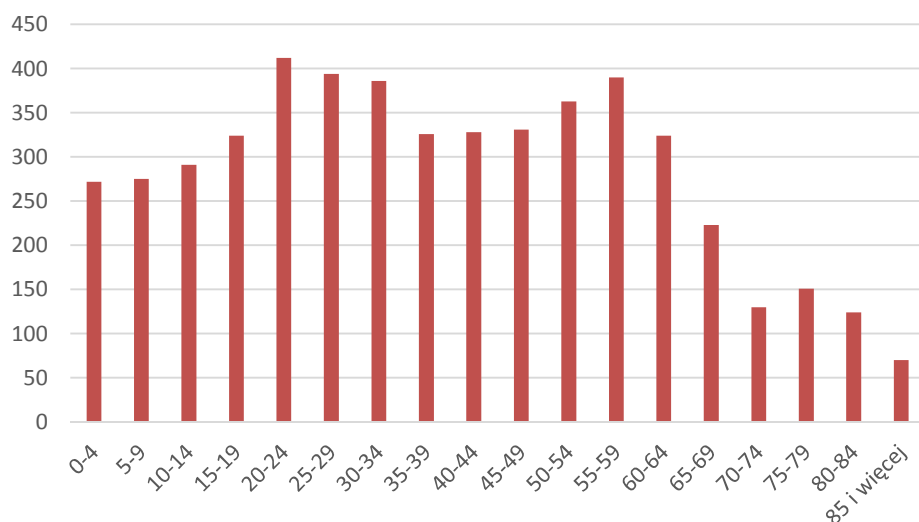
Ludność Gminy Niechlów według wieku

Ludność wg grup wieku i płci		2012	2013	2014
0-4	osoba	283	262	272
5-9	osoba	288	279	275
10-14	osoba	320	294	291
15-19	osoba	353	338	324
20-24	osoba	429	416	412
25-29	osoba	393	406	394
30-34	osoba	379	388	386
35-39	osoba	331	310	326
40-44	osoba	323	329	328
45-49	osoba	336	319	331
50-54	osoba	386	378	363
55-59	osoba	369	386	390
60-64	osoba	308	315	324
65-69	osoba	171	190	223
70-74	osoba	138	131	130
75-79	osoba	178	169	151
80-84	osoba	111	116	124
85 i więcej	osoba	61	61	70

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Powyższe dane zilustrowano wykresem.

Ludność – struktura wiekowa (stan na grudzień 2014)



Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Podsumowaniem struktury wiekowej jest przypisanie grup wiekowych do wieku określającego zdolność produkcyjną. Są to jedne z istotniejszych wskaźników zdolności produkcyjnej mieszkańców, przy czym istotnym wskaźnikiem brany pod uwagę w ocenie demograficznej jest w szczególności tzw. wskaźnik obciążenia demograficznego.

Ludność ze względu na wiek produkcyjny

Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	osoba	1099	1017	1013
w wieku produkcyjnym	osoba	3258	3263	3264
w wieku produkcyjnym mobilnym	osoba	2000	2005	1995
w wieku produkcyjnym niemobilnym	osoba	1258	1258	1269
w wieku poprodukcyjnym	osoba	800	807	837
Ludność w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), produkcyjnym i poprodukcyjnym wg miejsca zamieszkania	Jedn. miary	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	osoba	1099	1017	1013
w wieku produkcyjnym	osoba	3258	3263	3264
w wieku produkcyjnym mobilnym	osoba	2000	2005	1995
w wieku produkcyjnym niemobilnym	osoba	1258	1258	1269

w wieku poprodukcyjnym	osoba	800	807	837
------------------------	-------	-----	-----	-----

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W 2014 r. liczba ludności w wieku produkcyjnym wynosiła 3264. Ponadto można zaobserwować niewielki wzrost osób w wieku produkcyjnym, w porównaniu z rokiem 2012. Jednakże, spadła liczba osób w wieku przedprodukcyjnym na przestrzeni 2lat. W zakresie proporcjonalnym do tych spadków wzrosła liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Jest to problem demograficzny na terenie Gminy Niechlów, ale również całej Polski.

Zgodnie z danymi GUS-u z końca 2014 roku liczba osób pracujących w gospodarce narodowej (według faktycznego miejsca pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie) wyniosła na obszarze gminy Niechlów 429 osób.

Pracujący według płci w roku 2014 na tle powiatu i województwa

Lp.	Pracujący1	Gmina Niechlów	Powiat górowski	Województwo dolnośląskie
1	Ogółem	429	4074	730013
2	w tym kobiety	233	2162	100434
3	w tym kobiety w %	54,3	53	48,79

1 bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie

źródło: diagnoza w ramach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy

Struktura pracujących w 2014 roku, na tle powiatu i województwa

Lp.	Pracujący1	Gmina Niechlów	Powiat górowski	Województwo dolnośląskie
1	w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie	#	13,21%	1,16%
2	w przemyśle i budownictwie	28,44%	28,96%	36,45%
3	w handlu, naprawach pojazdów samochodowych, transporcie i gospodarce magazynowej, zakwaterowaniu i gastronomii, informacji i komunikacji	#	14,56%	22,03%
4	w działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości oraz pozostałych usługach	48,72%	43,27%	40,36%

5	na 1000 ludności ogółem	84	112,43	251
6	na 1000 ludności w wieku produkcyjnym	131,43	177,94	395,29

1 bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie

źródło: diagnoza w ramach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy

Powyższe statystyki nie oddają obrazu rzeczywistej struktury zatrudnienia na badanych obszarach. Odnoszą się bowiem do liczby pracujących według: faktycznego miejsca pracy, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Przedmiotowe dane obrazują strukturę zatrudnienia pojawiającą się w przypadku działalności większych podmiotów gospodarczych, w niewielkim stopniu występujących na terenach gmin wiejskich. Powyższe wskaźniki przedstawiają prawidłowość dotyczącą charakteru rynku pracy w gminie. Obserwujemy, że odsetek pracujących w usługach w zakresie działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości oraz pozostałych usługach, w tym duża grupa usług nierynkowych (edukacja, administracja, bezpieczeństwo publiczne, sport, kultura, służba zdrowia) jest na terenie gminy wyższy niż wskaźnik dla województwa dolnośląskiego. Związane jest to ze strukturą zatrudniania występującą na obszarach gmin wiejskich (w tym na terenie gminy Niechlów), gdzie większość podmiotów gospodarczych liczących powyżej 9 osób zatrudnionych to zakłady publiczne (edukacja, administracja, służba zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, sport, kultura) charakteryzujące się największym zatrudnieniem. Brak osób pracujących w sektorze usług rynkowych jest znaczące i świadczy o tym, że tego typu działalnością na terenie gminy zajmują się firmy małe, często rodzinne. Odsetek pracujących w sektorze przemysłowym i budownictwie jest stosunkowo wysoki ze względu na to, że na terenie gminy funkcjonuje stosunkowo duże przedsiębiorstwo przemysłowe, będące głównym pracodawcą w tym sektorze gospodarczym. Gmina Niechlów jest gminą typowo rolniczą, w której rolnictwem zajmują się gospodarstwa indywidualne (rodzinne), co potwierdzają dane dotyczące pracujących w kategorii „sektor rolniczy” wykazujące brak osób zajmujących się rolnictwem poza indywidualnymi gospodarstwami.

Niski wskaźnik pracujących na 1000 ludności, w tym również na 1000 w wieku produkcyjnym, w stosunku do wskaźnika występującego w województwie, potwierdza tezę, że na terenie gminy dominują małe podmioty gospodarcze, zatrudniające poniżej 9 osób. Przedmiotową tezę oparto również o zestawienie pełnego braku wskaźnika dotyczącego osób pracujących w sektorze rolniczym z typowo rolniczym charakterem gminy.

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	%	21,3	20,0	19,8
w wieku produkcyjnym	%	63,2	64,1	63,8
w wieku poprodukcyjnym	%	15,5	15,9	16,4

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Poniższe wskaźniki obciążenia demograficznego są miarą pokazującą relację pomiędzy liczbą osób w wieku poprodukcyjnym i w wieku produkcyjnym (dokładnie: liczba osób w wieku emerytalnym na 100 osób pracujących). Zbyt wysokie wartości tego wskaźnika, skądinąd korzystnie świadczące o zamożności i zdrowotności danego społeczeństwa (ludzie żyją długo), są jednak niekorzystne z punktu widzenia finansów publicznych (mała liczba osób płacących podatki przy dużej liczbie osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ochrony zdrowia itp.).

Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Niechlów

Wskaźnik obciążenia demograficznego	Jedn. miary	2012	2013	2014
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	58,3	55,9	56,7
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	72,8	79,4	82,6
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	24,6	24,7	25,6

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Bezrobocie jako problem społeczny

Zagadnienia związane z bezrobociem scharakteryzowano w części opracowania w rozdziale 4.

Bezrobocie na terenie Gminy Niechlów nie jest niskie w stosunku do poziomu bezrobocia w kraju i tylko nieznacznie zmalało - niewielki spadek odnotowano w 2014 roku. Bezrobocie jest istotnym problemem społecznym, w szczególności wysokie bezrobocie. Powoduje istotne koszty społeczne bezrobocia:

strata dóbr i usług, które nie zostały wytworzone ze względu na brak miejsc pracy

środki przeznaczone na zasiłki dla bezrobotnych i pomoc socjalną mogłyby zostać wykorzystane efektywniej

Oprócz kosztów społecznych każdy dotknięty tym problemem ponosi tzw. prywatny koszt bezrobocia:

depresja i frustracja
objawy izolacji społecznej
zanik kwalifikacji
obniżenie standardu życia

Na terenie Gminy Niechlów bezrobocie nie jest niskie, tak więc zalicza się do kluczowych problemów sfery społecznej. Długookresowe bezrobocie (dominujące w strukturze bezrobocia na terenie Gminy) ma istotny wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia mieszkańców i ich rodzin. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny. Liczba osób długotrwale bezrobotnych na terenie Gminy Niechlów wynosi aktualnie 427 osób, co stanowi ok. 13.1 % ogółu osób w wieku produkcyjnym.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przejmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Znaczący i negatywny jest wpływ bezrobocia na zachowania społeczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie, nasilenie patologii. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwale bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Oświata i wychowanie

Edukacja przedszkolna na terenie gminy prowadzona jest w dwóch przedszkolach gminnych.

Pierwszy obiekt przedszkolny połączony jest z budynkiem Zespołu Szkół w Niechlowie i zlokalizowana w miejscowości gminnej. Przedszkole posiada plac zabaw wyposażony w sprzęt do zajęć i zabaw ruchowych. Budynek i przylegający do plac szkolny znajduje się na terenie ogrodzonym.

Do przedszkola uczęszczają dzieci z 12 miejscowości: Niechlów, Żuchłów, Miechów, Szaszorowice, Lipowiec, Bełcz Wielki, Głobice, Żabin, Wągroda, Karów, Świerczów, Bartodzieje. Dzieci z 11 miejscowości dowożone są autobusem szkolnym. Pochodzenie dzieci jest zróżnicowane, część z nich pochodzi ze środowiska popegeerowskiego.

W przedszkolu funkcjonują 2 grupy 4-5 latków, jedna grupa 6-latków i jedna grupa dzieci 3-4 latków. Wszystkie grupy realizują pięciogodzinną podstawę programową .

Przedszkole przy Zespole Szkół w Niechlowie znajduje się przy ul. Szkolna 23, a przedszkole w Sicinach, Siciny 78. W 2014 roku prowadziły 7 oddziałów, do których uczęszczało 140 dzieci.

W poniższych tabelach zaprezentowano podstawowe dane statystyczne.

Przedszkola ogółem

Przedszkola ogółem - charakterystyka	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	ob.	2	2	2
oddziały	-	7,00	7,00	7,00
miejsca	msc.	175	175	175
dzieci	osoba	140	151	140

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Dzieci w przedszkolach wg wieku, płci

Dzieci w przedszkolach wg wieku, płci	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	osoba	140	151	140
chłopcy	osoba	71	76	75
dziewczęta	osoba	69	75	65

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym

DZIECI OBJĘTE WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM				
Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym i w wieku przedszkolnym	Jedn. miary	2012	2013	2014
dzieci ogółem, ogółem				
dzieci w wieku 3 - 5 lat	osoba	170	152	170
dzieci w wieku 3 - 6 lat	osoba	225	209	196
dzieci w wieku 3 - 4 lat	osoba	110	101	120
dzieci w wieku 4 - 6 lat	osoba	168	157	130
dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym, ogółem				
dzieci w wieku 3 - 5 lat	osoba	93	102	111

dzieci w wieku 3 - 6 lat	osoba	139	151	138
dzieci w wieku 3 - 4 lat	osoba	45	59	69
dzieci w wieku 4 - 6 lat	osoba	124	128	111
odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, ogółem				
dzieci w wieku 3 - 5 lat	%	54,7	67,1	65,3
dzieci w wieku 3 - 6 lat	%	61,8	72,2	70,4
dzieci w wieku 3 - 4 lat	%	40,9	58,4	57,5
dzieci w wieku 4 - 6 lat	%	73,8	81,5	85,4

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

łącznie na terenie Gminy Niechlów w 2014 roku w edukacji najmłodszych mieszkańców uczestniczyło 7 nauczycieli (w przeliczeniu na etaty).

Nauczyciele w przeliczeniu na etaty

NAUCZYCIELE				
Nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty	Jedn. miary	2012	2013	2014
przedszkola bez specjalnych				
ogółem	etat	7,43	7,34	7,73
kobiety	etat	7,43	7,34	7,73

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Szkoły podstawowe

Szkoła Podstawowa

ul. Szkolna 23, 56-215 Niechlów

tel. (65) 5435623

Szkoła Podstawowa

Siciny 78

56-215 Niechlów

tel.(65)5435194

Ochrona Zdrowia

Na terenie Gminy nie występują problemy w dostępie do służby zdrowia. W gminie funkcjonuje 1 przychodnia zapewniająca opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy.

Tabela 1. Opieka zdrowotna na terenie Gminy Niechlów

AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA				
Podmioty ambulatoryjne (stan w dniu 31 XII)	Jedn. miary	2012	2013	2014
przychodnie ogółem	ob.	1	1	1
praktyki lekarskie na wsi	--	2	2	2
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	2	2	2
Podstawowa opieka zdrowotna - porady				
porady ogółem				
ogółem	-	16476	15764	14966
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie				
porady lekarskie ogółem				
ogółem	-	19534	18323	17529
APTEKI I PUNKTY APTECZNE				
Punkty apteczne				
punkty apteczne	ob.	1	1	1

Kultura

Na terenie Gminy Niechlów funkcjonują instytucje kulturalne i sportowe, które organizują wydarzenia tematyczne o charakterze lokalnym i regionalnym, a także transgranicznym.

Kluczową placówką kultury na terenie Gminy Niechlów jest Gminny Ośrodek Kultury w Niechlowie.

Na terenie gminy można wyróżnić następujące obiekty:

Gminny Ośrodek Kultury w Niechlowie

Gminna Biblioteka w Niechlowie

Filia Biblioteki w Sicinach, w tym punkty biblioteczne

Kluby Sportowe:

- Gminny Uczniowski Klub Sportowy GKS „Sokół” Niechlów
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Victoria” Siciny
- Klub „Triumphator”

Tabela 2. Domy i Ośrodki Kultury

DZIAŁALNOŚĆ CENTRÓW, DOMÓW, OŚRODKÓW KULTURY, KLUBÓW I ŚWIETLIC				
Imprezy organizowane przez jednostkę i uczestnicy	Jedn. miary	2012	2013	2014
imprezy				
ogółem	szt.	25	28	18
wystawy	szt.	0	2	0
występy zespołów amatorskich	szt.	4	3	5
dyskoteki	szt.	4	4	0
prelekcje, spotkania, wykłady	szt.	8	6	5
imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne	szt.	2	2	1
konkursy	szt.	4	4	3
inne	szt.	3	7	4

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

W roku 2014 zorganizowano ponad 18 imprez kulturalno-sportowych. Należy odnotować spadek wydarzeń w porównaniu z rokiem 2012. W gminie odbywa się szereg imprez, które mają cykliczny bądź jednorazowy charakter. W roku 2015 i 2016 były to m. in.:

Maj 2015 – Międzynarodowy Dzień Teatru

Maj 2015 –Rocznica Kanonizacji św. Jana Pawła II

Maj 2015 – Konkurs Piosenki Rozrywkowej

Czerwiec 2015 - Noc Świętojańska w Głobicach

Czerwiec 2015 – Piknik Rodzinny

Powitanie i pożegnanie lata w Sicinach

Dożynki – w różnych miejscowościach Gminy

Lipiec 2015 – Wakacje w GOK

Sierpień 2015 – Wronadia 2015 we Wronowie

Wrzesień 2015 - Święto Pieczonego Ziemniaka

Listopad 2015 – Konkurs Piosenki Partiiorycznej

Listopad 2015 – 11 Listopada Święto Niepodległości

Listopad 2015 – Coolturalne wyjazdy

Styczeń 2016 – Koncert Kolęd

Luty 2016 – Ferie Zimowe

Marzec 2016 – Dzień Kobiet i Sołtysa

Kwiecień 2016 – 1050 rocznica Chrztu Polski

Od kilku lat organizowana jest Noc Świętojańska w Głobicach, co roku w różnych miejscowościach gminy Dożynki, Wronowia we Wronowie oraz Powitanie i Pożegnanie Lata w Sicinach.

Biblioteka pełni funkcje centrum życia społeczno - kulturalnego i jest miejscem organizacji licznych wydarzeń, w tym eventów i konkursów. Ponadto w ramach działalności usługowo- gospodarczej GOK świadczy usługi w zakresie:

wynajem sali konferencyjnej

wynajem sali kawiarenki

wynajem sal widowiskowych

Gminna Biblioteka Publiczna w Niechlowie posiada filię w Sicinach. Poziom czytelnictwa określony liczbą wypożyczonych księgozbiorów od lat znajduje się w trendzie spadkowym, co jest sytuacją obserwowaną w skali całego kraju. Statystyki czytelnictwa zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 3. Charakterystyka czytelnictwa

Biblioteki - wskaźniki	Jedn. miary	2012	2013	2014
ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	osoba	2579	2544	2557
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	8199,9	8324,7	8328,5
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	170	166	160

wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	21,7	21,3	20,1
--	------	------	------	------

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna adresowana jest do zbiorowości, która z powodu najróżniejszych zdarzeń losowych zmuszona była zwrócić się o wsparcie ze środków społecznych do Ośrodka Pomocy Społecznej. Dzięki prowadzeniu ewidencji problemów społecznych w skali gminy możliwe jest formułowanie diagnoz i analiz lokalnych zjawisk i problemów. W latach 2012-2014 o wsparcie ze środków społecznych do Ośrodka Pomocy Społecznej zwróciło się (średnio) 197 rodzin.

Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej

Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	Jedn. miary	2012	2013	2014
Ogółem	gosp.	199	201	190
poniżej kryterium dochodowego	gosp.	163	163	156
powyżej kryterium dochodowego	gosp.	36	38	34

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Mieszkańcy korzystający z pomocy społecznej

Osoby w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku	Jedn. miary	2012	2013	2014
ogółem	osoba	649	652	602
poniżej kryterium dochodowego	osoba	524	520	495
powyżej kryterium dochodowe	osoba	125	132	107

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Liczba osób objętych pomocą społeczną systematycznie spada od kilku lat (w roku 2012 było to 804 osoby, w roku 2014 z pomocy skorzystało 602 potrzebujących). Systematyczny spadek korzystających ze wsparcia nie musi bynajmniej wskazywać na zawężającą się skalę występujących na terenie Gminy problemów społecznych, lecz trudniejszy dostęp do świadczeń.

Główne przyczyny problemów społecznych:

Wysokie bezrobocie (maleje),

Niskie wykształcenie mieszkańców,

Minimalna świadomość społeczna związana z samozatrudnieniem,

Mała liczba mieszkań,

Często złe warunki mieszkaniowe.

Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

dezintegracji rodziny,

zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,

zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Charakterystykę powodów ubiegania się o pomoc zaprezentowano w poniższym zestawieniu.

Ilość świadczeń pomocy społecznej według miejscowości

Miejscowość	Dodatek mieszkaniowy	Dodatek energetyczny	Zasiłek stały	Zasiłek okresowy	Zasiłek celowy	Karta dużej rodziny
Bartodzieje	0	0	0	2	1	7
Bełcz Wielki	2	0	1	5	4	10
Bogucin	0	0	0	1	2	0
Głobice	0	0	3	1	2	24
Karów	0	0	0	0	1	16
Klimontów (przysiółek)	0	0	2	0	1	0
Lipowiec	3	0	0	5	5	5
Łękanów	0	0	0	0	2	9
Maszkowice	0	0	2	1	1	0
Miechów	12	2	0	2	1	0
Naratów	9	2	3	3	2	21
Niechlów	0	0	3	12	3	28
Siciny	3	0	4	4	3	10
Szaszorzewice	0	0	0	1	1	5
Świerczów	0	0	0	0	2	0

Tarpno	0	0	0	2	1	5
Wągroda	0	0	0	0	0	0
Wioska	0	0	1	2	1	0
Wroniniec	5	0	2	0	1	4
Wronów	0	0	0	1	0	0
Żabin	0	0	0	0	0	0
Żuchłów	2	0	1	3	4	9
razem	36	4	22	45	38	153

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Niechlowie

Jak można zauważyć z przedstawionych danych wynikają wyraźnie obszary problemowe (bezrobocie, problemy zdrowotne, niewydolność w sprawach opiekuńczych lub prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizmu), które uzasadniają podejmowanie działania przez samorząd lokalny celem ich eliminowania poprzez odpowiednio przygotowane programy naprawcze.

W poniższym zestawieniu zaprezentowano charakterystykę świadczeń rodzinnych.

Korzystający ze świadczeń

Korzystający ze świadczeń rodzinnych	Jedn. miary	2012	2013	2014
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	307	266	243
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	552	491	450
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	498	453	412
udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	%	33,7	32,2	30,4

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Maleje również liczba wypłacanych świadczeń rodzinnych. Mimo to odnotować należy wysoki wskaźnik udziału dzieci w wieku do lat 17, na który rodzice otrzymują zasiłek rodzinny.

Świadczenia rodzinne wartościowo

Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1825	1731	1618
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	932	896	827
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	455	456	448

Źródło: dane GUS - Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik charakteryzujący odsetek populacji korzystającej z pomocy społecznej na terenie gminy Niechlów jest znacząco wyższy niż średnia w skali kraju i województwa dolnośląskiego, jest natomiast niższy niż w powiecie górowskim. Wartości wskaźników zaprezentowano w poniższej tabeli.

Zasięg korzystania z pomocy społecznej

Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem	Jedn. miary	2012	2013	2014
POLSKA	%	8,1	8,3	7,7
DOLNOŚLĄSKIE	%	6,1	6,3	5,8
Powiat górowski	%	15,2	15,9	14,4
Niechlów (2)	%	12,6	12,7	11,8

Identyfikacja problemów strefy społecznej

znacząca grupa mieszkańców żyjących poniżej poziomu ubóstwa,

znacząca grupa mieszkańców wykluczona ze społeczeństwa,

znacząca grupa bezrobotnych o bardzo niskim poziomie wykształcenia,

poziom dochodów mieszkańców niższy niż w sąsiadujących większych miastach

znaczna ilość osób potrzebujących pomocy zewnętrznej (pomocy społecznej),

zwiększające się zróżnicowanie socjalne mieszkańców.

starzejące się społeczeństwo.

niedostatecznie rozwinięta infrastruktura.

Wnioski dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji – sfera społeczna

Nierównomierny rozkład problemów na mapie społecznej koncentrujący problemy w obszarze rewitalizacji.

Ograniczenia możliwości rozwoju społecznego w wyniku niedostatków odpowiedniej infrastruktury:

Brak optymalnych narzędzi wsparcia inicjatyw społecznych przyczyniających się do wspierania projektów społecznych mieszkańców

Brak dostatecznych warunków administracyjnych i lokalowych dla realizacji zadań w sferze społecznej

Niedostateczne wykorzystanie na cele społeczne istniejących budynków i przestrzeni,

Niedostateczne wsparcie działań społeczno-gospodarczych adresowanych do osób niepełnosprawnych.

Niewykorzystanie potencjału wynikającego z możliwości rozwoju oferty społecznej, opartej na sporcie, turystyce i rekreacji

Kluczowe potrzeby rewitalizacyjne

Do zidentyfikowanych kluczowych potrzeb rewitalizacyjnych należą:

szerokie włączenie mieszkańców w procesy rewitalizacji

stworzenie i realizacja programów integracji społecznej w oparciu o wykonaną infrastrukturę

wprowadzenie nowych funkcji sprzyjających integracji społecznej do oferty instytucji na terenie gminy

kontynuacja działań OPS

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest kompendium analiz przeprowadzonych w wybranych sferach aktywności gminy. Poniżej przedstawiono podstawowe problemy i zagadnienia w kwestiach strategicznych. Zidentyfikowano słabe i silne strony Gminy Niechlów oraz przedstawiono szanse i zagrożenia jakie stoją przed gminą.

Analiza SWOT jest analizą rozpatrującą kryteria:

„mocnych stron” – możliwości jakie stanowią silną stronę gminy i społeczności lokalnej, które należy wykorzystać w celu rozwoju;

„słabych stron” – cechy, które stanowią słabe strony gminy i społeczności lokalnej, które w przypadku braku działań zmierzających do ich wyeliminowania utrudnią będą jego rozwój;

„szanse” - możliwości, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które odpowiednio wykorzystane stanowią możliwości sprzyjające rozwojowi gminy;

„zagrożenia” - uwarunkowania, które nie są zależne od zachowania społeczności gminy, które realnie stanowią zagrożenie dla rozwoju.

Analiza SWOT została sporządzona w oparciu o przeprowadzoną diagnozę stanu istniejącego. Analiza SWOT pozwala, zatem określić strategiczne czynniki, które mogą mieć wpływ na powodzenie i działalność rozwojową danej jednostki. Istotnym zadaniem staje się wydzielenie spośród nich czynników krytycznych, dzięki którym można będzie rozwijać silne strony projektu, niwelować (bądź ograniczać) strony słabe, maksymalnie wykorzystywać istniejące możliwości i pojawiające się szanse oraz unikać przewidywanych zagrożeń i niebezpieczeństw.

Analiza SWOT została opracowana na podstawie analizy otoczenia społeczno- gospodarczego obszaru wsparcia, danych statystycznych, konsultacji społecznych, wizji lokalnych- z podziałem na sfery: społeczną, gospodarczą oraz przestrzenno-infrastrukturalną

Sfera społeczna

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Wystarczająco rozwinięte szkolnictwo, podstawowe w Gminie Niechlów, wystarczająca ilość miejsc w przedszkolach.	Brak optymalnego zorganizowania czasu wolnego dla młodzieży poza okresem letnim
Tendencje i ambicje młodych ludzi do podnoszenia kwalifikacji zawodowych.	Bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych w obiektach infrastruktury społecznej
Tradycje kulturalne w gminie oraz zachowanie zwyczajów i tradycji regionu, pozwalające na organizowanie imprez kulturalnych.	Niedostatki sfery przestrzeni, w szczególności niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych na cele sportowe, rekreacyjne i kulturalne
	Systematyczny spadek liczby ludności w Gminie

Sprawnie działająca opieka społeczna.	Niechlów. Wysokie saldo migracji Wysoki odsetek osób pobierających świadczenia społeczne Niski przyrost naturalny ludności
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Tworzenie społecznych grup wsparcia, włączenie asystentów rodziny.</p> <p>Utworzenie dodatkowych form opieki nad dziećmi</p> <p>Dostęp do środków unijnych na projekty związane z infrastrukturą społeczną i projekty miękkie (EFS)</p> <p>Tworzenie i wzbogacanie oferty kulturalnej i rekreacyjnej - wzrost liczby wydarzeń</p> <p>Możliwość rozwoju infrastruktury oświatowej i społecznej</p> <p>Wzbogacenie oferty i rozwój działalności instytucji kultury</p> <p>Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy, zmniejszenie poziomu bezrobocia</p> <p>Realizacja zadań w zakresie rewitalizacji przestrzeni - związanych z modernizacją substancji mieszkaniowej</p> <p>Rozwój działalności organizacji pozarządowych</p> <p>Poprawa poziomu bezpieczeństwa publicznego</p>	<p>Zwiększenie migracji zewnętrznej - ucieczka ludzi wykształconych, młodych, z wyuczonym zawodem.</p> <p>Starzenie się społeczeństwa Gminy (zwiększający się procent osób w wieku poprodukcyjnym).</p> <p>Ubożenie mieszkańców Gminy Niechlów.</p> <p>Utrzymywanie się zjawisk patologicznych w społeczeństwie.</p> <p>Marginalizacja życia społecznego i kulturalnego</p> <p>Wysokie koszty kształcenia na poziomie wyższym</p> <p>Ograniczenie aktywności sportowej i kulturalnej mieszkańców.</p> <p>Ograniczone środki na służbę zdrowia i edukację.</p>

Sfera gospodarcza

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Położenie w czworokącie miast Głogów-Leszno-Rawicz-Lubin.</p> <p>Dostępność oferty dla inwestorów oraz preferencje podatkowe</p> <p>Uzbrojone tereny nadające się pod działalność gospodarczą</p> <p>Rezerwa terenów możliwych do zagospodarowania na cele gospodarcze</p> <p>Potencjał rozwoju sektora turystyki, warunki do uprawiania różnych form rekreacji i turystyki, istniejące trasy turystyczne</p> <p>Przyrost zarejestrowanych podmiotów gospodarczych</p> <p>Uwarunkowania wynikające z położenia i dostępności komunikacyjnej</p>	<p>Brak kompleksowej informacji o terenach inwestycyjnych w formie promowanej i nowoczesnej oferty inwestycyjnej</p> <p>Niewystarczające zainteresowanie przedsiębiorców inwestowaniem w Gminie Niechlów</p> <p>Słabo rozwinięta turystyka mimo niepodważalnych walorów</p> <p>Brak identyfikowanej marki gminy</p> <p>Ograniczony poziom promocji Gminy, szczególnie w zakresie walorów inwestycyjnych i turystycznych</p> <p>Niezadawalający stan techniczny dróg szczególnie lokalnych utrudniający dostęp do terenów inwestycyjnych i atrakcyjnych turystycznie</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych dla przedsiębiorców</p> <p>Napływ inwestorów zewnętrznych</p> <p>Wzrost dochodów ludności</p> <p>Rozwój mikro i małych przedsiębiorstw</p> <p>Pozyskanie dużych inwestorów</p> <p>Rozwój turystyki oraz bazy gastronomiczno-hotelarskiej</p> <p>Ukierunkowanie działań w zakresie promocji z uwzględnieniem potrzeb gospodarczych</p> <p>Nowe środki dla przedsiębiorców na rozpoczęcie działalności i tworzenie miejsc pracy</p>	<p>Niższa niż w regionie dynamika tworzenia przedsiębiorstw</p> <p>Marginalizacja gospodarcza całego regionu z wyjątkiem wiodących ośrodków miejskich</p> <p>Wysokie koszty pracy i prowadzenia działalności barierą rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>Atrakcyjne oferty pracy w innych regionach kraju i za granicą dla wykwalifikowanych pracowników</p> <p>Mała zdolność podmiotów do współfinansowania projektów ze środków unijnych</p> <p>Słabo rozwinięty system wspierania finansowego przedsiębiorstw ze środków publicznych (fundusze poręczeniowe i pożyczkowe)</p>

<p>Turystyka kwalifikowana (np. MTB) i transgraniczna szansą rozwoju usług turystycznych o wysokiej jakości</p> <p>Bardzo mocne podkreślenie walorów historycznych i kulturowych w działaniach promocyjnych</p>	<p>Ograniczony dostęp do zewnętrznych środków zasilania finansowego na podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej w (promowanie obszarów bardzo innowacyjnych)</p>
---	---

Sfera przestrzenna i infrastrukturalna

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>Położenie w dorzeczu Baryczy stwarzające potencjał dla rozwoju turystyki</p> <p>Walory przyrodnicze</p> <p>Dobre skomunikowanie lokalne gminy przez gęstą sieć dróg lokalnych (powiatowych),</p> <p>Wysoki stopień zwodociągowania gminy</p> <p>Atrakcyjne komponenty środowiska naturalnego na terenie Gminy Niechlów</p> <p>Niski stopień zanieczyszczenia środowiska naturalnego i dbałość ogółu mieszkańców gminy o środowisko i estetykę</p> <p>Możliwości pozyskania funduszy zewnętrznych na poprawę infrastruktury</p>	<p>Niska jakość nawierzchni dróg i chodników.</p> <p>Brak odpowiedniej bazy turystyczno - noclegowej umożliwiającej wykorzystanie walorów turystycznych</p> <p>Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa.</p> <p>Niedostateczna oferta rekreacyjna i turystyczna</p> <p>Potrzeby infrastrukturalne w zakresie rozbudowy kanalizacji i oczyszczalni przydomowych</p> <p>Bardzo zły stan części infrastruktury mieszkalnictwa</p> <p>Braki w zakresie jakości dróg gminnych</p> <p>Niedostatecznie zagospodarowanie przestrzenie publiczne (tereny wokół obiektów oświatowych, place, tereny zielone)</p> <p>Brak właściwej informacji turystycznej</p> <p>Brak centralnego punktu mogącego być centrum komunikacji i początkiem szlaków turystycznych</p>

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Poprawa infrastruktury technicznej przy wykorzystaniu funduszy UE</p> <p>Poprawa walorów krajobrazowych i stanu obiektów zabytkowych oraz budynków mieszkalnych</p> <p>Rozbudowa i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska</p> <p>Likwidacja źródeł niskiej emisji, budowa instalacji służących wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii</p> <p>Współpraca z sąsiednimi gminami w zakresie rozwiązania problemu zagospodarowania odpadów stałych i ścieków</p> <p>Wzrost wykorzystania finansowania dla przedsięwzięć edukacyjnych, promocyjnych, rewitalizacyjnych i programów społecznych</p>	<p>Zagrożenie powodziowe</p> <p>Niskie wykorzystanie środków unijnych dla poprawy stanu infrastruktury społecznej, technicznej i środowiska</p> <p>Zwiększająca się liczba użytkowników dróg przy niedostatecznym tempie prowadzenia inwestycji drogowych</p> <p>Wysokie koszty modernizacji systemów grzewczych oraz termomodernizacji budynków</p> <p>Braki w infrastrukturze turystycznej</p> <p>Niska jakość bazy noclegowej, brak obiektów kategoryzowanych</p> <p>Wizerunek gminy nierozpoznawalny i nieatrakcyjny dla rozwoju turystyki</p>

Z przeprowadzonych diagnoz podsumowanych w ramach analizy SWOT wynikają podstawowe Problemy i cele (zaprezentowane dla rewitalizowanego obszaru).

Wnioski z analizy SWOT

Poniżej zaprezentowano podsumowanie kluczowych aspektów w formie relacji przyczynowo-skutkowych najistotniejszych elementów:

brak odpowiednich rozwiązań w sferze przestrzenno-infrastrukturalnej => uzyskanie kompleksowej poprawy w sferze przestrzeni sprzyjającej wzrostowi konkurencyjności Gminy oraz przeciwdziałanie marginalizacji społecznej w taki sposób aby sprzyjać długofalowemu i zrównoważonemu rozwojowi społeczno-gospodarczemu Gminy Niechlów, spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej

niedostateczne warunki dla rozwoju działalności gospodarczej w istniejących i nowych kierunkach (rekreacja, turystyka, usługi) => wykorzystanie istniejących walorów oraz tworzenie nowych kierunków działalności poprzez zmiany w sferze przestrzeni powiązane z działaniami na rzecz podnoszenia atrakcyjności prowadzenia działalności gospodarczej,

niedostateczny stan rozwiązań w zakresie infrastruktury (głównie w wyniku usprawnienia stanu infrastruktury ochrony środowiska oraz infrastruktury komunikacyjnej) => ochrona środowiska oraz poprawa dostępności i usprawnienie komunikacji na całym obszarze Gminy,

niedostateczny stan rozwiązań w zakresie infrastruktury społecznej i ogólnodostępnej o charakterze infrastruktury rekreacyjnej i sportowej => poprawa dostępności do turystyki i rekreacji, osiągnięcie

poprawy w zakresie integracji społecznej opartej na rozwoju aktywności mieszkańców z wykorzystaniem planowanej do budowy infrastruktury.

Powiązanie problemów i celów – sfera gospodarcza

SFERA GOSPODARCZA	
Problemy zewidencjonowane	Cele planowane do osiągnięcia
<p>Problem Główny:</p> <p>Niedostateczne wsparcie sfery przedsiębiorczości</p>	<p>Cel Główny:</p> <p>Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacja gospodarcza</p>
<p>Kierunki zadań:</p> <p>zaangażowanie funduszy rozwoju obszarów wiejskich</p> <p>szkolenia, konsultacje i informacja</p> <p>realizacja zadań w zakresie poprawy przestrzeni i infrastruktury</p>	
<p>SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY</p> <p>niedostateczny rozwój sfery usług turystycznych</p> <p>konieczność zwiększenia działalności usługowej, również w sferze turystyki</p> <p>niedostatki infrastruktury technicznej na obszarze gminy</p> <p>zbyt mała promocja atrakcyjnego regionu</p> <p>brak silnej promocji agroturystyki na obszarze gminy (zbyt słaby jej rozwój)</p> <p>dominacja dużych ośrodków gospodarczych</p> <p>niezagospodarowane wielu nieruchomości w centrum, lub ich niedostateczne wykorzystanie</p> <p>poprawa jakości infrastruktury obiektów użyteczności publicznej</p>	<p>SZCZEGÓŁOWE CELE</p> <p>zwiększenie liczby podmiotów w sektorze turystyki</p> <p>zwiększenie ruchu turystycznego</p> <p>nowe miejsca pracy</p> <p>rozwój poziomu i ilości usług turystycznych</p> <p>rozwój usług gastronomicznych</p> <p>możliwość tworzenia nowoczesnych form rozrywki dla turystów</p> <p>współpraca z gminami o podobnym charakterze</p> <p>rozwój istniejących zakładów pracy i innych branż gospodarki</p> <p>poprawa infrastruktury pod perspektywiczną lokalizację przemysłu – strefa gospodarcza</p>

Powiązanie problemów i celów LPR – sfera przestrzeni i infrastruktury

PRZESTRZEŃ I INFRASTRUKTURA	
Problemy	Cele do osiągnięcia
<p>Problem Główny:</p> <p>Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni publicznych</p>	<p>Cel Główny:</p> <p>Odnowienie zdegradowanych terenów, budynków i obiektów na terenie gminy oraz nadanie im nowych funkcji społecznych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych</p>
<p>Kierunki zadań</p> <p>poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej</p> <p>poprawa stanu budynków mieszkalnych</p> <p>poprawa w sferze przestrzeni</p> <p>poprawa stanu budynków użyteczności publicznej</p> <p>poprawa stanu środowiska, szczególnie poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii</p>	

SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY	SZCZEGÓŁOWE CELE
<p>niezagospodarowane obszary w granicach obszaru wsparcia przyczyniają się do degradacji, zamiast rozwoju</p> <p>niedostateczny rozwój infrastruktury przyczyną pogorszenia jakości oferty sfery usług turystycznych,</p> <p>konieczność powiązania terenu rewitalizowanego z obszarami rekreacyjnymi</p> <p>brak infrastruktury obsługi ruchu turystycznego</p> <p>niedostatki infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze .</p> <p>niedostateczne zagospodarowanie powierzchni terenów wspólnot, w konsekwencji niedostateczne wykorzystanie zasobów</p> <p>nierozwiązane problemy komunikacyjne</p> <p>stan techniczny budynków,</p> <p>jakość techniczna dróg, ulic</p> <p>estetyka budynków w gminie</p> <p>sposób zagospodarowania obiektów o charakterze zabytkowym,</p> <p>brak miejsc przyjaznych np. place zabaw dla dzieci</p>	<p>poprawa zagospodarowania obszarów w granicach obszaru wsparcia</p> <p>przyczynienie się do rozwoju gospodarczego</p> <p>wsparcie rozwoju infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, energia, drogi),</p> <p>wzrost znaczenia miejsc z obszarami rekreacyjnymi</p> <p>poprawa infrastruktury obsługi ruchu turystycznego i infrastruktury technicznej na rewitalizowanym obszarze</p> <p>poprawa warunków prowadzenia działalności w centrum (zaopatrzenie, ruch pojazdów, parkingi)</p> <p>rozwój infrastruktury turystycznej gminy,</p> <p>rozwój usług internetowych</p>

Powiązanie problemów i celów LPR – sfera przestrzeni i infrastruktury

SFERA SPOŁECZNA	
Problemy	Cele do osiągnięcia
<p>Problem Główny:</p> <p>Niedostateczne działania społeczne- kompleksowo wymagające programu działań</p>	<p>Cel Główny:</p> <p>Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez integrację społeczną i zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym i poprawę dostępności do usług publicznych</p>
<p>Kierunki zadań</p> <p>podejmowanie działań w przestrzeni publicznej niezbędnych do wprowadzenia uzupełniających działań wspierających i ograniczenia zjawisk negatywnych</p> <p>wprowadzenie programów ukierunkowanych na obszary społeczne</p> <p>włączenie w programy społeczne sfery sportu i rekreacji w szczególności w odniesieniu do dzieci i młodzieży</p> <p>inicjowanie i kontynuacja działań z zakresu integracji społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu</p>	

SZCZEGÓŁOWE PROBLEMY	SZCZEGÓŁOWE CELE
<p>niezagospodarowane obszary przyczyniają się do degradacji społecznej generując patologie</p> <p>niedostateczny rozwój infrastruktury społecznej przyczyną pogorszenia jakości działań w sferze społecznej,</p> <p>brak infrastruktury społecznej: rekreacyjnej, ogólnodostępnej</p> <p>niedostateczne zagospodarowanie powierzchni terenów wspólnot, w konsekwencji występowanie negatywnych zjawisk społecznych,</p> <p>niedostateczna ilość realizowanych projektów w sferze społecznej,</p> <p>brak wystarczającej ilości szkoleń i programów adresowanych do grup zagrożonych.</p>	<p>poprawa oferty sfery społecznej poprzez działania z wykorzystaniem nowych inwestycji w infrastrukturę społeczną w granicach obszaru wsparcia</p> <p>przyczynienie się do rozwoju lokalnego i integracji mieszkańców w wyniku likwidacji miejsc niebezpiecznych</p> <p>przyczynienie się do integracji mieszkańców w wyniku prowadzenia odpowiednich programów</p> <p>stwarzanie nowych kierunków rozwoju poprzez rekreację i aktywne formy spędzania czasu.</p> <p>poprawa warunków prowadzenia działalności przez sektor organizacji pozarządowych</p>

CELE NADRZĘDNE STRATEGII

CEL 1 - SPOŁECZEŃSTWO

Integrowanie oraz pobudzanie aktywności mieszkańców gminy Niechlów

CEL 2 – GOSPODARKA

Stwarzanie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, podniesienie atrakcyjności turystycznej gminy oraz zachowanie siedlisk rolniczych.

CEL 3 – ŚRODOWISKO

Zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego, dbałość o ład przestrzenny i rozwój infrastruktury drogowej

CELE STRATEGICZNE GMINY

1. SPOŁECZEŃSTWO

- 1.1. Podnoszenie atrakcyjności warunków życia i rozwoju osobistego mieszkańców.
 - 1.1.1 Funkcjonowanie systemu wychowawczo-edukacyjnego budującego wysoki poziom kształcenia dzieci i młodzieży.
 - 1.1.2 Stworzenie warunków do podnoszenia poziomu wykształcenia, nauki języków, nabywania nowych umiejętności zawodowych
 - 1.1.3 Rozwijanie opieki i profilaktyki zdrowotnej
 - 1.1.4 Rozwijanie relacji społecznych.
 - 1.1.5 Rozwijanie systemu wsparcia rodzin z dysfunkcją.
- 1.2. Zwiększenie atrakcyjności ofert spędzania czasu wolnego.
 - 1.2.1 Wspierania powstawania i funkcjonowania stowarzyszeń oraz grup nieformalnych.
 - 1.2.2 Rozwijanie form spędzania czasu wolnego.
 - 1.2.3 Rozwijanie współpracy z partnerami krajowymi i zagranicznymi.
 - 1.2.4 Rozwijanie rozbudowy miejsc spotkań
- 1.3. Wzrost poczucia bezpieczeństwa w gminie.
 - 1.3.1 Wspieranie rozwoju instytucjonalnego Ochotniczych Straży Pożarnych
 - 1.3.2 Rozwijanie systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z patologiami.
 - 1.3.3 Dostosowanie Urzędu Gminy i wszelkich instytucji życia publicznego pod kątem przyjaznej obsługi interesantów.
 - 1.3.4 Budowa urzędzeń i obiektów zwiększających bezpieczeństwo.

2. GOSPODARKA

- 2.1 Rozwijanie przedsiębiorczości.
 - 2.1.1 Stworzenie w urzędzie gminy systemu zachęt i preferencji dla powstawania nowych i rozwijania istniejących podmiotów gospodarczych .
 - 2.1.2 Stworzenie oferty uzbrojenia terenów przeznaczonych pod inwestycje z zakresu przedsiębiorczości.
 - 2.1.3 Opracowanie program wsparcia przedsiębiorców wraz z uruchomieniem punktu Konsultacyjnego.
- 2.2 Turystyka.
 - 2.2.1 Rozwijanie bazy sportowej rekreacyjnej i turystycznej.
 - 2.2.2 Rozbudowa bazy gastronomicznej , sezonowej bazy noclegowej oraz gospodarstw agroturystycznych.
 - 2.2.3 Stworzenie stałej oferty atrakcji turystycznych , szlaków turystycznych i ścieżek Rowerowych.
 - 2.2.4 Rozwijanie promocji.

2.3 Rolnictwo.

- 2.3.1 Wspieranie rozwoju gospodarstw rolniczych.
- 2.3.2. Rozwijanie dodatkowych źródeł dochodów gospodarstw rolnych.
- 2.3.3 Przekształcanie gruntów nieprzydatnych rolniczo na cele nierolnicze.

3. Środowisko.

3.1 Rozwój budownictwa mieszkaniowego.

- 3.1.1 Wyodrębnienie stałej oferty uzbrojonych terenów pod indywidualne budownictwo mieszkaniowe.
- 3.1.2 Budowa mieszkań komunalnych (socjalnych).
- 3.1.3 Zagospodarowanie wolnych zasobów lokalowych stanowiących własność samorządu m.in. na potrzeby domu pomocy społecznej.
- 3.1.4 Rozwijanie zieleni i zadrzewień na terenach zabudowanych.

3.2. Środowisko naturalne.

- 3.2.1 Podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska naturalnego.
- 3.2.2 Utworzenie systemu sprawnego zarządzania odpadami segregowanymi w tym utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.
- 3.2.3 Ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, gleby i wody oraz rozwój energooszczędnych systemów grzewczych.
- 3.2.4 Inwestycja w odnawialne źródła energii w budynkach użyteczności publicznej oraz budownictwie wielo i jednorodzinym.

3.3. Infrastruktura techniczna.

- 3.3.1 Rozbudowa i modernizacja dróg oraz ulic.
- 3.3.2 Rozbudowa oraz utrzymanie sprawnego systemu gospodarki wodno-ściekowej.
- 3.3.3 Modernizacja i rozwój systemów zaopatrywania w energię elektryczną, ciepło i gaz.
- 3.3.4 Rozwijanie systemów teleinformatycznych.
- 3.3.5 Rozwijanie oraz podnoszenie standardów i jakości obsługi w obiektach użyteczności publicznej.

MONITOROWANIE REALIZACJI STRATEGII ZROWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY NIECHLÓW

Ważnym elementem wdrażania strategii rozwoju gminy jest określenie sposobów kontroli i monitorowania realizacji poszczególnych celów strategicznych, jak również dostarczania zobiektywizowanych informacji o przebiegu całego procesu wdrażania strategii i jego oddziaływania na ogólny rozwój gminy.

Do oceny realizacji programu służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi program oraz analiza osiągniętych wskaźników .

Monitoring wdrażania zadań przewidzianych do realizacji w okresie planowanym tj. 2018-2022 prowadzi osoba powołany przez Wójta Gminy Niechlów i działający w Urzędzie Gminy Niechlów. Zespół będzie miał za zadanie również systematyczną ocenę realizacji Strategii.

Szczególnie ważnym elementem wdrażania Strategii jest umiejętne określenie sprawnego systemu kontroli i monitorowania realizacji strategicznych dla Gminy projektów. Podstawowym zadaniem tego systemu jest dostarczanie bieżących informacji o tym, czy priorytetowe cele strategii rozwoju są osiągnięte i w jakim stopniu.

System monitorowania i kontroli powinien być skierowany na:

- analizę wdrażania strategii,
- kontrolę terminów wykonania poszczególnych zadań,
- obowiązki w zakresie dostarczania społeczeństwu i uczestnikom informacji o jego realizacji.

W przypadku zadań inwestycyjnych realizowanych przy udziale funduszy strukturalnych UE, ważnym instrumentem pozwalającym na monitoring realizacji całej strategii są raporty monitoringowe przedkładane dla Instytucji Zarządzającej RPO w zakresie osiągniętych produktów i rezultatów.

Skuteczność Strategii poddawana będzie monitoringowi i bieżącej ocenie roboczej. Oceny bieżącej dokonuje Wójt. Ocena taka ma za swój główny cel wskazanie elementów nie realizowalnych, znacznie opóźnionych, zagrożonych przekroczonym budżetem i podejmowanie na tej podstawie działań zaradczych oraz koordynacyjnych.

LISTA PROJEKTÓW DO REALIZACJI

LP	PROJEKT DO REALIZACJI
2018 rok	
1	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w Niechlowie (ul.Leśna)
2	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Bełcz Wielki (działka 260)
3	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Siciny (działki 768,769,847/2)
4	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Karów (działka 169)
5	Budowa ciągu rowerowego w pasie drogowym drogi wojewódzkiej nr 305 na odcinku Łękanów – Siciny
6	Budowa chodnika w pasie drogowym drogi wojewódzkiej nr 324 w miejscowości Żuchłów
7	Przebudowa nawierzchni istniejących chodników w miejscowości Naratów
8	Przebudowa drogi gminnej dojazdowej do gruntów w miejscowości Głobice
9	Przebudowa budynku remizy OSP Niechlów
10	Adaptacja pomieszczeń szkolnych na pomieszczenia oddziału przedszkolnego w budynku ZS Siciny
11	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
12	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Naratów oraz Wroniniec
13	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
14	Przebudowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Łękanów oraz Żuchłów w ramach działalności Klubu Seniora
15	Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Wroniniec
16	Adaptacja pomieszczeń wraz zakupem wyposażenia na potrzeby utworzenia Publicznego Żłobka w Niechlowie
17	Remont zabytkowego budynku w Bartodziejach z adaptacją na mieszkania socjalne
18	Eko Gminy – montaż instalacji OZE w dorzeczu rzek Barycz i Bystrzyca
19	Budowa oraz rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Niechlów
20	Rewaloryzacja ruin renesansowego kościoła we Wronińcu
21	Zagospodarowanie terenów zieleni edukacyjno-przyrodniczych w miejscowości Bełcz Wielki, Niechlów
22	Budowa otwartych Stref Aktywności w miejscowościach Głobice, Karów
23	Dostosowanie budynku Gimnazjum w Naratowie na funkcję Dziennego Domu Pomocy oraz Środowiskowego Domu Pomocy
PLAN na lata 2019-2022	
1	Modernizacja budynku GOK
2	Dostosowanie obiektu NZOZ w Niechlowie do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych wraz z jego modernizacją

3	Adaptacja pomieszczeń prepozytury cystersów (pałac) w Sicinach na funkcję Domu Pomocy Społecznej (kontynuacja)
4	Modernizacja obiektu użyteczności publicznej (budynek Urzędu Gminy) celem poprawy standardów obsługi klientów wraz z cyfryzacją Urzędu
5	Podniesienie kompetencji zawodowych mieszkańców gminy (kursy językowe, szkolenia, doradztwo)
6	Budowa ścieżek rowerowych
7	Wyznaczenie szlaków rowerowych wraz z podstawową infrastrukturą towarzyszącą
8	Rozbudowa sieci teleinformatycznej w gminie.
9	Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej gminy
10	Budowa systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków.
11	Modernizacja oświetlenia ulicznego.
12	Modernizacja infrastruktury sportowej (stadion gminny w Niechlowie, Łękanowie)
13	Wspieranie przedsiębiorczości na terenie gminy

